

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**“ΟΙ ΑΠΟΡΡΕΟΥΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ”**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ/ΕΣ:

- ΔΡΙΤΣΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
- ΤΡΙΚΟΥΝΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΟΠΑΝΕΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

**ΠΑΤΡΑ,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2008**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Η πτυχιακή αυτή διατριβή δε θα μπορούσε να φτάσει στα χέρια σας εάν δεν υπήρχε η υποστήριξη , η ενθάρρυνση καθώς και η συνεισφορά αρκετών ανθρώπων.

Ευχαριστούμε θερμά την καθηγήτρια μας , κυρία Κοπανέλη Αναστασία για την καθοδήγηση της και συνεχή επιτήρηση επι της εργασίας αυτής.

Επίσης , ευχαριστούμε για την πολύτιμη βοήθειά τους τη Δρίτσα Αγγελική και το Γκίκα Φώτη.

Ελπίζουμε κάποια στιγμή να μπορέσουμε να τους το ανταποδώσουμε.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ελλάδα ως μια εκ των Ευρωπαϊκών χωρών καλύπτει γεωγραφικά το νοτιοανατολικό τμήμα. Η θέση της πάνω στον χάρτη της επέτρεψε να λειτουργήσει ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στις βαλκανικές και όχι μόνο χώρες, που την περικλείουν. Η εν λόγω χώρα αποτελείται από δεκατρία γεωγραφικά διαμερίσματα και 51 νομούς σε καθέναν από τους οποίους εξάγεται και ένα ξεχωριστό προϊόν γεγονός φυσικά που προδιαγράφει και τις ενασχολήσεις των κατοίκων τους.

Φυσικά, είναι ευδιάκριτο πως ο πληθυσμός αυτός μέσα από το πέρασμα των χρόνων, οι οποίοι διακρίθηκαν από πολέμους και κοινωνικοοικονομικές ανακατατάξεις, οδηγήθηκε σε δημογραφικές αυξομειώσεις. Ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα από το 1991 έως και το 2001 παρατηρείται ραγδαία αύξηση των αστικών περιοχών και αισθητή μείωση του πληθυσμού σε χωριά και περιφέρειες, οδηγώντας την δημογραφική εξέλιξη στο αποκορύφωμά της.

Είναι πασιφανές ωστόσο πως όπως κάθε νέα εξέλιξη οφείλει την απαρχή της σε παράγοντες, έτσι και η δημογραφική είναι απότοκος συγκυριών όπως η γήρανση, η αστυφιλία και η απασχόληση. Οι τρεις αυτοί καθοδηγητές της πληθυσμιακής εξέλιξης, συνέβαλαν καθοριστικά στην πορεία των δημογραφικών δεδομένων και αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για τις μετέπειτα οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Οι εξελίξεις λοιπόν αυτές δεν άργησαν με τη σειρά τους να επηρεάσουν τα δημόσια και οικονομικά δεδομένα προκαλώντας αναταραχή στα ελληνικά πράγματα.

Στην συνέχεια η έλευση μεταναστών ήταν άλλος ένας βασικός παράγοντας που αφύπνισε τη δημογραφική κατάσταση και λειτούργησε καθοριστικά στη στάθμιση των πληθυσμιακών πραγμάτων. Ωστόσο είναι αδύνατον να μιλούμε για αυξομειώσεις και πληθυσμιακές ανακατατάξεις εάν δεν υπάρχει κάποιος τρόπος μέτρησης αυτών που να επισημοποιεί τις αυθαίρετες εικασίες.

Για το λόγο αυτό από τα αρχαία ήδη χρόνια η απογραφή αποτέλεσε βασικό τρόπο μέτρησης των δημογραφικών δεδομένων. Έως και στις μέρες μας η καταμέτρηση του ελληνικού πληθυσμού γίνεται με την απογραφή η οποία ορίζει με σαφήνεια τον πληθυσμό καθώς επίσης και τις αυξομειώσεις αυτού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστήρια	i
Περίληψη	ii
Κεφάλαιο 1 ^ο	
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Επιλογή συγκεκριμένου θέματος και η σημασία του	5
1.3 Σκοπός και στόχος της μελέτης	6
1.4 Σχεδιάγραμμα	8
Κεφάλαιο 2 ^ο	
2.1 Εισαγωγή	10
2.2 Γεωγραφική θέση	10
2.3 Διαχωρισμός-Περιγραφή των νομών	11
2.3.1.Κριτήρια διαχωρισμού περιφερειών	11
2.3.2. Περιφέρειες-Νομοί	12
2.4 Παραγωγή Διαμερισμάτων	14
2.4.1.Γενικά	14
2.4.2. Αττική	16
2.4.3. Κρήτη	17
2.4.4. Θεσσαλία	18
2.4.5. Ιόνια Νησιά	18
2.4.6. Βόρειο Αιγαίο	19
2.4.7. Κεντρική Μακεδονία	19
2.4.8. Νότιο Αιγαίο	20
2.4.9. Ήπειρος	20
2.4.10. Πελοπόννησος	21
2.4.11. Στερεά Ελλάδα	21
2.4.12. Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	22
2.4.13. Δυτική Μακεδονία	22
2.4.14. Δυτική Ελλάδα	23
2.5 Επίλογος	24

Κεφάλαιο 3^ο

3.1 Εισαγωγή	25
3.2 Διαχωρισμός Διαμερισμάτων της Ελλάδος	27
3.3 Πληθυσμιακή εξέλιξη ανα νομό	36
3.4 Επίλογος	58

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Εισαγωγή	59
4.2 Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες	59
4.3 Γήρανση του πληθυσμού	64
4.4 Αστυφιλία	71
4.5 Απασχόληση	77
4.6 Αναφορές και στατιστικά δεδομένα σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας	83
4.6.1. Στατιστικά στοιχεία και αναφορές για το σύνολο των απασχολουμένων(άνδρες-γυναίκες) σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας τα έτη 1993,2004,2005, 2006	85
4.6.2. Αναφορά στο σύνολο	85
4.6.3. Στατιστικά στοιχεία για τα έτη 1993, 2004, 2005, 2006 αντίστοιχα στους παρακάτω κλάδους της οικονομίας.	85
4.6.3.1 Γεωργία , Κτηνοτροφία , Θηρα , Δασονομία	86
4.6.3.2 Μεταποικτικές Βιομηχανίες	86
4.6.3.3 Κατασκευές	86
4.6.3.4 Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	86
4.6.3.5 Εκπαίδευση	86
4.6.3.6 Υγεία και κοινωνική μέριμνα	86
4.6.3.7 Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	86
4.6.3.8 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	86
4.6.4 Αναφορές σε ορισμένους κλάδους	86
4.6.4.1 Γεωργία , Κτηνοτροφία , Θηρα , Δασονομία	86
4.6.4.2 Μεταποικτικές Βιομηχανίες	87
4.6.4.3 Κατασκευές	87
4.6.4.4 Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	87
4.6.4.5 Εκπαίδευση	88
4.6.4.6 Υγεία και κοινωνική μέριμνα	88
4.6.4.7 Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	89
4.7 Επίλογος	89

Κεφάλαιο 5^ο

5.1 Εισαγωγή	91
5.2 Πίνακες πληθυσμιακών μεταβολών	92
5.2.1 Εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδος	92
5.2.2 Γράφημα παρουσίασης γεννήσεων-θανάτων απο το 1985 εως το 2001	93
5.2.3. Πίνακας πληθυσμιακών μεταβολών μετά την έλευση μεταναστών-αλλοδαπών	94
5.2.4. Η εξέλιξη της κατανομής του πληθυσμού στην Ελλάδα	94
5.3. Κατάσταση και γεωγραφική κατανομή πληθυσμού	96
5.3.1. Γεωγραφική κατανομή πληθυσμού	96
5.3.2. Κατάσταση του πληθυσμού	96
5.4. Στατιστικά στοιχεία	98
5.4.1. Στατιστικά στοιχεία για την εξέλιξη του πληθυσμού απο το 1960-2001	98
5.4.2. Αναλυτικός πίνακας	99
5.4.3. Οι 51 νομοί της Ελλάδας + το Άγιον Όρος	100
5.5. Πληθυσμός της Ελλάδας ανα περιφέρεια και πληθυσμός	104
5.5.1. Πληθυσμός	104
5.5.2. Πληθυσμός της Ελλάδας ανα περιφέρεια	105
5.5.3. Πληθυσμός της Ελλάδας ανα νομό	105
5.5.4. Συγκριτικά αποτελέσματα πραγματικού πληθυσμού απογραφών 1991-2001, κατα νομό και φύλο	108
5.5.5. Καλλιεργούμενες εκτάσεις ανα περιφέρεια την περίοδο 1991-2001	111
5.6 Πίνακες	112
5.7. Συνοπτικές στατιστικές πληροφορίες την τελευταία δεκαετία για την Ελλάδα	169
5.7.1. Πληθυσμός κυριότερων πόλεων	170
5.8. Γενικές διαπιστώσεις	170
Παράρτημα	172
Βιβλιογραφία	173

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρώπη είναι μια μικρή σε έκταση ήπειρος με πολύπλοκη γεωλογική ιστορία, πολύπλοκο ανάγλυφο και αρκετές διαφορές από το ένα σημείο της μέχρι το άλλο. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που ανήκει στον Ευρωπαϊκό χώρο λαμβάνοντας μια ισχύουσα θέση μέσα σε αυτόν. Εύλογα λοιπόν απορρέει πως η εξελισσόμενη αυτή χώρα, σε συνδυασμό με την εξελικτική πάροδο των χρόνων προσέφερε ειδικότερα την τελευταία δεκαετία σπουδαίες οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις στην ιστορία των δημογραφικών δεδομένων. Έτσι αν λάβουμε υπ' όψιν το γεγονός ότι η δημογραφική εξέλιξη των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών προχωρά με ραγδαίους ρυθμούς, για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα η οποία θέλει να φέρει τον Ευρωπαϊκό τίτλο, η γνώση των πληθυσμιακών της αλλαγών και των ανάλογων συνεπειών πέραν του κριτηρίου μελέτης αποτελεί και κριτήριο εισαγωγής και διακρατικής επικοινωνίας.

Ενδεικτικά, πριν από πολλούς αιώνες η επιλογή της θέσης που θα κτιζόταν ένας οικισμός ξεκινούσε κυρίως από την ασφάλεια που έπρεπε να νοιώθουν οι κάτοικοί του. Γι' αυτό άλλωστε και η Αθήνα, η πρωτεύουσα της Ελλάδας και μια από τις πιο ένδοξες ευρωπαϊκές πόλεις χτίστηκε χιλιόμετρα μακριά από τις ακτές και πάνω ή κοντά σε λόφους που μπορούσαν να υπερασπισθούν εύκολα οι κάτοικοί της. Η πληροφορία αυτή, μας επιτρέπει να κατανοήσουμε εν μέρει τη γεωγραφική θέση της Ελλάδας, όπως αυτό προκύπτει και σύμφωνα από το δεύτερο κεφάλαιο.

Το βασίλειο της Ελλάδος καταλαμβάνει το περισσότερο διαμελισμένο νότιο μέλος της Βαλκανικής ανάμεσα στο Αιγαίο πέλαγος

(ανατολικά) και στο Ιόνιο πέλαγος (δυτικά). Στην Ελλάδα επίσης ανήκουν και όλα σχεδόν τα νησιά του αρχιπελάγους, από τα οποία μερικά βρίσκονται πολύ κοντά στην ασιατική ακτή. Σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, η Ελλάδα αποτελεί το σημείο απαρχής όλων των εμπορικών και ναυτιλιακών δραστηριοτήτων καθώς ανήκει στην χερσόνησο του Αίμου και κατ' επέκταση περιτριγυρίζεται από βαθύς κόλπους, θάλασσες και νησιά.

Από την άλλη, ο ελλαδικός χώρος χωρίζεται σε γεωγραφικές περιφέρειες καθώς και σε νομούς. Κάθε νομός και ιδιαίτερα κάθε ελληνική γεωγραφική περιφέρεια απασχολεί κυρίως τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Οι δύο αυτοί τομείς σαφώς ευδοκίμησαν μέσα στο ελληνικό χώρο καθώς η Ελλάδα είναι αμιγώς αγροτική χώρα. Η ύπαρξη όμως θαλάσσιων και αγροτικών περιοχών, οι απέραντοι κάμποι και η καθαρά εμπορικής σημασίας γεωγραφική θέση της Ελλάδας δημιούργησαν μια κραταιά οικονομία. Ωστόσο στον τομέα της βιομηχανίας η Ελλάδα είναι ακόμα αναπτυσσόμενη. Τα τελευταία χρόνια η Ελληνική κοινωνία μάχεται άξια να λάβει κι αυτή μια θέση ανάμεσα στα ισχυρά βιομηχανικά κράτη. Παρ' όλα αυτά η βιομηχανία είναι ένας τομέας που ακόμα δεν έχει αναπτυχθεί μέσα από τα ελληνικά χέρια παρότι η προσπάθεια είναι αξιοπρεπής.

Όμως, ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες η απασχόληση έχει διαφοροποιηθεί. Μολονότι ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να βρίσκεται στο ελληνικό προσκήνιο, οι ανάγκες, τα δεδομένα της εποχής, καθώς και η έντονη αστικοποίηση αφύπνισαν τον τριτογενή τομέα. Ειδικότερα, ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας έχουν αποδυναμωθεί αισθητά τα τελευταία χρόνια λόγω της έντονης αστικοποίησης. Οι νέες ανάγκες της εποχής σε συνδυασμό με το πρόσφορο έδαφος της πόλης μείωσαν σε μεγάλο βαθμό τους τομείς αυτούς καθώς ο περισσότερος

πληθυσμός απομακρύνθηκε από τις εργασίες αυτές αναζητώντας γόνιμο έδαφος στα αστικά επαγγέλματα που αφορούν τον τριτογενή τομέα.

Εν συνεχεία δεδομένου ότι η ελληνική χώρα είναι μια χώρα εξαιρετικά βασισμένη στη γεωργία, αντιλαμβανόμαστε πως και ο πληθυσμός της θα βρίσκεται στους κατεξοχήν αγροτικούς νομούς – περιοχές και θα απασχολείται με το τομέα αυτό ωστόσο δεν συμβαίνει όπως διαφαίνεται και στο τρίτο κεφάλαιο.

Όπως έχει λεχθεί η ελληνική δημογραφία χαρακτηρίζεται από αλλεπάλληλες αλλαγές, οι οποίες προκύπτουν και από ανάλογους παράγοντες οικονομικούς και κοινωνικούς που προκάλεσαν την παραγωγή τους. Πιο συγκεκριμένα αν μελετήσουμε και το 4^ο κεφάλαιο κατανοούμε ο πληθυσμός είχε υποστεί αυξομειώσεις. Μελετώντας τις τελευταίες δεκαετίες της δημογραφικής εξέλιξης και ιδιαίτερα από το 1940 και έπειτα αναμοχλεύουμε τις αυξομειώσεις αυτές.

Τα τελευταία χρόνια όμως η πληθυσμιακή κατάσταση στον ελλαδικό χώρο έχει ανατραπεί. Ο πληθυσμός με αργούς ρυθμούς έφθασε ιδιαίτερα μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο σε υψηλές στάθμες. Από την άλλη παράγοντες όπως η μετανάστευση και γενικότερη ευρωπαϊκή τάση της εποχής σχετικά με την γέννηση 1-2 παιδιών, οδήγησαν από κοινού τον πληθυσμό σε μια σταδιακή πτώση. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια όμως ο πληθυσμός μειώνεται αισθητά. Η πτώση αυτή οφείλεται κυρίως σε παράγοντες όπως η υπογεννητικότητα, η αστυφιλία και η ανθρώπινη απασχόληση.

Αρχικά ο παράγων υπογεννητικότητα έκανε την εμφάνισή του αισθητή στο μεταπολεμικά χρόνια. Οι μειώσεις των γεννήσεων που σημειώθηκαν την εποχή του 1981 ανέτρεψαν ακόμη και τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Επιπλέον οι θάνατοι την ίδια εποχή αυξήθηκαν υπερβολικά. Η αύξηση αυτή ήταν αποτέλεσμα της γήρανσης του πληθυσμού. Η γήρανση ως αποτέλεσμα της υπογεννητικότητας οδήγησε με τη σειρά σε

περαιτέρω προβλήματα. Ιδιαίτερα στον οικονομικό τομέα τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν ήταν πάρα πολύ μεγάλα. Η δημοσιονομική επιβάρυνση είναι ένα από αυτά. Οι συντάξεις, η ανάγκη νοσηλείας καθώς και η παραίτηση από τον εργατικό χώρο δημιούργησαν την από κοινού επιβάρυνση αυτή. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί πως το φαινόμενο αυτό έχει παγκόσμια μορφή και δεν είναι μόνο Ελληνικό. Για το λόγο αυτό πολλοί μελετητές διακρίνουν τις συνέπειες που θα έχει το πρόβλημα αυτό σε διακρατικό επίπεδο μελλοντικά, συνέπειες που θα είναι φυσικά ανατρεπτικές.

Η αστυφιλία στην συνέχεια, οδηγεί με τη σειρά της σε οικονομικές αλλά και σε κοινωνικές συνέπειες. Η ανεργία, η ερήμωση των χωριών, ο συνωστισμός στις πόλεις είναι μερικά από τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί εξαιτίας του φαινομένου αυτού. Οι άνθρωποι απαλλάχθηκαν από τους αγροτικούς οικισμούς και εγκαταστάθηκαν στις πόλεις. Με γνώμονα μια ποιοτικότερη ζωή ερήμωσαν τα πάτρια εδάφη τους. Αυτό ωστόσο είχε ως συνέπεια τον κλονισμό της εθνικής ταυτότητας καθώς το χωριό είναι κομμάτι του πολιτισμού μας.

Καταληκτικά, όπως αναμοχλεύεται και στο τελευταίο μας κεφάλαιο το οποίο αφορμάται γενικές διαπιστώσεις, οι πληθυσμιακές αυξομειώσεις συνάδουν με τα δεδομένα της εκάστοτε δεκαετίας. Πιο συγκεκριμένα, για παράδειγμα την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, παρατηρείται μια αλματώδης αύξηση των δημογραφικών δεδομένων, η οποία είναι απότοκος συγκυριών όπως είναι ενδεικτικά η έλευση αλλοδαπών στον ελλαδικό χώρο. Ωστόσο μολονότι η πληθυσμιακή αύξηση είναι ορατή τα τελευταία χρόνια ειδικότερα, περιορίζεται μόνο στους ελληνικούς νομούς διότι οι μεγάλες πόλεις και τα σύγχρονα αστικά κέντρα, αποτελούν πηγή συσσώρευσης πληθυσμών.

Αντιθέτως, στις ελληνικές περιφέρειες παρατηρείται σταδιακή μείωση των πληθυσμών λόγω χαμηλού βαθμού ανάπτυξης.

1.2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ.

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε κατόπιν κοινής απόφασης με τον συνεργάτη μου για τη διεκπεραίωση της πτυχιακής μας εργασίας. Θεωρώντας αρκετά ουσιαστικού περιεχομένου το εν λόγω θέμα τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή η ανάλυσή του. Η σημασία της διαλογής κατόπιν αυστηρής προσωπικής εκτίμησης ήταν μεγάλη. Η διεξοδική ενημέρωση για τις πληθυσμιακές διακυμάνσεις καθώς επίσης και η γενικότερη εμπέδωση του Ελλαδικού χώρου στον οποίο υπαγόμεθα, αποτελεί πηγή ενημέρωσης και περαιτέρω αύξηση του πνευματικού μας ορίζοντα. Η ελληνική μας καταγωγή επιπροσθέτως αποτελεί κριτήριο επιλογής του θέματος. Όντες Έλληνες είναι απλώς απαραίτητο να γνωρίζουμε τη χώρα στην οποία ζούμε και να λαμβάνουμε γνώση για καθετί το οποίο αφορά την ίδια.

Επιπλέον η τοποθέτηση του συγκεκριμένου θέματος στην εργασία μας έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς αποτελεί και μια μορφή προσωπικής ευχαρίστησης. Είναι ιδιαίτερα εποικοδομητικό να επεξεργάζεται κανείς πηγές προκειμένου να συνθέσει το ελληνικό μωσαϊκό και να το εισάγει με υπευθυνότητα στο εργασιακό πλαίσιο. Είναι εκ των ων ουκ άνευ πως η καταγραφή του θέματος αυτού λειτούργησε επιδραστικά στο επιστημονικό μας υπόστρωμα καθώς το εμπλούτισε με έναν επιπλέον λίθο γνώσης και μάλιστα γεωγραφικής. Στην συνέχεια η ευαισθητοποίηση μας έναντι στην αποστροφή των Νεοελλήνων για την Ελλάδα μας οδήγησε στο να επιλέξουμε την ανάπτυξη αυτού του θέματος.

Είναι προφανές πως ο Ελλαδικός χώρος στον οποίο ζούμε μετρά χιλιαετηρίδες πολιτισμών οι οποίοι αναδείχθηκαν μέσα από τις Ελληνικές πόλεις και μας καθιστούν υπερήφανους. Για το λόγο αυτό είναι

αντικείμενο σεβασμού να γνωρίζουμε το ελληνικό τοπίο και τη γεωγραφική του καταγωγή. Καταληκτικά, το γεγονός ότι ο ελλαδικός χώρος βομβαρδίζεται από πληθώρα νέων κατοίκων και κυρίως αλλοδαπών, αποτέλεσε σημαντικό έναυσμα, για την ενημέρωση των πληθυσμιακών εξελίξεων.

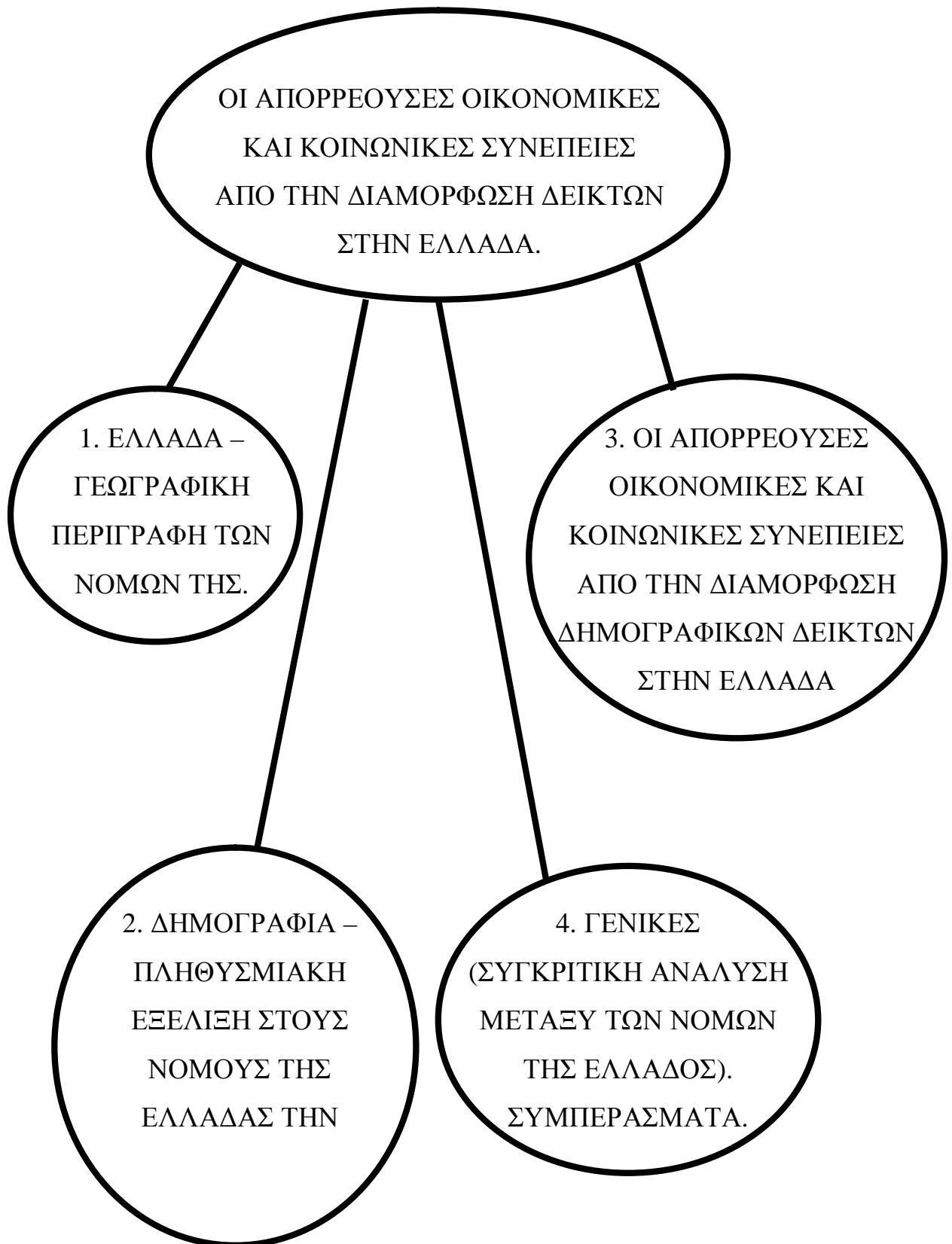
1.3. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αναντίλεκτα, ο σκοπός της εργασίας μας είναι ένας και μοναδικός, ξ προσωπική επιμόρφωση. Μέσω αυτής διευρύνεται η επιστημονική μας κατάρτιση, ενισχύεται η πνευματική μας υπόσταση και ολοκληρώνεται η επιστημονική μας γνώση. Αντιθέτως οι στόχοι της διακρίνονται από ιδιαίτερη ποικιλομορφία και δεν ανταποκρίνονται στην μοναδικότητα. Ένας βασικός στόχος είναι ότι μέσω της συγκεκριμένης εργασιακής προσπάθειας, ανταποκρινόμαστε με πλήρη σοβαρότητα στις διαπανεπιστημιακές υποχρεώσεις της ολοκλήρωσης του πτυχίου στο Ανώτατο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Ίδρυμα του τμήματος Λογιστικής Πατρών.

Σε ατομικό επίπεδο στη συνέχεια η καταγραφή της εν λόγω ενασχόλησης λειτουργεί ως αδιάψευστο τεκμήριο για την πραγμάτωση των γνώσεων της λογιστικής επιστήμης προς τους πανεπιστημιακούς καθηγητές. Ωστόσο, οι στόχοι δεν εμμένουν εκεί. Η διεξοδική ενημέρωση που λαμβάνουμε μέσω της επεξεργασίας πηγών για να οδηγηθούμε στην τελειοποίηση της εργασίας μας και υφιστάμενοι τη διαδικασία όλης αυτής της προσπάθειας αναδύουν έναν ακόμη στόχο. Πιο συγκεκριμένα αυξήθηκε σε αρκετά μεγάλο βαθμό η πεποίθηση μας προς την αξία της ομαδικότητας, της συλλογικότητας και της ομαδικής σύμπραξης.

Ακόμα, η μεθοδικότητα η προσωπική σοβαρότητα και ευθύνη που μεταλαμπαδεύτηκαν μέσα στο εργασιακό πλαίσιο με αδέκαστη προσήλωση, για την κάλυψη των απαραίτητων επιστημονικών αναγκών, λειτούργησαν ενισχυτικά και παραδειγματικά για τις μετέπειτα εργασιακές μας ενασχολήσεις καθώς μας δίδαξαν την υπευθυνότητα και την δεοντολογία. Καταληκτικά λοιπόν μολονότι ο σκοπός είναι η γνώση, η μόρφωση και η προσωπική παιδεία, μέσα από την συγκεκριμένη εργασία συγκροτήθηκε ένα μωσαϊκό γνώσεων και κουλτούρας και εμπλουτίστηκε η ηθική μας διάσταση.

1.4. ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την Ελλάδα καθώς επίσης και την θέση την οποία κατέχει στο γεωγραφικό χάρτη. Επιπλέον καταγράφεται και ο διαχωρισμός της σε διαμερίσματα και νομούς ενώ καταληκτικά επισημαίνονται και τα προϊόντα που παράγονται στον ελλαδικό χώρο.
2. Σ' αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την δημογραφική εξέλιξη που απασχολεί την τελευταία δεκαετία του 2^{ου} αιώνα. Πιο συγκεκριμένα θα τοποθετηθούμε στα πληθυσμιακά δεδομένα κάθε νομού ατομικώς.
3. Εδώ απασχολούμαστε με τους παράγοντες οι οποίοι επηρέασαν τη δημογραφική εξέλιξη την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα. Επιπλέον μελετούμε και τις ανάλογες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες των εξελίξεων αυτών στον ελλαδικό χώρο.
4. Στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο σημειώνονται συγκριτικά οι δημογραφικές εξελίξεις κατά νομό και φύλλο στο διάστημα 1991 – 2001. Ακόμα καταγράφονται πληροφορίες για τον πληθυσμό της Ελλάδας ανά περιφέρεια, όπου δίνονται πίνακες πληθυσμιακών μεταβολών όσον αφορά γενικά την Ελλάδα καθώς επίσης και τις μεταβολές που παρατηρήθηκαν μέχρι την έλευση αλλοδαπών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μια από τις χώρες που ανήκει στο Ν. Ανατολικό τμήμα της Ευρώπης είναι η Ελλάδα. Ο ελλαδικός χώρος τοποθετείται επάνω στο σταυροδρόμι πολλών πολιτισμών και αποτελεί συνδετικό κρίκο Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου. Κάθε διαμέρισμά της αποτελείται από αυτοτελείς νομούς καθένας από τους οποίους εξάγει προϊόντα τα οποία κατά κύριο λόγο απασχολούν τη γεωργική, αλιευτική και κτηνοτροφική παραγωγή της χώρας.

2.2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

Η Ελλάδα βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου ή Χερσόνησο Αίμου και εισχωρεί βαθιά μέσα στη μεσόγειο θάλασσα και στο χώρο εκείνο στον οποίο ενώνονται οι τρεις ήπειροι: Ευρώπη, Ασία και Αφρική. Η Ελλάδα Β.Δ. συνορεύει με την Αλβανία, Βοριά με τη Γιουγκοσλαβία και τη Βουλγαρία και Β.Α. με το ευρωπαϊκό τμήμα της Τουρκίας. Η στρατηγική αυτή θέση της Ελλάδας, από την αρχαιότητα την ανέδειξε σε ένα σημαντικό πολιτιστικό και εμπορικό κέντρο, αλλά και χώρο πολλών συγκρούσεων γιατί πολλοί ασχολήθηκαν για τον έλεγχο της Ευρείας.

Βρέχεται Ανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος, Νότια από το Λιβυκό και Δυτικά από το Ιόνιο. Το νοτιότερο άκρο της τώρα στενεύει και εισχωρεί ανάμεσα στο Ιόνιο και Αιγαίο Πέλαγος, σχηματίζοντας έτσι τον κύριο κορμό της Ελλάδας, που διακόπτεται από βαθείς κόλπους και περιτριγυρίζεται από πολλά μικρά και μεγάλα νησιά. Τα πιο ακραία της γεωγραφικά σημεία είναι οι Όθωνοι (Δ), το νησάκι Στρογγύλη (Α), το χωριό Ορμένιο (Β στον Ν. Έβρου), και το νησί Γαύδος (Ν), το οποίο αποτελεί και το νοτιότερο τμήμα της Ευρώπης. Επιπροσθέτως ανήκει στις μεσογειακές χώρες αυτές που βρέχονται από τη μεσόγειο θάλασσα. Αυτό την κάνει να έχει μεσογειακό κλίμα (γλυκούς και ήπιους χειμώνες, ζεστά και ξηρά καλοκαίρια). Η γειτνίαση με τη θάλασσα τη ξεχωρίζει από τις άλλες βαλκανικές περιοχές που έχουν κάπως ξερό κλίμα.

πηγή : Βιβλίο Γεωγραφίας β΄ γυμνασίου

2.3. ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ (ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ-NΟΜΟΙ) – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ

2.3.1.Κριτήρια διαχωρισμού περιφερειών

Η Ελλάδα έχει χωριστεί σε περιφέρειες με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά αυτά έχουν να κάνουν κυρίως με την ομοιομορφία και την ομοιογένεια.

α) Για παράδειγμα η Κρήτη μπορεί να θεωρηθεί μια χωριστή περιφέρεια γιατί όλα τα τμήματά της ανήκουν σε ένα νησί, απέχουν λίγο

από τη θάλασσα, έχουν σχεδόν ομοιόμορφο κλίμα, ευνοούν την καλλιέργεια ορισμένων προϊόντων.

β) Ξεχωρίζουν από τις γειτονικές περιοχές ως προς άλλα χαρακτηριστικά π.χ. στη Θεσσαλία αναπτύσσονται διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες απ' ότι στα νησιά του Αιγαίου.

γ) Παρουσιάζουν μια συνοχή π.χ. στα Ιόνια νησιά οι κάτοικοι παρουσιάζουν κοινά πολιτιστικά στοιχεία (έθιμα) αλλά και πολλές ομοιότητες στην καθημερινή ζωή.

Κάθε περιφέρεια έχει τα δικά της, ιδιαίτερα προβλήματα που πρέπει να λύσει, επομένως ο διαχωρισμός επιτρέπει τον καλύτερο προγραμματισμό των μεγάλων έργων που πρέπει να γίνει.

πηγή : Βιβλίο Γεωγραφίας β' γυμνασίου

2.3.2. Περιφέρειες-Νομοί

Σύμφωνα με όσα αναφέραμε η Ελλάδα χωρίζεται σε 13 διοικητικές περιφέρειες καθεμιά από τις οποίες έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και επομένως απαιτεί διαφορετικό προγραμματισμό από τις υπόλοιπες.

Επικεφαλής κάθε περιφέρειας είναι ένας γραμματέας που διορίζεται από το κράτος. Το κράτος φροντίζει ώστε τα έργα που γίνονται στις περιφέρειες να ταιριάζουν με τους στόχους του ελληνικού κράτους. Κάθε διοικητική περιφέρεια χωρίζεται σε μικρότερα τμήματα που λέγονται νομοί και κάθε νομός σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι Ο.Τ.Α. διοικούνται από τους εκλεγόμενους δημάρχους (πρωτοβάθμια

αυτοδιοίκηση) και οι νομοί από εκλεγόμενους νομάρχες (Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση). Παρατηρούμε δηλαδή ότι από τους Ο.Τ.Α. μέχρι τις διοικητικές περιφέρειες υπάρχει μια ιεραρχία που σκοπό έχει να διευκολύνει την διοίκηση και τον οικονομικό προγραμματισμό της χώρας. Ταυτόχρονα όμως δημιουργεί γραφειοκρατία και δυσκολία στη λήψη αποφάσεων και στην κατανομή αρμοδιοτήτων και έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι υπάρχει αποτελεσματικότητα η οποία δρα ανασταλτικά στην ανάπτυξη (οικονομία κλπ).

Η Ελλάδα είναι χωρισμένη σε 13 γεωγραφικά διαμερίσματα (Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ι. Νησιά, Ν. Αιγαίο, Δ. Μακεδονία, Κ. Μακεδονία, Σ. Ελλάδα, Κρήτη, Αν. Μακεδονία, Θράκη και Πελοπόννησος) γνωστά στις περιφέρειες οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις φυσιογραφικές περιοχές της χώρας μας, και οι οποίες διαχωρίζονται περαιτέρω σε 51 νομούς.

Σχετικά με τον διαχωρισμό της παραθέτουμε τον παρακάτω πίνακα στον οποίο γίνεται ανάλυση των περιφερειών σε νομούς, έκταση και πληθυσμό (βάσης της απογραφής 1991):

Πίνακας 2.1

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΝΟΜΟΙ	ΕΚΤΑΣΗ τετρ.χλμ.	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Κάτοικοι 1991
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης, Δράμας, Καβάλας	14.145	574.300
ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Σερρών, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας	19.146	1.737.000
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών	9.451	292.800
ΗΠΕΙΡΟΣ	Άρτας, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας	9.203	339.200
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	Κερκύρας, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Λευκάδας	2.309	193.000
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας	11.350	702.000
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	Κορινθίας, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Αργολίδας	15.490	605.700
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	Λαρίσης, Τρικάλων, Καρδίτσας, Μαγνησίας	13.929	731.200
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	Βοιωτίας, Ευβοίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδας, Φωκίδας	15.549	578.900
ΑΤΤΙΚΗ	Αττικής	3.808	3.522.769
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	Λέσβου, Χίου, Σάμου	3.835	189.500
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	Νησιά από τη Μακρόνησο μέχρι το Καστελόριζο	5.286	257.500
ΚΡΗΤΗ	Ηρακλείου, Χανίων, Λασιθίου, Ρεθύμνου	8.335	537.000

πηγή : Βιβλίο Γεωγραφίας β΄γυμνασίου

Επιπλέον στη Μακεδονία υπάρχει μια αυτόνομη περιοχή, το Άγιο Όρος, μια μοναστική πολιτεία υπό ελληνική κυριαρχία. Οι νομοί χωρίζονται σε 147 επαρχίες που διαιρούνται σε 900 δήμους και 133 κοινότητες.

πηγή :Εγκυκλοπέδια 'ΥΔΡΙΑ', βιβλίο Γεωγραφίας β΄γυμνασίου

2.4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ

2.4.1. Γενικά

Η Ελλάδα έχει μικρή καπιταλιστική οικονομία, με τον δημόσιο τομέα να συνεισφέρει περίπου στο μισό του Α.Ε.Π. Ο τουρισμός αποτελεί μια πολύ σημαντική βιομηχανία, που συνεισφέρει κι αυτή σε μεγάλο

ποσοστό του Α.Ε.Π. και επίσης αποτελεί πηγή συναλλάγματος. Το 2004 η μεγαλύτερη βιομηχανία στην Ελλάδα με έσοδα γύρω στα 12 δισ. ευρώ ήταν η συνήθως σχετικά αφανής ναυτιλία.

Η οικονομία βελτιώνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, καθώς η κυβέρνηση εφάρμοσε αποτελεσματική οικονομική πολιτική, στην προσπάθεια της ένταξης της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ, την 1^η Ιανουαρίου 2001. Ένας παράγοντας που σίγουρα βοήθησε σε αυτήν την πορεία είναι ότι η Ελλάδα είναι αποδέκτης οικονομικής βοήθειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση ίσης περίπου με το 3,3% του Α.Ε.Π. Η συνέχιση τόσο γενναιόδωρων ενισχύσεων από την Ε.Ε. όμως είναι υπό αμφισβήτηση. Η διερεύνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την είσοδο χωρών πολύ φτωχότερων από την Ελλάδα σε συνδυασμό με την ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας θα βγάλει πιθανότατα πολλές περιοχές από το λεγόμενο Στόχο 1 του κοινοτικού πλαισίου Στήριξης στον οποίο κατευθύνονται και οι περισσότερες επιδοτήσεις και στον οποίο ανήκουν περιοχές με Α.Ε.Π. κατά κεφαλήν μικρότερο του 75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Με τα στοιχεία του 2003 από το Στόχο 1 έχουν βγει οι εξής περιοχές Αττική, Ν. Αιγαίο και οριακά η Πελοπόννησος.

Μεγάλες προωθήσεις παραμένουν, η μείωση της ανεργίας και η περαιτέρω ανοικοδόμηση της οικονομίας μέσω και της ιδιωτικοποίησης διαφόρων μεγάλων κρατικών εταιριών, η αναμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης, διόρθωση του φορολογικού συστήματος, η ανάπτυξη της

βιομηχανίας και η ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών αδυναμιών. Η ανάπτυξη υπολογίζεται σε 3,9% για το 2004.

Η Εθνική Κεντρική Τράπεζα του κράτους της Ελλάδας είναι η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), η οποία όμως έχει παραχωρήσει τις περισσότερες αρμοδιότητές της στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.), μετά την είσοδό της στη ζώνη του ευρώ το 2001.

Ειδικότερα σε επιμέρους γεωγραφικά διαμερίσματα παρατηρείται ιδιαίτερη οικονομική παραγωγική ανάπτυξη. Ας ξεκινήσουμε από την περιφέρεια της Αττικής:

2.4.2. Αττική

Η περιφέρεια της Αττικής με έδρα την Αθήνα, παράγει 38% του ακ. εγχώριου προϊόντος της χώρας. Στην περιφέρεια παράγεται 3,2% του προϊόντος του αγροτικού τομέα της χώρας, 38% της μεταποίησης, ποσοστό αυξανόμενο τα τελευταία χρόνια και 41% των υπηρεσιών, από τις οποίες προέρχονται τα 4/5 του προϊόντος της. Με κατά κεφαλήν προϊόν 14,8 χιλ. ευρώ το 2003 κατατάσσεται 3^η με βάση το κριτήριο αυτό, μετά τη Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο, με 106% του μέσου όρου της Ελλάδας. Στις επιχειρήσεις της αναλογεί το 38% των επενδύσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 2000-2001 σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ.Ε. οι οποίες το 2001 αυξήθηκαν 9%.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Αττική είναι το κέντρο της βιομηχανίας και του τριτογενούς τομέα της χώρας (εμπόριο-υπηρεσίες). Στην Αττική βρίσκεται και το μεγαλύτερο λιμάνι της Ελλάδας το οποίο αποτελεί το κέντρο της ναυτιλίας, δεδομένου ότι τα περισσότερα δρομολόγια για τα νησιά (τουρισμός) και οι περισσότερες μεταφορές εμπορευμάτων έχουν σα βάση τους τον Πειραιά.

Επίσης, η Αττική αποτελεί το κέντρο λήψης ορισμένων αποφάσεων αφού εκεί έχει την έδρα της η κυβέρνηση και οι περισσότερες κυβερνητικές υπηρεσίες.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.3. Κρήτη

Η οικονομία της Κρήτης, η οποία βασιζόταν κυρίως στη γεωργία, άρχισε να αλλάζει ορατά κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '70. Ενώ υπάρχει ακόμα μια έμφαση στη γεωργία και στην κτηνοτροφία λόγω του κλίματος και της έκτασης του νησιού, υπάρχει μια πτώση στις κατασκευές και μια μεγάλη αύξηση στην παροχή υπηρεσιών (κυρίως σχετικά με τον τουρισμό). Και οι 3 τομείς της κρητικής οικονομίας (γεωργία, επεξεργασία-συσσκευασία, υπηρεσίες) συνδέονται άμεσα και είναι αλληλοεξαρτώμενοι. Το νησί έχει 3 σημαντικούς αερολιμένες, αερολιμένας Ηρακλείου, Χανίων και Σητείας.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.4. Θεσσαλία

Ο παραγωγικός ιστός της Περιφέρειας της Θεσσαλίας βασίζεται σε παραδοσιακούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας και φαινομενικά ώριμους τεχνολογικά μεταποιητικούς κλάδους.

Ο πρωτογενής τομέας και (ιδιαίτερα η γεωργία) εξακολουθεί να παράγει σημαντικό μέρος του Περιφερειακού Ακαθάριστου προϊόντος. Στο μεταποιητικό τομέα σημαντικότεροι κλάδοι είναι αυτοί της κλωστοϋφαντουργίας – ένδυσης, ξύλου-επίπλου, της μεταλλουργίας και των μεταλλικών προϊόντων.

Πολύ σημαντική επίσης για την περιφέρεια της Θεσσαλίας είναι η συμβολή τόσο σε όρους απασχόλησης όσο και σε όρους συμμετοχής στο Ακαθάριστο Περιφερειακό προϊόν των τριτογενών δραστηριοτήτων όπως του εμπορίου, του τουρισμού και των κατασκευών. Επίσης είναι προικισμένη με σημαντικό δυναμικό τόσο σε ενδοεπιχειρησιακό επίπεδο όσο και σε εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων.

Πηγή:www.keta.gr

2.4.5. Ιόνια Νησιά

Η οικονομία των Ιονίων νησιών στηρίζεται κυρίως στη γεωργία, που διαφέρει από νησί σε νησί. Καλλιεργούνται ελαιόδεντρα, εσπεριδοειδή, αμυγδαλιές, αμπέλια και σταφύλια. Η κτηνοτροφία έχει σημειώσει ιδιαίτερη κάμψη τα τελευταία χρόνια. Εξάλλου αξιόλογη πηγή εισοδήματος για τα περισσότερα νησιά αποτελεί ο τουρισμός.

Πηγή:www.keta-ionion.gr

2.4.6. Βόρειο Αιγαίο

Η οικονομία των τριών νομών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής και της παροχής υπηρεσιών, με τον τουριστικό τομέα να παρουσιάζει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια, και ο οποίος μπορεί να αναπτυχθεί περισσότερο σαν βελτιωθούν οι ναυτιλιακές συγκοινωνίες.

Πηγή:www.egeonet.gr

2.4.7. Κεντρική Μακεδονία

Η οικονομική ανάπτυξη της Κ. Μακεδονίας είναι αξιόλογη. Η περιοχή θεωρείται η πλουσιότερη της Ελλάδας, από αγροτική άποψη. Η περισσότερη γεωργική παραγωγή βγαίνει στη Μακεδονία, παράλληλα όμως είναι και βιομηχανικά προχωρημένη. Πλούσιο είναι και το υπέδαφός της σε ορυκτά κοιτάσματα, καθώς και η αλιεία της. Παράγει διάφορα αγροτικά προϊόντα όπως καπνό και φρούτα που είναι τα κυριότερα προϊόντα της. Ακόμα βγάζει δημητριακά, βαμβάκι, ρύζι, λαχανικά, κρασί και ελιές. Τα κατάφυτα από δέντρα βουνά δίνουν τη δυνατότητα εκμετάλλευσης του δασικού της πλούτου. Επίσης, δίνεται σημαντική προσοχή και στην κτηνοτροφία.

Το υπέδαφος της Μακεδονίας περιέχει αξιόλογες ποσότητες κοιτασμάτων που συμβάλλουν εξαιρετικά στην οικονομία. Διαθέτει ιαματικά νερά και ιαματικές πηγές.

Και από βιομηχανική άποψη η Μακεδονία δεν πηγαίνει πίσω, διαθέτει σημαντικές βιομηχανικές μονάδες όπως βιομηχανία χημικών προϊόντων, διυλιστήρια πετρελαίου, χαλυβουργεία, βιομηχανία τσιμέντων, χαρτιού, καπνού κ.α.

Πηγή:www.greekretail.gr

2.4.8. Νότιο Αιγαίο

Κυρίαρχη και δυναμική δραστηριότητα αποτελεί ο Τουρισμός. Σταυροδρόμι πολιτισμών με πανάρχαια ιστορία και μνημείων όλων των εποχών, με μοναδικές αρχαιότητες και εκπληκτικές φυσικές ομορφιές, τα νησιά της περιφέρειας συνθέτουν ένα ανεπανάληπτο και αρμονικά πολύμορφο μωσαϊκό που τουριστικά καλύπτει το φάσμα από την χλιδή του διεθνούς κοσμοπολίτικου κέντρου μέχρι την πρωτογενή ομορφιά της άγονης γραμμής.

Πηγή:www.notioaigaio.gr

2.4.9. Ήπειρος

Η αγροτική οικονομία της Περιφέρειας εξειδικεύεται στην κτηνοτροφία όπου η αιγοπροβατοτροφία κατέχει εξέχουσα θέση στο καπνό της εγχώριας παραγωγής και αποτελεί τη βάση σημαντικής μερίδας του δευτερογενούς τομέα (κλάδος τροφίμων). Επίσης άλλες σημαντικές δραστηριότητες είναι τα εσπεριδοειδή και τα κτηνοτροφικά φυτά.

Σε ότι αφορά το τριτογενή τομέα και ειδικότερα τις θαλάσσιες και εναέριες μεταφορές, η Ήπειρος βρίσκεται σε στρατηγική θέση ως προς την Δ. Ευρώπη, η οποία θα αξιοποιηθεί με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας. Τέλος, διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (καθαρές ακτές, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς κλπ) για την ανάδειξη του τουρισμού και του πολιτισμού ως κυρίων εστιών ανάπτυξης.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.10. Πελοπόννησος

Ο παραγωγικός ιστός της Πελοποννήσου είναι σε σημαντικό βαθμό στη γεωργία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό. Διαθέτει καλλιεργήσιμες εκτάσεις ελαιόδεντρων και άλλων αγροτικών καλλιεργειών που είναι η βάση της οικονομίας της Πελοποννήσου. Τέλος η περιοχή της Πελοποννήσου, αποτελεί έναν από τους τουριστικούς προορισμούς, με τις σημαντικότερες προοπτικές, τόσο σε επίπεδο προσέλκυσης επισκεπτών, όσο και στο επίπεδο τουριστικών επενδύσεων.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.11. Στερεά Ελλάδα

Η περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας είναι η πρώτη στην Ελλάδα από πλευράς παραγωγικότητας στο δευτερογενή τομέα. Κατέχει πρωτεύουσα θέση στη μεταλλουργική βιομηχανία της χώρας.

Πέραν του βιομηχανικού τομέα η Στ. Ελλάδα ενδείκνυται και για την αγροτική παραγωγή με καλλιέργειες από βαμβάκι, καπνό, ελιές και

τομάτα. Κύριο χαρακτηριστικό του πρωτογενή τομέα είναι η κτηνοτροφική καθετοποιημένη παραγωγή συγκεντρώνοντας μερικές από τις μεγαλύτερες μονάδες του κλάδου. Εντυπωσιακά ανερχόμενη δραστηριότητα είναι τα αλιεύματα και οι ιχθυοκαλλιέργειες.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.12. Ανατολική Μακεδονία και Θράκη

Η Ανατολική Μακεδονία μαζί με τη Θράκη αποτελούν το μεγαλύτερο καπνοπαραγωγικό κέντρο της χώρας. Ο καπνός έχει αποτελέσει μία από τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της περιοχής, γιατί και ως καλλιέργεια και ως επεξεργασία αποτελεί την κύρια σχεδόν απασχόληση των κατοίκων. Υπάρχει επίσης μια άνοδος της κτηνοτροφίας και κυρίως της αγελαδοτροφίας, σε συνδυασμό με παράλληλη δημιουργία εργοστασίων γάλακτος. Τέλος, διαθέτει εργοστάσια παραγωγής ζάχαρης από τα ζαχαρότευτλα του κάμπου.

Πηγή:el.wikipedia.org

2.4.13. Δυτική Μακεδονία

Τα μέρη της Δ. Μακεδονίας προσφέρονται για βοσκοτόπια και γενικά για την κτηνοτροφία μικρών κυρίως ζώων. Η περιοχή θεωρείται από τις πιο κτηνοτροφικές της χώρας. Οι ορεινοί όγκοι καλύπτονται από δάση τα οποία αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης. Τέλος το υπέδαφος της περιοχής είναι πλούσιο σε ορυκτά, ενώ ελάχιστα είναι αναπτυγμένη η

βιομηχανία. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται και ο χειμερινός τουρισμός δεδομένης της ύπαρξης και ανάπτυξης των σχετικών υποδομών (χιονοδρομικά κέντρα).

Πηγή:www.draseis.gr

2.4.14. Δυτική Ελλάδα

Η αγροτική οικονομία της περιφέρειας στηρίζεται κυρίως στην καλλιέργεια της ελιάς, αμπελιών κλπ. Σε αυτή την περιφέρεια βρίσκεται το λιμάνι της Πάτρας όπου αποτελεί σημαντικό κόμβο μεταφοράς εμπορευμάτων, τουριστών κλπ με την Ιταλία και κατ' επέκταση με την Δ. Ευρώπη. Αξιοσημείωτες είναι και οι τουριστικές υποδομές στα παράλια της Ηλείας, οι οποίες αξιοποιούν την παραλιακή ζώνη του νομού καθώς επίσης και την πλούσια ιστορία λόγω της Αρχαίας Ολυμπίας η οποία κάθε 4 χρόνια είναι (το κέντρο του κόσμου) με την τελετή αφής της Ολυμπιακής Φλόγας. Τέλος, όσον αφορά το νομό της Αιτωλοακαρνανίας ότι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κέντρα καλλιέργειας, παραγωγής και επεξεργασίας καπνού το οποίο συμβάλλει καθοριστικά στην τοπική οικονομία.

Επιτελικά συνάγεται πως η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης και των παραγόμενων προϊόντων που προκύπτουν από τους νομούς και κατ' επέκταση από τα γεωγραφικά της διαμερίσματα κατέχει σημαντική θέση στον ευρωπαϊκό κόμβο. Ωστόσο λόγω της χαμηλής της υποδομής

ως προς την βιομηχανία, δεν παρουσιάζει την ανάπτυξη που θα έπρεπε να έχει σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να στηρίζει την ανάπτυξή της σε άλλους τομείς όπως της βιομηχανίας και κυρίως στον τομέα του εμπορίου, της ναυτιλίας και των υπηρεσιών (τουρισμός κλπ).

Πηγή:www.draseis.gr

2.5..Επίλογος

Συμπερασματικά η Ελλάδα είναι μια χώρα η οποία κατέχει μια ισχυρή γεωγραφική θέση. Η θέση της αυτή ενισχύεται ακόμα περισσότερο μέσα από τα διαμερίσματα και κατ' επέκταση τους νομούς της. Αναμφίβολα όλα τα πολιτισμικά και παραγωγικά προϊόντα προκύπτουν μέσω των νομών της και την καθιστούν ξεχωριστή στο μεσογειακό χώρο. Αναντίλεκτα ο ελλαδικός χώρος αποτελεί ένα ιδιαίτερο κομμάτι του παγκόσμιου πολιτισμού και σε συνδυασμό με τη θέση του στο γεωγραφικό χάρτη εξυψώνεται ακόμα περισσότερο μέσα στον ευρωπαϊκό χώρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΓΕΝΙΚΑ

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τις δημογραφικές εξελίξεις στην Ελλάδα που θα αφορούν συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο θα είναι κατά προτίμηση η τελευταία δεκαετία, κατά την οποία έγινε και η τελευταία απογραφή που ήταν το 2001. Επίσης θα αναφερθούμε στην πληθυσμιακή εξέλιξη του κάθε νομού ξεχωριστά μέσα στη δεκαετία 1991-2001.

Ξεκινώντας λοιπόν αξίζει να αναφέρουμε ότι ο ελλαδικός χώρος, εκτεινόμενος σε κρίσιμη γεωπολιτική θέση, υπήρξε, δια μέσου των αιώνων, επίκεντρο πολεμικών διενέξεων, πολιτισμικών και θρησκευτικών αντιπαραθέσεων, καθώς και κοινωνικό-οικονομικών ανακατατάξεων. Το ιστορικό αυτό δεδομένο σε συνδυασμό με τις περιορισμένες δυνατότητες των τροφοδοτικών πηγών της περιοχής, δεν επέτρεψε ποτέ τη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων ώστε ο ελληνικός πληθυσμός να υπερβεί αριθμητικά τα λίγα εκατομμύρια.

Η πρώτη απογραφή του ελληνικού πληθυσμού πραγματοποιήθηκε το 1828, ενώ η πλέον πρόσφατη με την οποία θα ασχοληθούμε εμείς, όπως έχουμε ήδη αναφέρει ήταν το 2001.

Το 1828 η Ελληνική επικράτεια καταλάμβανε έκταση 47.516 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αριθμούσε 753.400 κατοίκους, με κατανομή 15,86 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Το 2001 η έκταση της χώρας αφορούσε σε 131.957 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αριθμούσε πραγματικό πληθυσμό 10.964.020 κατοίκους με κατανομή 83,08 κατοίκους ανά τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Τα συγκεκριμένα αριθμητικά δεδομένα παρουσιάζουν μεταξύ των ετών 1828 και 2001 μία εικόνα τριπλασιασμού της έκτασης της χώρας, αύξησης του πληθυσμού της κατά 15 φορές και πενταπλασιασμού της πυκνότητας του πληθυσμού της.

Η αξιοσημείωτη αύξηση του πληθυσμού του ελληνικού κράτους οφείλεται στη σταδιακή επέκταση των συνόρων της χώρας, η οποία άρχισε το 1864 με την προσάρτηση των Ιονίων νήσων και συνεχίστηκε μέχρι το 1947 με την προσάρτηση της Δωδεκανήσου. Οφείλεται, επίσης, στην έλευση 1.221.649 προσφύγων από τη Μ. Ασία και την Α. Θράκη μετά την τραγωδία της Μικρασιατικής καταστροφής, η πλειοψηφία των οποίων αφορούσε σε νεαρής ηλικίας άτομα, που βελτίωσαν καθοριστικά τόσο την ποιοτική, όσο και την ποσοτική δομή του ελληνικού πληθυσμού.

Επιπροσθέτως, αξίζει να αναφερθούμε στην περίοδο 1967-1971 όπου παρατηρείται με εξαίρεση την περιοχή της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης Στερεάς Ελλάδος σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας μείωση του πληθυσμού, ενώ την περίοδο 1971-2001 παρατηρείται μεν μια γενικότερη αύξηση, η οποία όμως απέχει από τα επίπεδα εκείνα, που θα μπορούσαν να αξιολογηθούν ως ελπιδοφόρα για τον έλεγχο του προβλήματος της δημογραφικής ωρίμανσης και γήρανσης του ελληνικού πληθυσμού.

Πηγή : Η καταγραφή στοιχείων του ελληνικού πληθυσμού , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

3.2. ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)

Η Ελλάδα γεωγραφικά αποτελείται από εννέα (9) διαμερίσματα τα οποία διαιρούνται σε δεκατρείς (13) περιφέρειες.

Ξεκινώντας λοιπόν από τα βόρεια προς τα νότια έχουμε κατά σειρά τα εξής γεωγραφικά διαμερίσματα: **Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Επτάνησα, Θεσσαλία, νησιά Αιγαίου, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος και Κρήτη.** Οι περιφέρειες τώρα με τις οποίες και θα ασχοληθούμε από άποψη πληθυσμού για πιο αναλυτικά είναι δεκατρείς όπως έχουμε ήδη πιο πάνω αναφέρει και είναι οι εξής: **Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνια νησιά, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα,**

Πελοπόννησος, Αττική, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο και τέλος η Κρήτη.

Ξεκινώντας λοιπόν από την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ για το 2001, ο πληθυσμός της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσίασε αύξηση της τάξης του 7,13% σε σχέση με την απογραφή του 1991 και ανέρχεται σε 611.067 κατοίκους, εκ των οποίων το 49,6% άνδρες και το 50,4 γυναίκες.

Σε επίπεδο νομού η μεγαλύτερη πληθυσμιακή αύξηση σημειώθηκε στο Νομό Ξάνθης, ενώ οι νομοί Δράμας, Ξάνθης και Ροδόπης παρουσιάζουν μεγαλύτερη αύξηση του γυναικείου πληθυσμού σε αντίθεση με τους νομούς Καβάλας και Έβρου που παρουσιάζουν ελαφρά χαμηλότερα επίπεδα. Η πληθυσμιακή συγκρότηση της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας λόγω της ύπαρξης του μουσουλμανικού στοιχείου. Υπολογίζεται ότι το μουσουλμανικό στοιχείο αριθμεί περίπου 140.000 με 145.000 άτομα, κατανομημένο κατά κύριο λόγο στις πρωτεύουσες και στις ορεινές ζώνες των νομών Ξάνθης και Ροδόπης.

Πηγή : Η ταυτότητα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

Η περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας καταλαμβάνει το κεντρικό τμήμα της Βόρειας Ελλάδας. Με επιφάνεια 19.146 τετραγωνικά χιλιόμετρα. (ποσοστό 14,5% της συνολικής έκτασης της χώρας) είναι η πρώτη σε έκταση περιφέρεια της Ελλάδας. Ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 1.862.833 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001, γεγονός που την κατατάσσει στη δεύτερη θέση από άποψη πληθυσμού (με ποσοστό 17,2% επί του συνολικού πληθυσμού). Αποτελείται από τους νομούς: Σερρών, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας και Πιερίας.

Πηγή

:

http://www.medregio.org/links/greek_regions/kentriki_macedonia_el.htm

Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας και συνορεύει με την Αλβανία και τη FYROM. Αποτελείται από τους νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας και έχει έδρα τη Κοζάνη, που αποτελεί την πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού. Η Δυτική Μακεδονία έχει έκταση 9.451 τετραγωνικά χιλιόμετρα και καταλαμβάνει το 7,2% της συνολικής έκτασης της χώρας.

Ο πληθυσμός της Δυτικής Μακεδονίας, ανέρχεται σε 302.750 κατοίκους (Ε.Σ.Υ.Ε. 2001) και αντιστοιχεί στο 2,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού την περίοδο 1993-1998 είναι 1,66% λίγο μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο της χώρας

(1,56%). Η πληθυσμιακή πυκνότητα της περιφέρειας είναι 32 κάτοικοι ανά τετρ.χιλ. έναντι 79,7 της χώρας. Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 29% του συνολικού πληθυσμού, ο ημιαστικός στο 15% και ο αγροτικός στο 56% αντίστοιχα.

Πηγή : Στοιχεία περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

Με τον όρο **Θεσσαλία** στη σύγχρονη περιφερειακή κατανομή της Ελληνικής ανθρωπογεωγραφικής διασποράς, εννοούμε την ευρύτερη επιφάνεια και ιστορική-γεωγραφική περιοχή που βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του ηπειρωτικού κορμού της Κεντρικής Ελλάδος. Στη σύνθεσή της περιλαμβάνει τους νομούς Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων. Η συνολική της έκταση είναι 14.036 τετραγωνικά χιλιόμετρα, που αντιπροσωπεύει περίπου το 11% της συνολικής έκτασης της ελληνικής περιφέρειας. Είναι η πέμπτη σε έκταση και η τρίτη σε πληθυσμό περιφέρειας της Ελλάδας. Η περιφέρεια έχει να επιδείξει θετικές πληθυσμιακές μεταβολές. Συγκεκριμένα, κατά τη δεκαετία 1981-1991, ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 5,1%. Σταθερή αύξηση 0,5% ετησίως εμφανίζει ο πληθυσμός της σε όλη την εικοσαετία 1971-1991. Ο πληθυσμός της σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 ανέρχεται στους 754.893 κατοίκους.

Πηγές:<http://el.wikipedia.org/wiki...>http://www.medregio.org/links/greek_regions/thessallia_el.html

Η περιφέρεια Ηπείρου αποτελείται από τους Νομούς Άρτας με έδρα την Άρτα, Θεσπρωτίας με έδρα την Ηγουμενίτσα, Ιωαννίνων με έδρα τα Ιωάννινα και Πρεβέζης με έδρα την Πρέβεζα.

Όσον αφορά την σύγχρονη κοινωνική διάρθρωση, ο πληθυσμός της Ηπείρου παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά μιας αγροτικής κοινωνίας, η οποία αστικοποιείται με σχετικά γρήγορους ρυθμούς. Ο πληθυσμός της Ηπείρου σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 είναι 352.420 κάτοικοι.

Πηγή : Στοιχεία περιφέρειας Ηπείρου , “Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής προβολής της περιφέρειας Ηπείρου” (www.roe.gr)

Η περιφέρεια Ιονίων Νήσων έχει συνολική έκταση 2.318 τετραγωνικά χιλιόμετρα και καλύπτει το 1,8% της συνολικής έκτασης της χώρας. Αποτελείται από τους νομούς Κέρκυρας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ιθάκης και Ζακύνθου. Ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται σε 214.274 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και αντιστοιχεί στο 1,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο νομός Κέρκυρας συγκεντρώνει το 1,1% του πληθυσμού της χώρας, ο νομός Λευκάδας το 0,2% (είναι ο μικρότερος νομός της χώρας από άποψη

πληθυσμού), ο νομός Κεφαλληνίας και Ιθάκης το 0,3% και ο νομός Ζακύνθου το 0,3% της χώρας.

Πηγή : www.ogeeka.dimitra.org.gr

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδας. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Η συνολική της έκταση είναι 11.350 τετραγωνικά χιλιόμετρα και καλύπτει το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Ο πληθυσμός της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της απογραφής του έτους 2001, ανέρχεται σε 742.419 άτομα. Είναι η τέταρτη σε πληθυσμό περιφέρεια της Ελλάδος, συγκεντρώνονται το 7% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Πηγή : Στοιχεία περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας βρίσκεται στο κέντρο της χώρας και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 608.555 κατοίκους σύμφωνα με την επίσημη απογραφή πληθυσμού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος για το 2001 και αντιστοιχεί στο 5,52% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της περιφέρειας είναι υψηλότερη από τον ρυθμό αύξησης του πληθυσμού της χώρας την

περίοδο 1993-1998 (7,54% έναντι 1,56% της χώρας). Τέλος, η πληθυσμιακή πυκνότητα της περιφέρειας είναι 42,6 κάτοικοι ανά τετραγωνικά χιλιόμετρα ενώ της χώρας είναι 79,7.

Πηγές : ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α (Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης , www.ypes.gr) , www.stereaellada.gr/perifereia

Η περιφέρεια Πελοποννήσου είναι η Τρίτη σε έκταση περιφέρεια της χώρας, με συνολική επιφάνεια 15.490 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ποσοστό 4,7% του συνόλου) και η πέμπτη σε πληθυσμό, με 632.955 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001 που αφορά το 6% του συνόλου. Αποτελείται από τους νομούς: Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας. Αξιοσημείωτο είναι να αναφέρουμε και το ότι τη δεκαετία 1971-1981 σημειώθηκε μικρή μείωση του πληθυσμού της περιφέρειας. Αντίθετα, τη δεκαετία 1981-1991 σημειώνεται αναστροφή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων και ο πληθυσμός της περιφέρειας αυξάνει με ετήσιο ρυθμό 5,58% παραπλήσιο του μέσου όρου της χώρας.

Πηγή : http://www.medregio.org/links/greek_regions/peloponissos_el.html

Η περιφέρεια Αττικής έχει έκταση 3.808 τετραγωνικά χιλιόμετρα, καλύπτοντας ποσοστό 2,9% της συνολικής έκτασης της χώρας και πληθυσμό 3.764.348 κατοίκους –από τους οποίους οι 1.142.056, δηλαδή ποσοστό 30,3% είναι ετεροδημότες και

ετεροδημότησες- συγκεντρώνοντας έτσι, το 34,31%, δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της χώρας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ από την απογραφή του 2001. Η πληθυσμιακή της πυκνότητα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την πυκνότητα των υπολοίπων περιφερειών της χώρας με αυξανόμενο μάλιστα ρυθμό από το 1999. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της περιφέρειας Αττικής αυξήθηκε 6,8%, αύξηση σχεδόν ίση με του συνόλου της χώρας (6,9%). Την πλειοψηφία στην Περιφέρεια Αττικής, όπως και σε όλη την Ελλάδα, αποτελούν οι γυναίκες οι οποίες ανέρχονται σε 1.904.504 και αντιστοιχεί σε 50,62% του συνολικού πληθυσμού της Αττικής. Ο αριθμός των ανδρών είναι 1.775.498 και το ποσοστό τους επί του αττικού πληθυσμού 47,20% ενώ τα υπόλοιπα 84.346 άτομα είναι παιδιά έως 6 ετών (τα οποία η ΕΣΥΕ δεν διαχωρίζει σε φύλα) το ποσοστό των οποίων –πάντα σύμφωνα με την απογραφή του 2001- ανέρχεται σε 2,18%.

Πηγή : www.athens24.gr

Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αποτελείται από τους νομούς Λέσβου, Χίου και Σάμου με συνολική έκταση 3.836 τετραγωνικά χιλιόμετρα και έχει ως έδρα την Μυτιλήνη. Σε επίπεδο πληθυσμού (2001), η Περιφέρεια καταλαμβάνει την τελευταία θέση συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιφέρειες τη χώρας (1,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας). Παράλληλα διαπιστώνεται μια τάση μείωσης του πληθυσμού,

δεδομένου ότι (από στοιχεία του 2001 για το σύνολο της χώρας), στη συγκεκριμένη Περιφέρεια παρατηρείται η μεγαλύτερη φυσική μείωση του πληθυσμού (3,74%). Σε επίπεδο νομών, η μεγαλύτερη μείωση εντοπίζεται στο νομό Σάμου (5,45%). Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε 3,4% έναντι αύξησης 6,9% για το σύνολο της χώρας. Οι δημογραφικές συνθήκες στα νησιά του Βορείου Αιγαίου, παρουσιάζονται ιδιαίτερα δυσμενείς, λόγω υπογεννητικότητας και δημογραφικής εξόδου που είναι μακροχρόνια και έντονη με μόνο ανασχετικό παράγοντα την πολύ μικρή εισροή πληθυσμού στην περίοδο 1981-1991. Τέλος, ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται σε 200.066 κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία υπογραφή του 2001.

Πηγές : Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος) ,

Αποτελέσματα απογραφής , Αθήνα 2001 ,

www.northaegean.gr ,

www.ypes.gr .

<http://www.vorioaigaio.gov.gr/contents.asp?id=127>

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αποτελείται από τους νομούς Δωδεκανήσου και Κυκλάδων. Το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζει μια δυναμική εξέλιξη κυρίως μετά τη δεκαετία του 1970. Η περιοχή του Νοτίου Αιγαίου κατατάσσεται στις σχετικά λιγότερο προβληματικές περιοχές, ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού.

Το 1991 η Περιφέρεια αριθμούσε 257.481 κατοίκους ενώ σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της απογραφής του 2001, ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται στους 298.745 κατοίκους. Η πληθυσμιακή εξέλιξη 1991-2001 είναι εντυπωσιακή ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές.

Πηγή : Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου , Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Κλείνοντας αυτό το υποκεφάλαιο, φτάνοντας στο νοτιότερο μέρος της Ελλάδος έχουμε την περιφέρεια Κρήτης. Ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται σε 601.159 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 2001, που είναι το 5,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Η πληθυσμιακή πυκνότητα της περιφέρειας Κρήτης είναι μικρότερη της αντίστοιχης εθνικής (67,5 έναντι 79,7 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο). Τέλος, αποτελείται από τους νομούς: Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρέθυμνου και Χανίων και έχει έδρα το Ηράκλειο.

Πηγή : Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Κρήτης 2000-2006

3.3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΝΑ ΝΟΜΟ

Η Ελλάδα αποτελείται από **51 νομούς** στους οποίους θα αναφερθούμε αλφαβητικά από άποψη πληθυσμιακής εξέλιξης για την τελευταία δεκαετία 1991-2001 με τελευταίο κατά σειρά το Νομό Αττικής επειδή συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας.

Αρχικά, λοιπόν έχουμε το νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας, η πληθυσμιακή εξέλιξη του οποίου τη δεκαετία 1991-2001 η οποία είναι και η τελευταία για την οποία έχουμε πλήρη στοιχεία από τις απογραφές του 1991 και του 2001 ήταν 228.180 (1991) και 223.285 (2001). Παρατηρούμε λοιπόν μια μείωση 4.895 κατοίκων που αντιστοιχεί στο ποσοστό 2,15% του συνολικού πληθυσμού του νομού.

Πηγή: <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Aitoloakarnanias/genika.htm>

Σημείωση : ο τύπος της ποσοστιαίας μεταβολής του πληθυσμού είναι :

$$(\text{Πληθυσμός 2001} - \text{Πληθυσμός 1991}) * 100 / \text{Πληθυσμός 1991}$$

Ο νομός Αργολίδας με πρωτεύουσα το Ναύπλιο συγκεντρώνει ποσοστό 1% του πληθυσμού της χώρας με τάση μείωσης, αφού η φυσική μείωση του πληθυσμού των ετών 1996 και 1997 (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -0,9%) επιταχύνθηκε τα επόμενα έτη έως το 1,34% το 2001. Όμως μεταξύ των απογραφών του 1991 και το 2001 έχουμε συνολικά αύξηση του πληθυσμού της τάξεως του 7,8% αφού το 1991 ο πληθυσμός ήταν 97.636 κάτοικοι ενώ το 2001 ήταν 105.295. Άρα είχαμε αύξηση 7.659 κατοίκων.

Πηγές:

http://www.peloponnisos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Ite..

<http://el.wikipedia.org/wiki/...>

Ο νομός Αρκαδίας με πρωτεύουσα την Τρίπολη συγκεντρώνει ποσοστό 0,9% του πληθυσμού της χώρας. Έχει το υψηλότερο και αυξανόμενο ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού τα τελευταία χρόνια (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -0,65% το 2001).

Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του νομού μειώθηκε κατά 3,9% από 105.309 (1991) σε 101.223 (2001) άρα είχαμε μείωση 4.086 κατοίκων.

Πηγές : <http://el.wikipedia.org/wiki/...> ,

http://www.peloponnisos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Ite.

Ο νομός Άρτας παρουσιάζει μείωση της τάξεως του 1,8% τη δεκαετία 1991-2001 αφού ο πληθυσμός του νομού ήταν 78.719 (1991) και μειώθηκε κατά 1.385 κατοίκους αφού σύμφωνα με την απογραφή του 2001 οι κάτοικοι του νομού ήταν 77.334.

Πηγή : <http://el.wikipedia.org/wiki/...>

Ο νομός Αχαΐας παρουσιάζει αύξηση 26.716 κατοίκων την δεκαετία 1991-2001 που αντιστοιχεί σε ποσοστό αύξησης 8,9%. Ο πληθυσμός αυξήθηκε από 300.078 (1991) σε 326.794 (2001).

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/...>

Ο νομός Βοιωτίας ανήκει στη Στερεά Ελλάδα, με έκταση 3.211 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμού για το 1991, 134.108 κατοίκους (νόμιμος πληθυσμός, δηλαδή εγγεγραμμένοι: 132.119). Ο νομός παρουσιάζει μείωση 2.979 κατοίκων αφού σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 ήτανε 131.129. Η μείωση αυτή αντιστοιχεί στο ποσοστό 2,2% του συνολικού πληθυσμού του νομού.

Πηγή:[http://vivllivad.voi.sch.gr/GREEK/VIOTIA/toponym/toponymia/viotti N.htm](http://vivllivad.voi.sch.gr/GREEK/VIOTIA/toponym/toponymia/viоти N.htm)

Ο νομός Γρεβενών είναι νομός της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με πρωτεύουσα την ομώνυμη πόλη (Γρεβενών). Ο πληθυσμός του νομού Γρεβενών ήταν 38.481 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και η απόσταση από την πρωτεύουσα της Ελλάδας, την Αθήνα είναι 400 χλμ ενώ από τη Θεσσαλονίκη είναι 163 χλμ. Ήταν ο πιο αραιοκατοικημένος νομός της Ελλάδας κατά τη δεκαετία του '90. Ο νομός παρουσιάζει αύξηση τη δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 4,6% που αντιστοιχεί 1.684 κατοίκους αφού το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήτανε 36.797.

Πηγή : <http://el.wikipedia.org/wiki/...>

Ο νομός Δράμας είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας που βρίσκεται στη Μακεδονία. Ανήκει στη περιφέρεια Ανατολικής

Μακεδονίας και Θράκης και πρωτεύουσά του είναι η Δράμα. Κατά την τελευταία δεκαετία, ο πληθυσμός του νομού Δράμας αυξήθηκε κατά 7,5%. Επισημαίνεται το γεγονός ότι οι πληθυσμιακές μεταβολές σε επίπεδο νομού συμβαδίζουν με τη γενική τάση αύξησης του πληθυσμού που παρατηρείται σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο καθώς η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εμφανίζει αύξηση του πληθυσμού κατά 6% ενώ τα ίδια ποσοστά σε εθνικό επίπεδο καταγράφονται 7% για την περίοδο 1991-2001. Η αύξηση λοιπόν του πληθυσμού του νομού ήταν 7.209 από 96.554 (1991) σε 103.763 (2001).

Πηγές : <http://el.wikipedia.org/wiki/...> ,

<http://www.tedkdrama.gr/ota.htm>

Ο νομός Δωδεκανήσου είναι ένα νησιωτικό σύμπλεγμα στο νοτιοανατολικό τμήμα του Αιγαίου Πελάγους. Ο νομός παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του την τελευταία δεκαετία κατά 24.088 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό 14,7% του συνολικού πληθυσμού του νομού. Ο πληθυσμός του νομού το 1991 ήταν 163.476 και αυξήθηκε σε 187.564 σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Dodekanisou/genika.htm>

Ο νομός Έβρου σύμφωνα με την απογραφή του 2001, συγκεντρώνει ποσοστό 1,4% του πληθυσμού της χώρας με τάση μείωσης, αφού έχει υψηλό και αυξανόμενο ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -2,2% το 2001). Από τη Θράκη ο νομός Έβρου αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο πρόβλημα. Στην απογραφή του 1991, στο νομό κατοικούσαν 143.752 κάτοικοι. Δέκα χρόνια μετά, το 2001, υπήρχαν 144.023 κάτοικοι (271 περισσότεροι κάτοικοι και αύξηση του 0,19%). Στο νομό δεν μπορεί να γίνει καμιά αναφορά για φυσική αύξηση του πληθυσμού και το γεγονός ότι υπήρξε οριακή αύξηση οφείλεται αποκλειστικά στην εισροή πληθυσμού από το εξωτερικό.

Πηγές : <http://culture.thrace.info/?p=211> ,
<http://www.patrises.com/octob02/malkid4.htm>

Ο νομός Ευβοίας είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και ανήκει διοικητικά στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Ο πληθυσμός του νομού Ευβοίας παρουσιάζει μια αύξηση την τελευταία δεκαετία (1991-2001) ποσοστό 4,6%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 208.408 και το 2001 ήταν 218.078 δηλαδή είχαμε αύξηση κατά 9.670 κατοίκους.

Πηγές : <http://el.wikipedia.org/wiki...> ,
<http://www.servitoros.gr/population/population.php/28/>

Ο νομός Ευρυτανίας έχει έκταση 1.869 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 32.026 (2001). Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο πληθυσμός του νομού Ευρυτανίας ήταν 24.307 άτομα. Στην απογραφή του 2001 επειδή υπήρξε μια γενική πρόσκληση προς όλους τους Ευρυτάνες για την «οικονομική και κοινωνική» στήριξη των πατρών εδαφών παρουσιάζεται ένα πλασματικό απογραφικό μέγεθος που ανέρχεται στους 32.026 κατοίκους, δηλαδή αύξηση ποσοστού 31,8%. Το μέγεθος όμως αυτό σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν δεν είναι αντιπροσωπευτικό του πραγματικού πληθυσμού της Ευρυτανίας. Αξίζει να αναφέρουμε το ότι η δημογραφική γήρανση του πληθυσμού, η μεγάλη υπογεννητικότητα και η μετανάστευση του πλέον ζωτικού εργατικού δυναμικού αποτέλεσαν ιστορικά τα σημαντικότερα προβλήματα του δημογραφικού μαρασμού του νομού Ευρυτανίας. Όμως ο νομός Ευρυτανίας αποτελεί μια κατ' εξοχήν ενδιαφέρουσα περίπτωση μελέτης του οικονομικού, κοινωνικού και πολιτισμικού μετασχηματισμού που έχει επιτευχθεί την τελευταία δεκαετία. Τα πληθυσμιακά δεδομένα παρουσιάζουν μια ουσιαστική ανάκαμψη της προϊούσας δημογραφικής γήρανσης καθώς μειώνεται σημαντικά η μετανάστευση και σταθεροποιείται ο πληθυσμός του νομού στους 25.000 περίπου μόνιμους κατοίκους.

Πηγή : http://www.evrytania.gr/1st_convent/1o_syn_C2.htm

Ο νομός Ζακύνθου έχει έκταση 406 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του νομού ανέρχεται σε 38.680 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Την τελευταία δεκαετία 1991-2001 ο νομός παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού κατά 6.123 κατοίκους που αντιστοιχεί σε ποσοστό 18,9%. Ο πληθυσμός του νομού για το 1991 ήταν 32.557 και αυξήθηκε σε 38.680 για το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Zakinthos/genika.htm>

Ο νομός Ηλείας είναι νομός της Ελλάδας που βρίσκεται γεωγραφικά στην Πελοπόννησο με πληθυσμό 192.340 κατοίκων (απογραφή 2001). Διοικητικά ανήκει στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση τη δεκαετία 1991-2001 και 12.911 κατοίκους που αντιστοιχεί σε ποσοστό 7,19%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 179.429 ενώ το 2001 ήταν 192.340.

Πηγές : <http://5dim-pyrgou.ilei.sch.gr/ilia.html> , <http://el.wikipedia.org/wiki..>

Ο νομός Ημαθίας με έκταση 1.701 τετραγωνικά χιλιόμετρα έχει πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή του 2001 144.172 κατοίκους. Είχαμε αύξηση του πληθυσμού του νομού κατά την τελευταία δεκαετία με ποσοστό 3% που αντιστοιχεί σε 4.238 κατοίκους. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 139.934 ενώ το 2001 ήτανε 144.172.

Πηγή : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hmathias/genika.htm>

Ο νομός Ηρακλείου καταλαμβάνει το κεντρικό σχεδόν τμήμα της Κρήτης και έχει έκταση 2.641 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 264.906 ενώ το 2001 αυξήθηκε σε 295.312. Το ποσοστό της αύξησης του πληθυσμού για την τελευταία δεκαετία 1991-2001 αντιστοιχεί στο 11,5%.

Πηγή : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hrakliou/genika.htm>

Ο νομός Θεσπρωτίας με έκταση 1.515 τετραγωνικά χιλιόμετρα έχει πληθυσμό 45.508 (2001). Ο νομός παρουσιάζει πληθυσμιακή αύξηση την τελευταία δεκαετία με ποσοστό 3%. Ο πληθυσμός του νομού το 1991 ήταν 44.188 και αυξήθηκε κατά 1.320 κατοίκους αφού το 2001 ήταν 45.508.

Πηγή : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Thesprotia/genika.htm>

Ο νομός Θεσσαλονίκης είναι ο μεγαλύτερος στη Μακεδονία και στην βόρεια Ελλάδα. Πρωτεύουσα του νομού είναι η Θεσσαλονίκη που είναι και η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη στην Ελλάδα. Διοικητικά ανήκει στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Ο πληθυσμός του νομού είναι 1.048.151 σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001. Ο νομός παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του, την τελευταία δεκαετία 1991-2001 κατά 101.287 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό 10,6% του

συνολικού πληθυσμού του νομού. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 946.864 και αυξήθηκε το 2001 σε 1.048.151.

Πηγές : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hmathias/genika.htm> ,
<http://el.wikipedia.org/wiki...>

Ο νομός Ιωαννίνων με έκταση 4.290 τετραγωνικά χιλιόμετρα, έχει πληθυσμό 170.244 (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού ήταν 158.193 το 1991 και αυξήθηκε κατά 12.051 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό 7,6% του συνολικού πληθυσμού του νομού.

Πηγή : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Ioanninon/genika.htm>

Ο νομός Καβάλας έχει έκταση 2.111 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του είναι 144.920 σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση τη δεκαετία 1991-2001 κατά 8.983 κατοίκους με ποσοστό 6,6%. Το 1991 ο νομός είχε πληθυσμό 135.937 και αυξήθηκε σε 144.220 το 2001.

Πηγή : : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kavalas/genika.htm>

Ο νομός Καρδίτσας είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και ανήκει γεωγραφικά αλλά και διοικητικά στην περιφέρεια της Θεσσαλίας.

Συγκεκριμένα είναι ένας από τους τέσσερις νομούς της Θεσσαλίας. Έχει έκταση 2.576 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 129.536

(απογραφή 2001). Πρωτεύουσα του νομού είναι η ομώνυμη πόλη της Καρδίτσας με πληθυσμό 32.031 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 2.952 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό 2,1% επί του συνολικού πληθυσμού. Το 1991 ο πληθυσμός ήταν 126.584 και αυξήθηκε σε 129.536 για το 2001.

Πηγή : <http://el.wikipedia.org/wiki...>

Ο νομός Καστοριάς είναι και αυτός ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και ένας από τους τέσσερις της Δυτικής Μακεδονίας με πληθυσμό 53.054 κατοίκους (απογραφή 2001). Πρωτεύουσα του νομού είναι η Καστοριά. Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία με ποσοστό 0,7% που αφορά 369 κατοίκους. Το 1991 ο πληθυσμός ήταν 52.685 και αυξήθηκε σε 53.054 για το 2001.

Πηγές : <http://el.wikipedia.org/wiki...> ,

<http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kastorias/genika.htm> ,

<http://www.ankas.gr/index.php?Language=&articleId=65>

Ο νομός Κέρκυρας παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του, την τελευταία δεκαετία κατά 5.887 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό 5,5%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 107.592 και αυξήθηκε σε 113.479 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kerkiras/Kerkira.htm>

Ο νομός Κεφαλληνίας με έκταση 904 τετραγωνικά χιλιόμετρα έχει πληθυσμό 39.579 κατοίκους (απογραφή 2001). Παρουσιάζει πληθυσμιακή αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 7.105 κατοίκους με ποσοστό 21,8%. Ο πληθυσμός του νησιού το 1991 ήταν 32.474 και αυξήθηκε σε 39.579 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kefalonias/genika.htm>

Ο νομός Κιλκίς με έκταση 2.519 τετραγωνικά χιλιόμετρα, έχει πληθυσμό 89.227 (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε με ποσοστό 9,2% την τελευταία δεκαετία που αντιστοιχεί σε 7.517 κατοίκους. Το 1991 είχε πληθυσμό 81.710 και αυξήθηκε σε 89.227 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kilkis/genika.htm>

Ο νομός Κοζάνης με έκταση 3.516 τετραγωνικά χιλιόμετρα, έχει 156.464 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία κατά 6.078 κατοίκους με ποσοστό 4%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 150.386 και αυξήθηκε σε 156.464 κατοίκους το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kozanis/genika.htm>

Ο νομός Κορινθίας με έκταση 2.290 τετραγωνικά χιλιόμετρα, έχει πληθυσμό 153.941 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. ο

νομός παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του, την τελευταία δεκαετία (1991-2001), κατά 12.118 κατοίκους με ποσοστό αύξησης 8,5%. Ο πληθυσμός του νομού για το 1991 ήταν 141.823 κάτοικοι ενώ για το 2001 ήταν 153.941.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Korinthias/genika.htm>

Οι Κυκλάδες είναι ένα νησιωτικό σύμπλεγμα του Νοτίου Αιγαίου Πελάγους. Αποτελείται από 34 κύρια νησιά, εκτός από τα μικρά ερημονήσια που μπορούν να θεωρηθούν τμήματα των μεγάλων. Ο πληθυσμός του νομού Κυκλάδων για το 2001 που έγινε και η τελευταία απογραφή ήταν 111.181. Υπάρχει λοιπόν αύξηση 17.176 κατοίκων που αντιστοιχεί σε ποσοστό 18,2%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 94.005 και αυξήθηκε σε 111.181 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kikladon/genika.htm>

Ο νομός Λακωνίας με έκταση 3.636 τετραγωνικά χιλιόμετρα έχει πληθυσμό σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 29.671 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 4,2% που αντιστοιχεί σε 3.975 κατοίκους. Το 1991 ο νομός είχε 25.696 κατοίκους και αυξήθηκαν σε 29.671 κατοίκους το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lakonias/genika.htm>

Ο νομός Λάρισας είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και ανήκει γεωγραφικά αλλά και διοικητικά στην περιφέρεια της Θεσσαλίας. Συγκεκριμένα είναι ένας από τους τέσσερις νομούς της Θεσσαλίας και είναι ο δεύτερος σε έκταση νομός της χώρας. Έχει έκταση 5.381 τετραγωνικά χιλιόμετρα και μόνιμο πληθυσμό 277.973 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία κατά 7.361 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό αύξησης 2,7%. Το 1991 ο νομός είχε 270.612 οι οποίοι αυξήθηκαν σε 277.973 το 2001.

Πηγή : <http://el.wikipedia.org/wiki...>

Ο νομός Λασιθίου είναι ο ανατολικότερος από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης. Έχει έκταση 1.823 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2001 είναι 75.903 κάτοικοι. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 4.624 κατοίκους, με ποσοστό αύξησης 6,5%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 71.279 και αυξήθηκε σε 75.903 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lasithiou/genika.htm>

Ο νομός Λέσβου είναι νησιωτικός νομός της Ελλάδας στο βορειοανατολικό Αιγαίο Πέλαγος. Η έκταση του νομού είναι 2.154 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 105.194

κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει μια πολύ μικρή αύξηση την τελευταία δεκαετία της τάξεως του 0,1% που αντιστοιχεί σε 112 κατοίκους. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 105.082 κατοίκους και αυξήθηκε σε 105.194 κατοίκους.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lesbos/genikastoiceia.htm>

Η Λευκάδα βρίσκεται βόρεια των νησιών Κεφαλληνίας και Ιθάκης και απέναντι από την ακτή Αιτωλοακαρνανίας. Ο νομός έχει έκταση 356 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 22.536 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία (1991-2001) κατά 1.425 κατοίκους και με ποσοστό αύξησης 6,7%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 21.111 κάτοικοι και αυξήθηκε σε 22.536 το 2001. Η Λευκάδα είναι νησί, του Ιονίου Πελάγους και ανήκει στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Επτανήσων.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lefkada/genika.htm>

Ο νομός Μαγνησίας έχει έκταση 2.636 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του είναι 207.836 κάτοικοι με βάση την απογραφή του 2001. Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία με ποσοστό 4,7% το οποίο αντιστοιχεί σε 9.402 κατοίκους.

Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 198.434 κάτοικοι και αυξήθηκε σε 207.836 κατοίκους.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Magnisias/genika.htm>

Ο νομός Μεσσηνίας έχει έκταση 2.921 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 172.825 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 5.861 κατοίκους και με ποσοστό 3,5%. Το 1991 ο νομός είχε πληθυσμό 166.964 κατοίκους οι οποίοι αυξήθηκαν σε 172.825 κατοίκους το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Messinias/genika.htm>

Με πρωτεύουσα τη Ξάνθη, **ο νομός Ξάνθης** συγκεντρώνει το 0,9% του πληθυσμού της χώρας με τάση αύξησης στους μουσουλμανικούς οικισμούς, αφού είχε τον υψηλότερο ρυθμό φυσικής αύξησης του πληθυσμού στη χώρα και το 2002 με υπεροχή γεννήσεων (1.000 κάτοικοι : 5,1%). Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε 10,9%, αύξηση μεγαλύτερη του συνόλου της χώρας (6,9%) με ιδιαίτερη αύξηση πάλι στους μουσουλμανικούς Δήμους. Ο πληθυσμός του νομού το 1991 ήταν 91.063 ενώ αυξήθηκε κατά 9.947 κάτοικοι το 2001 που ήταν 101.010.

Πηγή : <http://culture.thrace.info/?p=211>

Ο νομός Πέλλας με έκταση 2.506 τετραγωνικά χιλιόμετρα παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του την τελευταία δεκαετία κατά 5.579 κατοίκους. Η αύξηση αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστό 4% αφού το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 138.761 και αυξήθηκε σε 144.340 το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Pellias/genika.htm>

Ο νομός Πιερίας έχει έκταση 1.516 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 128.950 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 12.187 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό αύξησης 10,4%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ανερχόταν σε 116.763 ενώ το 2001 είχαμε αύξηση του πληθυσμού αφού ήταν 128.950.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Pierias/genika.htm>

Ο νομός Πρεβέζης με έκταση 1.036 τετραγωνικά χιλιόμετρα έχει πληθυσμό 59.334 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία κατά 706 κατοίκους και με ποσοστό 1,2%. Οι μόνιμοι κάτοικοι του νομού για το 1991 ήταν 58.628 ενώ αυξήθηκαν για το 2001 στους 59.334.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Prevezas/genika.htm>

Ο νομός Ρέθυμνου καταλαμβάνει το κεντροδυτικό τμήμα της μεγαλονήσου και συνορεύει ανατολικά με το νομό Ηρακλείου και δυτικά με το νομό Χανίων. Έχει έκταση 1.496 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο μόνιμος πληθυσμός του νομού σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανέρχεται σε 81.781 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε τα τελευταία δέκα έτη, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτουμε από τις απογραφές του 1991 και του 2001 κατά 11.686 με ποσοστό 16,7%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 70.095 ενώ το 2001 ήταν 81.781.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Rethimno/genika.htm>

Με πρωτεύουσα την Κομοτηνή, **ο νομός Ροδόπης** συγκεντρώνει ποσοστό 1% του πληθυσμού της χώρας με τάση μείωσης. Η φυσική μείωση του πληθυσμού ανά 1.000 κατοίκους (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους) αυξήθηκε από -0,6% το 2000 σε -1,2% το 2002. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του αυξήθηκε 7,1% που επικεντρώνεται στην αύξηση των μουσουλμανικών Δήμων. Ο πληθυσμός του νομού το 1991 ήταν 103.190 κάτοικοι και αυξήθηκε κατά 7.348 κατοίκους αφού το 2001 ο πληθυσμός του νομού ήταν 110.538.

Πηγές : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Rodopis/genikastoiceia.htm> ,
<http://culture.thrace.info/?p=211>

Ο νομός Σάμου είναι ένας από τους 5 του Αιγαίου Πελάγους. Η Σάμος είναι νησί από τα πιο ανατολικά της Ελληνικής Επικράτειας. Έχει έκταση 778 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός του νομού ανέρχεται σε 42.774 με βάση την τελευταία απογραφή του 2001. Ο νομός παρουσιάζει πληθυσμιακή αύξηση τη δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 1,9% που αφορά 809 κατοίκους. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 41.965 κάτοικοι ενώ το 2001 αυξήθηκε σε 42.774 κατοίκους.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Samou/genikastoiceia.htm>

Ο νομός Σερρών έχει έκταση 3.968 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 200.561 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε τη τελευταία δεκαετία 1991-2001 κατά 7.733 κατοίκους με ποσοστό αύξησης 4%. Το 1991 ο νομός είχε 192.828 μόνιμους κατοίκους ενώ το 2001 αυξήθηκαν σε 200.561 κατοίκους.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Serron/genika%20stoiceia.htm>

Ο νομός Τρικάλων την τελευταία δεκαετία (1991-2001) παρουσιάζει μια πολύ μικρή αύξηση του πληθυσμού της τάξεως του 0,4%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής το 2001 ο μόνιμος πληθυσμός του νομού ανέρχεται σε 139.548 κατοίκους. Το 1991 ο νομός είχε πληθυσμό 138.946 ενώ ως το 2001 είχαμε αύξηση κατά 602 κατοίκους, αφού ο πληθυσμός ήταν 139.548 κάτοικοι.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/trikala/genikastoxeia.htm>

Ο νομός Φθιώτιδας έχει έκταση 4.441 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 178.896 (απογραφή 2001). Είχαμε αύξηση του πληθυσμού του νομού την τελευταία δεκαετία 1991-2001 με ποσοστό 4,4% που αντιστοιχεί σε 7.622 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού το 1991 ήταν 171.274 και αυξήθηκε σε 178.896 έως το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Fthiotidas/genika.htm>

Ο νομός Φλώρινας με πρωτεύουσα τη Φλώρινα, έχει έκταση 1.924 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 54.751 κατοίκους (απογραφή 2001). Ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία με ποσοστό 3% που αντιστοιχεί σε 1.604 κατοίκους. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 53.147 και αυξήθηκε σε 54.751 έως το 2001.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Florinas/genika.htm>

Ο νομός Φωκίδας βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδας και συνορεύει με το νομό Βοιωτίας (ανατολικά), Φθιώτιδας και Αιτωλοακαρνανίας (δυτικά) και σε όλη τη νότια πλευρά βρέχει τα ακρογιάλια της ο Κορινθιακός Κόλπος. Εκτείνεται σε 2.122 τετραγωνικά χιλιόμετρα και έχει πληθυσμό 48.526 κατοίκους, που κατά τους θερινούς μήνες αυξάνεται. Ο πληθυσμός του νομού Φωκίδας σύμφωνα με την

απογραφή του 2001 εκτιμάται στους 48.526 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού την τελευταία δεκαετία έχει αυξηθεί κατά 4.343 άτομα, αύξηση όμως που θεωρείται πολύ μικρή. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 44.183 και αυξήθηκε σε 48.526 έως το 2001, ποσοστό αύξησης 9,8%.

Πηγή : <http://geocities.com/roulalytra/fokida.htm?20075>

Ο νομός Χαλκιδικής είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας. Είναι ένας από τους νομούς του γεωγραφικού διαμερίσματος της Μακεδονίας και ανήκει διοικητικά στην περιφέρεια κεντρικής Μακεδονίας. Έχει έκταση 2.918 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 107.432 (απογραφή 2001). Ο νομός παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του για την τελευταία δεκαετία κατά 13.779 άτομα που αντιστοιχούν σε ποσοστό 14,7%. Το 1991 ο πληθυσμός του νομού ήταν 93.653 και αυξήθηκε σε 107.432 έως το 2001.

Πηγή : <http://el.wikipedia.org/wiki...>

Ο νομός Χανίων είναι ένας από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης και έχει έκταση 2.376 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο πληθυσμός του νομού παρουσιάζει αύξηση την τελευταία δεκαετία κατά 14.389 κατοίκους με ποσοστό 10,7%. Το 1991 ο νομός είχε πληθυσμό 133.774 ενώ αυξήθηκε έως το 2001 που ήταν 148.163.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Xanion/genika.htm>

Η Χίος είναι νησί του Ανατολικού Αιγαίου, το πέμπτο σε μέγεθος από τα ελληνικά νησιά. Ο νομός έχει έκταση 904 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής του 2001, 52.098 κατοίκους. Ο πληθυσμός του νομού μειώθηκε την τελευταία δεκαετία 1991-2001 κατά 86 κατοίκους που αντιστοιχούν σε ποσοστό μείωσης 0,16%. Το 1991 κατοικούσαν στο νομό 52.184 άτομα ενώ έως το 2001 μειώθηκαν σε 52.098 άτομα.

Πηγή : <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Xios/genikastoiceia.htm>

Για το τέλος αφήσαμε το **νομό Αττικής** ο οποίος είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας και είναι και ο νομός με τον περισσότερο πληθυσμό. Ο νομός Αττικής είχε πληθυσμό το 1991, 3.523.407 και το 2001 3.764.348 κατοίκους. Βλέπουμε δηλαδή αύξηση του πληθυσμού του νομού Αττικής για την τελευταία δεκαετία 1991-2001 κατά 240.941 άτομα με ποσοστό αύξησης 6,8%. Ο πληθυσμός του νομού για το 1991 ήταν 3.523.407 και αυξήθηκε σε 3.764.348 έως το 2001 σύμφωνα με την τελευταία απογραφή που πραγματοποιήθηκε τότε.

Πηγές : Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος) Απογραφή 1991-2001, http://www.nada.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=208&Itemid=209

3.4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά και για να ολοκληρώσουμε αυτό το κεφάλαιο, θα αναφερθούμε σε κάποια συμπεράσματα που μπορούμε να αποκομίσουμε από την έρευνα που κάναμε. Μπορούμε λοιπόν να δούμε ότι για την τελευταία δεκαετία με την οποία και ασχοληθήκαμε με βάση την εξέλιξη του πληθυσμού είχαμε αύξηση σ' όλες τις περιφέρειες, χωρίς καμία εξαίρεση. Σε επίπεδο νομών παρουσιάζεται αύξηση κατοίκων στην πλειονότητα των νομών αλλά εδώ έχουμε και κάποιες εξαιρέσεις αφού κάποιοι νομοί παρουσίασαν μια πολύ μικρή μείωση. Επίσης, οι μεγαλύτερες διαφορές παρουσιάζονται στις πιο μεγάλες πόλεις της Ελλάδας.

Τέλος, ανάμεσα στην τελευταία απογραφή του 1991 και του 2001 παρουσιάζεται αύξηση 679.871 κατοίκων δηλαδή από 10.259.900 (1991) σε 10.939.771 (2001) όπου η διαφορά αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστό αύξησης της τάξεως του 6,2%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΙ ΑΠΟΡΡΕΟΥΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαμόρφωση των δημογραφικών δεικτών τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, έχει πολλαπλές συνέπειες οικονομικής και κοινωνικής φύσεως. Οι συνέπειες αυτές έχουν να κάνουν με τη γήρανση του πληθυσμού, την αστυφιλία, την απασχόληση με παράγοντες από τους οποίους έχει διαμορφωθεί η σημερινή κατάσταση στη χώρα μας και επιπροσθέτως μας δείχνουν ενδεικτικά την τάση-κατεύθυνση η οποία θα υπάρξει τα επόμενα χρόνια.

4.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός της χώρας μας ανέρχεται σε 10.934.097 κατοίκους. Εκτός από την περιφέρεια της πρωτεύουσας οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ελλάδας είναι: ο νομός Θεσσαλονίκης, Κέρκυρας, Ηρακλείου, Αττικής (το υπόλοιπο), Λευκάδας και ο νομός Αχαΐας. Αντίθετα, οι πιο αραιοκατοικημένες περιοχές είναι οι νομοί Ευρυτανίας, Γρεβενών και Φωκίδας. Η αύξηση του πληθυσμού της Ελλάδας ακολούθησε πάντοτε αργό ρυθμό.

Σύμφωνα με τη γνώμη των δημογράφων η πληθυσμιακή καθυστέρηση οφείλεται στην αθρόα, μαζική μετανάστευση, που άρχισε το 1950-55, καθώς επίσης ειδικά στις μέρες μας λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής και των τάσεων που επικρατούν παγκοσμίως για π.χ. στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις Η.Π.Α. και στις αναπτυγμένες χώρες γενικότερα οι οικογένειες στο μεγαλύτερο ποσοστό τους έχουν 1 με 2 παιδιά.

Ο αστικός πληθυσμός της Ελλάδας αυξάνεται αλματωδώς. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και στη δεκαετία που ακολούθησε, παρατηρήθηκε μια μεγάλη τάση φυγής από την επαρχία προς τα αστικά κέντρα. Πολλές και ποικίλες ήταν οι αιτίες που έσπρωξαν τον πληθυσμό της υπαίθρου προς τα αστικά κέντρα.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ο αστικός πληθυσμός, δηλαδή αυτός που ζει σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους αποτελούσε το 53% του συνολικού πληθυσμού. Και το πιο σπουδαίο ανησυχητικό είναι ότι η αύξηση είναι συνεχής και ραγδαία.

Ο ημιαστικός όμως πληθυσμός, δηλαδή αυτός που διαμένει σε δήμους ή κοινότητες από 2000 έως 10.000 κατοίκους και που αντιπροσώπευε το 12% περίπου, παρέμεινε σχεδόν στάσιμος, δεν παρατηρήθηκε ουσιώδης μεταβολή. Ο ημιαστικός πληθυσμός που το 1920 αντιπροσώπευε ποσοστό 15% και μέσα σε τόσες μόρες και αλλαγές παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητος και βρίσκεται στο ίδιο ποσοστό.

Μεγάλη ελάττωση όμως παρουσίασε ο αγροτικός πληθυσμός. Το 1920 ο αγροτικός πληθυσμός αντιπροσώπευε τα 63%, το 1971 όμως έπεσε στα 35%. Αυτό δείχνει πως έγινε μεγάλη μετακίνηση του αγροτικού πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα, κάτι που είναι πλήγμα για την αγροτική μας οικονομία. Οι 7 στους 10 Έλληνες ζουν σε πεδινές περιοχές.

Ο αστικός πληθυσμός της χώρας αυξάνεται συνεχώς σε βάρος του αγροτικού, ενώ ο ημιαστικός μένει σχεδόν στάσιμος. Οι ορεινές περιοχές είναι αφιλόξενες και απωθούν τον πληθυσμό και κατ' ανάγκη συγκεντρώνεται στα πεδινά. Η πυραμίδα των ηλικιών μας δείχνει ότι αυξάνονται τα άτομα μεγάλης ηλικίας, πράγμα που οφείλεται στην αύξηση του μέσου όρου ζωής των Ελλήνων, ενώ ελαττώνονται τα άτομα της νεαρής ηλικίας.

Δημογραφικά η Ελλάδα παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια μια από τις μεγαλύτερες στον κόσμο ελαττώσεις της γεννητικότητας και της θνησιμότητας. Στα τελευταία όμως χρόνια παρουσίασε μια αίσθηση οικονομικής ανάπτυξης, που όπως συχνά συμβαίνει, προκάλεσε μείωση της γεννητικότητας.

Τα παιδιά όμως που γεννιούνται ζουν σχεδόν όλα και αυτό γιατί τα φροντίζουν, οι γονείς ζουν σε κάποια οικονομική άνετη ζωή, καταπολεμούνται συστηματικά οι παιδικές αρρώστιες, υπάρχει πλήρης

σχεδόν προληπτική υγιεινή και ολοκληρωμένη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Εκτός από την γήρανση του πληθυσμού μια άλλη συνέπεια από τη διαμόρφωση των δημογραφικών δεικτών και των τάσεων τους είναι η αστυφιλία. Η αστυφιλία είναι η τάση της εσωτερικής μετανάστευσης του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα μεγάλα αστικά κέντρα. Το φαινόμενο αυτό εμφανίστηκε μεταπολεμικά και σιγά σιγά, πήρε μεγάλες διαστάσεις, κάτω από ορισμένες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν στη χώρα μας την περίοδο αυτή. Άρχισε λοιπόν ένα ρεύμα μετακίνησης, που κατευθυνόταν από τις αγροτικές περιοχές προς τις αστικές και ιδιαίτερα προς τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Φυσικά και τα άλλα επαρχιακά κέντρα δοκίμασαν, αλλά σε μικρότερο βαθμό, το κύμα αυτό της εσωτερικής μετανάστευσης. Το φαινόμενο αυτό με τη γενική του ονομασία λέγεται αστυφιλία και ως ένα βαθμό είναι φαινόμενο παγκόσμιο.

Αν ρίξουμε μια προσεκτική ματιά πάνω στο χώρο της Ελλάδας (φυσικά και σε οποιαδήποτε χώρα), θα διαπιστώσουμε ότι οι κάτοικοι αναπτύσσονται κυρίως στις πεδινές και στις παραλιακές ζώνες-περιοχές. Από τις παλαιότερες εποχές οι κοιλάδες, οι εύφοροι κάμποι και τα ποτάμια τους και οι παραθαλάσσιες περιοχές, υπήρξαν οι πρώτοι τόποι όπου ο άνθρωπος είχε εγκατασταθεί. Και αυτό γιατί εκεί έβρισκε τα απαραίτητα για να ζήσει. Έβρισκε κατά κύριο λόγο νερό και τροφή. Τα

βουνά και οι άγονοι τόποι δεν προσέλκυαν τον άνθρωπο, γιατί δεν τους προσφέρουν εκείνα που θέλει. Τον απωθούν και γι' αυτό βλέπουμε ότι στους ορεινούς όγκους και ιδιαίτερα στις περιοχές πάνω από τα 800 μέτρα, ο πληθυσμός είναι αραιός, οι οικισμοί λίγοι και μικροί. Αυτό μας λέει ότι το περιβάλλον των ορεινών όγκων είναι «αφιλόξενο», γεγονός που και σήμερα παρόλη την εξέλιξη και ανάπτυξη της κοινωνίας είναι αναμφισβήτητο.

Κανονική είναι η γεωγραφική κατανομή των πόλεων. Υπάρχει μια σχετική αρμονία στη γεωγραφική κατανομή των ελληνικών πόλεων, που γενικά, απέχει η μια πόλη από την άλλη στα 50 χιλ. μια κανονική απόσταση. Αν όμως ληφθούν υπόψη και τα αντίστοιχα πληθυσμιακά μεγέθη, η εικόνα, η αρμονία αυτή διαταράσσεται.

Η θέση της ελληνικής πρωτεύουσας είναι κεντρική. Είναι χαρακτηριστικό πως, αν με κέντρο την Αθήνα χαράξουμε μια νοητή περιφέρεια κύκλου, με ακτίνα 400 χιλ., θα παρατηρήσουμε πως μέσα σε αυτόν τον κύκλο κλείνεται ολόκληρος σχεδόν ο ελλαδικός χώρος. Έτσι λέμε πως η ελληνική πρωτεύουσα βρίσκεται στο κέντρο του γεωγραφικού ελληνικού χώρου.

Ρίχνοντας μια ματιά στην Πελοπόννησο, θα δούμε ότι όλες οι πόλεις είναι περιφερειακές και παράλιες. Εξάιρεση αποτελούν η Τρίπολη, που βρίσκεται στο κέντρο και η Σπάρτη. Η Θεσσαλία είναι ένα μεγάλο γεωγραφικό διαμέρισμα με τέσσερις πόλεις. Οι δύο είναι πόλεις μεγάλου

μεγέθους και οι άλλες δύο μέσου μεγέθους. Οι πόλεις αυτές αναπτύσσονται σε ένα σχετικά περιορισμένο αλλά πλούσιο γεωγραφικά χώρο.

Αναντίλεκτα, είναι γεγονός πως η Ελλάδα είναι μια χώρα. Είναι μια χώρα με μικρά δεδομένα. Είναι ένα κίνητρο για να άρει όλα τα κοινωνικά προβλήματα αλλά και οικονομικά που την ταλανίζουν.

Έτσι η Ελλάδα τόσο πολιτισμικά όσο και γεωγραφικά έχει να προσφέρει πολλά σε διακρατικό επίπεδο. Αισιοδοξούμε λοιπόν οι δημογραφικοί δείκτες να ισορροπήσουν και η σταθερότητα να γίνει ελληνικό χαρακτηριστικό.

Πηγή: www.economist.gr

4.3.ΓΗΡΑΝΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Αναμφίβολα είναι εμφανές πως σε περιόδους πολέμων, κρίσεων και μεταναστεύσεων η πληθυσμιακή άνοδος έχει ανασταλεί. Καθώς λοιπόν οι πληθυσμιακές εξελίξεις στον ελληνικό χώρο είναι άμεσα συνυφασμένες με την ανάπτυξη της Ελλάδας παρατηρείται ότι η νεότερη Ελλάδα εμφανίζει μια δημογραφική σταθερότητα ως αποτέλεσμα της υπογεννητικότητας τα τελευταία χρόνια σε σχέση με το παρελθόν.

Όσον αφορά τώρα τη γεννητικότητα-γονιμότητα μετά το 1981 παρατηρείται μια σταδιακή μείωση της γεννητικότητας-γονιμότητας του πληθυσμού με ρυθμό που δεν έχει ξανασημειωθεί, όχι μόνο στον

ελληνικό χώρο, αλλά και στο σύνολο των αναπτυγμένων χωρών σε ολόκληρο το κόσμο. Ενώ οι γεννήσεις παρέμειναν σχεδόν σταθερές σε απόλυτους αριθμούς σε όλη τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου (περίπου 148 χιλιάδες το χρόνο, όσες ήταν και το 1980) μετά το 1980 άρχισαν να μειώνονται, φθάνοντας το 2001 στις 102 χιλιάδες, μια μείωση που φθάνει το 32% κατά τη διάρκεια 20 μόνο ετών.

Το μέγεθος των αλλαγών στη γονιμότητα του πληθυσμού της χώρας μας γίνεται πιο παραστατικά αντιληπτό μέσα από δύο συγκριτικούς δείκτες. Ο πρώτος ως συντελεστής γεννητικότητας δείχνει ότι οι γεννήσεις μεταπολεμικά μειώθηκαν περισσότερο από 50%. Ο δεύτερος και ο σπουδαιότερος είναι ο συντελεστής γονιμότητας ο οποίος αναφέρεται στο μέσο όρο των παιδιών που γεννιούνται από γυναίκες που βρίσκονται στην αναπαραγωγική ηλικία και ο οποίος από 2,1 που ήταν το 1980, μειώθηκε στο 1,3 το 2000.

Από την άλλη μεριά, οι θάνατοι αυξήθηκαν σταδιακά σε όλη τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου, φθάνοντας τις 102 χιλιάδες το 2001, από 53 χιλιάδες που ήταν το 1951. Εκείνο όμως που είναι σημαντικότερο είναι η αύξηση των θανάτων δεν προήλθε από την αύξηση της νοσηρότητας του πληθυσμού, αλλά είναι αποτέλεσμα της γήρανσής του. Δηλαδή σημειώθηκε αύξηση, σχεδόν τριπλασιασμός του πληθυσμού των ηλικιωμένων ατόμων άνω των 65 ετών (γήρανση), (από 6,7% το 1951 σε 12,7% το 1981 και 16,7% το 2001 και το οποίο

προβλέπεται να φθάσει το 18% γύρω στο 2010), και οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση –σχεδόν υποδιπλασιασμό- της νεανικότητας του πληθυσμού (ποσοστό νέων κάτω των 14 ετών από 28,8% το 1951 σε 15,2% το 2001) και όχι τόσο στην αύξηση της προσδοκώμενης ζωής, με αποτέλεσμα, ενώ το 1950 οι νέοι ήταν υπερτετραπλάσιοι των ηλικιωμένων, σήμερα είναι σχεδόν 10% λιγότεροι.

Αυτό που έχει τελικά σημασία όμως είναι η φυσική αύξηση του πληθυσμού. Πραγματικά, τα στοιχεία για την φυσική κίνηση (υπεροχή γεννήσεων έναντι των θανάτων) ακολουθεί μια συνεχή πτωτική πορεία.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, εκτιμάται ότι ήδη άρχισε μια σταδιακή μείωση του ελληνικού πληθυσμού, η οποία θα προέλθει κυρίως από την ελάττωση της νεανικότητας και την αντίστοιχη αύξηση που θα σημειώσει η γήρανση. Επιπλέον, το πληθυσμιακό δυναμικό των παραγωγικών κλιμάκων των ηλικιών πιστεύεται ότι θα αρχίσει και αυτό να μειώνεται. Ήδη σημειώνεται μια σοβαρή αλλαγή στο συντελεστή αντικατάστασης (πλήθος ατόμων ηλικίας 60-64 ετών προς το πλήθος ατόμων ηλικίας 10-14 ετών) που είναι μεγαλύτερος της μονάδας, ενώ η αναλογία ηλικιωμένων προς ενεργό πληθυσμό έχει αυξηθεί μεταπολεμικά από 10,4 σε 25,4 δηλαδή κατά 14,4%.

Κανείς πλέον δεν αμφισβητεί τον παραλληλισμό των δημογραφικών με τις υπόλοιπες (οικονομικές, κοινωνικές, πολεοδομικές) εξελίξεις. Σαν αποτέλεσμα οι πληθυσμιακές εξελίξεις στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας

επιδρούν στη διαδικασία αστικοποίησης και στη δημιουργία περιφερειακών ανισοτήτων να διαμορφώσουν την αστική δομή της πρωτεύουσας και τις ενδοαστικές διαφοροποιήσεις των μεγάλων πόλεων και να καθορίζουν τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις στη χώρα. Με άλλα λόγια, οι πληθυσμιακές εξελίξεις στον ελληνικό χώρο είναι άμεσα συνυφασμένες με την ανάπτυξη της Ελλάδας.

Οι μειωμένες γεννήσεις, που παρατηρούνται στη χώρα μας σε συνδυασμό με το ότι οι Έλληνες ζουν κατά μέσο όρο όλο και περισσότερα χρόνια, μας οδηγούν στη διαπίστωση ότι ο ελληνικός πληθυσμός στο σύνολό του γερνάει, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία αναλογικά οι ηλικιωμένοι συνεχώς γίνονται περισσότεροι και ο αριθμός των παιδιών λιγοστεύει, έχουμε δηλαδή μείωση των νεανικών ηλικιών.

Ο κίνδυνος που μπορεί να προκύψει από αυτή την κατάσταση αν συνεχισθεί με την ίδια πορεία είναι όχι μόνο κοινωνικός αλλά σε πιο βαθιά ανάλυση, εθνικός. Και λέμε ότι είναι κοινωνικός κίνδυνος, γιατί, όσο θα περνούν τα χρόνια, θα αυξάνεται συνέχεια το ποσοστό του μη ενεργού πληθυσμού.

Αυτό σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι, οι δραστήριοι, οι νέοι άνθρωποι που είναι παραγωγικοί και οικονομικά αποδοτικοί όλο και θα λιγοστεύουν με συνέπεια και η παραγωγή μειώνεται. Δηλαδή, με λίγα λόγια θα φθάσουμε στο σημείο όλο και πιο λίγοι άνθρωποι να συντηρούν όλο και πιο πολλούς. Αυτή όμως η κατάσταση δημιουργεί και εθνικούς

κινδύνους. Καμιά χώρα στον κόσμο δεν ζει μόνη της. Έχει το περιβάλλον της, τους γείτονές της, τους συμμάχους της και τους συνεργάτες. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει μια πληθυσμιακή ισορροπία ανάμεσα σε αυτήν και στις γειτονικές της χώρες. Όταν οι γειτονικές χώρες αυξάνονται με μεγαλύτερους ρυθμούς, υπάρχει περίπτωση να ανατραπεί ή πληθυσμιακή ισορροπία πράγμα που κάτω από ορισμένες συνθήκες, θα μπορούσε μελλοντικά να δημιουργήσει κινδύνους.

Όλα αυτά συνθέτουν ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα, το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας με όλες του τις προεκτάσεις και τις συνέπειές του και που μια απ' τις βασικές του αιτίες είναι και η ελαττωμένη γεννητικότητα.

Η γήρανση του πληθυσμού προκαλεί σημαντικά προβλήματα σε πολλούς τομείς της οικονομίας. Για παράδειγμα στην κοινωνική ασφάλιση όταν η αναλογία συνταξιούχων σε σχέση με τους εργαζόμενους είναι μεγάλη αυτό σημαίνει μεγαλύτερη επιβάρυνση για τα ασφαλιστικά ταμεία τα οποία κάποια στιγμή όσο επιδεικνύεται αυτή η αναλογία τόσο περισσότερο θα αντιμετωπίζουν πρόβλημα βιωσιμότητας. Αντίστοιχα και στον τομέα της δημόσιας υγείας όσο περισσότεροι είναι οι συνταξιούχοι, τόσο μεγαλύτερες ανάγκες υπάρχουν για νοσηλεία με αποτέλεσμα να υπάρχουν περισσότερα έξοδα.

Επίσης, προκαλεί σημαντική δημοσιονομική επιβάρυνση η οποία είναι δυνατόν να προκαλέσει ραγδαία μείωση του δυνητικού ρυθμού

ανάπτυξη της οικονομίας. Η δημιουργία μεγάλων πιέσεων στα δημοσιονομικά μεγέθη της κάθε χώρας λόγω αύξησης των συντάξεων ως ποσοστό του Α.Ε.Π. επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη. Υπολογίζεται λοιπόν ότι με σταθερή παραγωγικότητα και αμετάβλητα ποσοστά απασχόλησης, ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. κατά κεφαλήν στις χώρες του ΟΟΣΑ θα μειωθεί στο 1,7%. Η τεχνολογική εξέλιξη, η μετανάστευση αλλά κυρίως η παράταση του εργατικού βίου των ηλικιωμένων εργαζομένων αποτελούν τους τρόπους μερικής ίασης του προβλήματος. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί μελετητές θεωρούν ότι αν δεν υπάρξουν αλλαγές στα όρια συνταξιοδότησης και στα ποσοστά αναπλήρωσης των συντάξεων, σε 20 χρόνια από σήμερα οι εργαζόμενοι θα είναι υποχρεωμένοι να συνεχίσουν να εργάζονται μέχρι τα 75 τους χρόνια, αν η υγεία τους το επιτρέπει. Έτσι, υπό το κράτος της γήρανσης του πληθυσμού οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι θα καταστούν σε πολλές χώρες και στην Ελλάδα μια από τις σημαντικότερες πηγές εργατικού δυναμικού και αυτό θα πρέπει να γίνει κατανοητό τόσο από τους σχεδιαστές της πολιτικής και τις κυβερνήσεις των χωρών όσο και από τις επιχειρήσεις.

Ακόμα οι κοινωνίες που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της γήρανσης του εγχώριου πληθυσμού δεν είναι δυνατόν να συνεχίζουν να λειτουργούν ικανοποιητικά με συνεχή μείωση του ποσοστού απασχόλησης του εγχώριου πληθυσμού, παρά τη σημαντική επέκταση

της προσδοκώμενης διάρκειας ζωής χωρίς να επηρεαστεί αρνητικά το επίπεδο ευημερίας αυτού του πληθυσμού.

Στην Ελλάδα ο αριθμός των ηλικιωμένων ανά 100 εργαζόμενους αυξάνεται από 17 το 1970 σε 27 το 2005 ενώ υπολογίζεται να φθάσει σε 54 το 2050. ειδικότερα για τη χώρα μας η κατάσταση είναι ακόμα πιο σοβαρή, αν λάβουμε υπόψη τη μεταβολή του λόγου εργαζομένων προς συνταξιούχους. Έτσι, από 2,1 εργαζομένους για κάθε συνταξιούχο το 2005, το 2050 αναμένεται ο λόγος αυτός να ανέλθει στο 1 προς 1,1 περίπου.

Με βάση τα στοιχεία του 2001, ο αριθμός των συνταξιούχων αναμένεται να αυξηθεί κατά 46,2% περίπου έως το 2050 ενώ ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να μειωθεί κατά 21,8% την ίδια περίοδο.

Τέλος η γήρανση του πληθυσμού θα έχει αντίκτυπο και στα δημόσια οικονομικά. Με βάση τις αυξητικές πιέσεις στις δημόσιες δαπάνες. Αυτά τα δημοσιονομικά ελλείμματα ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη μελλοντική ισορροπία των συστημάτων συνταξιοδότησης και κοινωνικής προστασίας γενικά, αλλά και τις δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης ή τη λειτουργία του ενιαίου νομίματος. Ωστόσο οι κυβερνήσεις των κρατών μελών έχουν ήδη αναλάβει δράση ιδίως στους τομείς των δημόσιων συστημάτων συνταξιοδότησης και εκσυγχρονισμού της κοινωνικής προστασίας.

Η καλύτερη προσαρμογή των υπηρεσιών υγείας και η υιοθέτηση μιας προληπτικής προσέγγισης όσον αφορά τις χρόνιες νόσους θα μπορούσε να μειώσει στο μισό τις δημόσιες δαπάνες για την υγεία και τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων.

Συνοψίζοντας το δημογραφικό κενό είναι αληθές της εποχής. Έχει προκαλέσει αναμφίβολα πολλαπλά προβλήματα και το κυριότερο απ' όλα είναι ότι έχει παραμελήσει στην ουσία την ίδια την ανθρώπινη αξία. Δευτερευόντως αναμενόμενα προβλήματα παρατηρήθηκαν σε οικονομικούς, πολιτιστικούς και άλλους παράγοντες αφού λόγω της μείωσης του πληθυσμού αναστέλλεται η εξέλιξη και οπισθοδρομεί αφού δεν υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό.

Πηγή: europa.eu/scadpluw/leg/el/cha/c10160htm., www.enet.gr,
www.kerdos.gr

4.4. ΑΣΤΥΦΙΛΙΑ

Οι σύγχρονες κοινωνίες διαβιούν σ' έναν κόσμο στον οποίο η ανάπτυξη της τεχνικής και των επιστημών οδήγησε και μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε σημαντικές βελτιώσεις του επίπεδου ζωής, της υγείας, της ευημερίας των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο.

Τις καταστάσεις αυτές οι οποίες δεν είναι επιθυμητές για μεγάλα σύνολα κοινωνικών ομάδων και για τις οποίες καταβάλλονται

προσπάθειες βελτίωσής τους, ώστε να μην προκαλούν αυτού του είδους τα αισθήματα και τις δυσφορίες στους πολίτες θα μπορούσαμε να τις χαρακτηρίσουμε κοινωνικά προβλήματα. Ένα από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα είναι και η αστυφιλία όπου με τη σειρά του όπως κάθε πρόβλημα επιφέρει συνέπειες.

Αστυφιλία ονομάζουμε το κοινωνικό εκείνο φαινόμενο κατά το οποίο μάζες πληθυσμού μετακινούνται από την περιφέρεια στο κέντρο, από τις μικρές πόλεις και τα χωριά στις μεγάλες βιομηχανικές κυρίως πόλεις και ιδιαίτερα στην πρωτεύουσα. Σαν κοινωνικό φαινόμενο παρουσιάστηκε οξυμμένα την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης στη χώρα μας απέκτησε τεράστιες διαστάσεις κατά τη δεκαετία του '50 δηλαδή μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Στην εποχή μας παρουσιάζεται σε όλο και μεγαλύτερη κλίμακα το πρόβλημα της αστυφιλίας. Όλο και περισσότερα άτομα από τις αγροτικές περιοχές κατακλύζουν τα μεγάλα αστικά κέντρα, εγκαταλείποντας την ύπαιθρο στην τύχη της. Έρχονται στις πόλεις ζητώντας μια πιο όμορφη ζωή αλλά δυστυχώς τις περισσότερες φορές διαψεύδονται οι ελπίδες τους. Είναι γενικό φαινόμενο, παρουσιάζεται σ' όλες σχεδόν τις χώρες και εποχές και σε ειδικά που αφορούν τη μετακίνηση πληθυσμού στη χώρα μας.

Ένα από τα γενικά αίτια της αστυφιλίας είναι η τεράστια διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στην πόλη και στο χωριό και κυρίως η ύπαρξη πιο

πολλών ευκαιριών στην πόλη απ' ότι στο χωριό. Ο λαός μετακινείται για λόγους κοινωνικούς και οικονομικούς. Στις πόλεις το επίπεδο ζωής είναι περισσότερο αναπτυγμένο υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες για δουλειά και καλύτερη μόρφωση. Έρχεται με την ελπίδα να απορροφήσει από τις μεγάλες βιομηχανικές και παραγωγικές μονάδες που ζητούν πολλά εργατικά χέρια. Εξάλλου στις πόλεις είναι συγκεντρωμένοι η πολιτιστική κίνηση, που δίνει την ευκαιρία στα άτομα να πλουτίσουν σε γνώσεις και παράλληλα να ψυχαγωγηθούν.

Η περιέργεια, ο μύθος της πόλης, συντελεί στο να εξάπτει τη φαντασία και να υποθάλπει τις λανθάνουσες τάσεις φυγής από την ασφυκτική πραγματικότητα της επαρχίας. Έτσι πολλοί πάλι θέλουν να αλλάξουν εντελώς τον τρόπο ζωής τους. Η δουλειά στην ύπαιθρο είναι σκληρή, δύσκολη. Δεν αποδίδει πάντα η καλλιέργεια της γης και οι αγρότες που βασανίζονται ονειρεύονται μια καλύτερη τύχη για τα παιδιά τους. Την ευκαιρία να μάθουν γράμματα και τέχνες τους τη δίνει η πόλη. Αυτή έχει περισσότερες ανέσεις, πιο αναπτυγμένη τεχνολογία και καλύτερες συνθήκες διαμονής και υγειονομικής περίθαλψης. Έτσι δεν διστάζουν να εγκαταλείψουν τα χωριά τους και να έρθουν να εγκατασταθούν στις πόλεις. Ξεκινούν γεμάτοι όνειρα και ελπίδες και πολύ σύντομα διαπιστώνουν πως η πόλη δεν είναι «παράδεισος». Παράλληλα η αστυφιλία δημιουργεί και ποικίλα προβλήματα με κυριότερες τον υπερπληθυσμό. Οι άνθρωποι συγκεντρώνονται μέσα στις

μεγάλες πόλεις και αλλάζουν εντελώς το ρυθμό ζωής τους. Αναγκάζονται να βρουν μια οποιαδήποτε δουλειά που δεν αποδίδει ικανοποιητικά πάντα. Μένουν πολλές φορές σε ανήλιες, ανθυγιεινές πολυκατοικίες, άγνωστοι μεταξύ αγνώστων. Χάνουν την επαφή μεταξύ τους. Οι άνθρωποι παλεύουν κυρίως για τα δικά τους προβλήματα και δεν βγαίνουν εύκολα από το «καβούκι» τους.

Η αστυφιλία σε σχέση με την υφιστάμενη διαμόρφωση των δημογραφικών δεικτών (γήρανση πληθυσμού κλπ) έχει ήδη αρχίσει να προκαλεί σημαντικά προβλήματα στην οικονομία.

Για παράδειγμα η περιοχή που αναπτύσσεται το πολεοδομικό συγκρότημα της πρωτεύουσας, είναι το λεκανοπέδιο της Αθήνας για το οποίο μπορούμε να πούμε ότι κατέχει μια προνομιακή θέση στον ευρύτερο χώρο. Η συνολική έκταση που περιλαμβάνει το λεκανοπέδιο είναι 428 χιλ.

Η έκταση αυτή περιορίζεται στα βόρεια από την Πάρνηθα, στα ανατολικά από την Πεντέλη και τον Υμηττό και στα δυτικά από το Αιγάλεω, ενώ στα νότια βρέχεται από τον κόλπο του Σαρωνικού.

Στο χώρο των 428 τ.χιλ. ο πληθυσμός που κατοικούσε το 1971 ήταν πάνω από 2,5 εκατομμύρια. Το 1978 όμως ξεπέρασε τα 3,5 εκατομμύρια δηλαδή μέσα σε διάστημα μόνο 7 χρόνων αυξήθηκε κατά ένα εκατομμύριο και το 1981 υπολογιζόταν πάνω από 4 εκατομμύρια. Τα στοιχεία αυτά μας δείχνουν ότι ο πληθυσμός της περιοχής της

πρωτεύουσας αυξάνεται πολύ γρήγορα. Κάνοντας μια σύγκριση μπορούμε να πούμε ότι την τελευταία δεκαετία κάθε χρόνο εγκαθίσταται στην Αθήνα μια Πάτρα, δηλαδή η ετήσια αύξηση του οικιστικού συγκροτήματος της Αθήνας είναι κάθε χρόνο τόση, όσος είναι ο πληθυσμός της μεγαλύτερης πόλης της Πελοποννήσου της Πάτρας.

Ακόμα, σχετικά με τον πληθυσμό της περιοχής της πρωτεύουσας, βλέπουμε και μια άλλη δυσαρμονία. Το 1/3 του πληθυσμού της χώρας κατοικεί στο 0,3% της όλης ελλαδικής επιφάνειας. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω στοιχεία, βγαίνει εύκολα το συμπέρασμα ότι στο λεκανοπέδιο της Αθήνας, που είναι το 0,3% της όλης επιφάνειας της Ελλάδας ζει το 1/3 του όλου πληθυσμού της χώρας. Αυτό όμως, η τεράστια δηλαδή συγκέντρωση του πληθυσμού στο λεκανοπέδιο της Αθήνας, ξεπερνάει κατά πολύ τις δυνατότητες που έχει, για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις, ο συγκεκριμένος χώρος και κατά συνέπεια δημιουργούνται τεράστια και ποικίλα προβλήματα.

Η τεράστια και απρογραμμάτιστη αυτή συγκέντρωση του πληθυσμού, αυτή που όπως είπαμε και παραπάνω που παρουσιάστηκε στην Αθήνα έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργεί ποικίλα προβλήματα και στις υπόλοιπες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας. Οι συνέπειες πολλές και σημαντικές, τόσο στο χωριό όσο και στην πόλη. Αρχικά όσον αφορά το χωριό έχουμε τις ακόλουθες συνέπειες: 1) Ερήμωση του χωριού, 2)

Διαιώνιση της αντίθεσης πόλης-χωριού, 3) Παραμελείται η δασική, αγροτική και κτηνοτροφική οικονομία.

Από την άλλη, οι συνέπειες στην πόλη είναι πολύ περισσότερες, αρχικά έχουμε τον συνωστισμό, αυτός με τη σειρά του συνεπάγεται στεγαστικό, κυκλοφοριακό πρόβλημα, καταστροφή των παραδοσιακών οικιών, αντικατάστασή τους από απρόσωπα κτίρια, τις πολυκατοικίες, υποβάθμιση της ποιοτικής ζωής. 2) Ανεργία, βία και εγκληματικότητα, ναρκωτικά. 3) Απροσωποποίηση των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, αλλοτρίωση, μαζοποίηση, κρίση της επικοινωνίας. 4) Μόλυνση του περιβάλλοντος. 5) Δυσκολίες προσαρμογής, που συνεπάγεται άγχος, φθορά της ψυχικής υγείας. 6) Ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης και εργασίας που με τη σειρά του συνεπάγεται σε φθορά της σωματικής υγείας. 7) Απογοήτευση, η ζωή στην πόλη δεν ήταν όπως την είχαν φανταστεί. 8) Η μείωση της αγροτικής παραγωγής προκαλεί αρνητικές συνέπειες στην εθνική οικονομία. 9) Αν λάβουμε υπόψη ότι το χωριό είναι φορέας της πολιτιστικής μας ταυτότητας, η παρακμή του χωριού και η σταδιακή εξαφάνισή του, μπορεί να έχει άκρως αρνητικές συνέπειες για την εθνική μας ταυτότητα.

Ανακεφαλαιώνοντας τα προηγούμενα μπορούμε να επισημάνουμε ότι: οι οικισμοί δημιουργούνται και αναπτύσσονται κατά κύριο λόγο στις πεδινές και παράλιες περιοχές, τόποι που προσφέρονται και από τη φύση και από τη γεωγραφική τους θέση για κατοίκηση. Οι ελληνικές πόλεις

παρουσιάζουν μια κανονική γεωγραφική κατανομή, ενώ η θέση της πρωτεύουσας είναι κεντρική, με βάση όμως και τα πληθυσμιακά μεγέθη η κανονικότητα αυτή ανατρέπεται.

Είναι προφανές πως η αστυφιλία είναι ένα αμιγώς κοινωνικό πρόβλημα. Η παθητική αυτή συσσώρευση πληθυσμού στα αστικά κέντρα, προκάλεσε αλλοτριωτικά φαινόμενα και ο άνθρωπος εγκλωβίστηκε σε ακατάλληλες κοινωνίες απομακρυσμένος από το φυσικό περιβάλλον και την ανθρώπινη επικοινωνία. Καθώς λοιπόν ο άνθρωπος των μεγάλων πόλεων δοκιμάζει μεγαλύτερη μοναξιά από τον άνθρωπο κάθε άλλης εποχής, η άρση του φαινομένου κρίνεται επείγουσα. Αυτό ωστόσο θα γίνει απτή πραγματικότητα αν αντιληφθεί το κάθε άτομο-κοινωνός πόσο φοβερό είναι να βρίσκεται ανάμεσα σε ένα αχανές μωσαϊκό ατόμων που καταλύουν κάθε μορφή συνύπαρξης.

Πηγή:www.kalami.net, www.enet.gr

4.5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η Ελλάδα γνώρισε κατά τη τελευταία δεκαετία μια σταθερή οικονομική μεγέθυνση, παρά την παγκόσμια οικονομική κρίση που επηρέασε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Η άνοδος επιτεύχθηκε ταυτόχρονα με μια σταθεροποιητική προσπάθεια για τα δημόσια οικονομικά και παράλληλα με μια αποπληθωριστική προσπάθεια που απέδωσε μείωση του πληθωρισμού. Παράλληλα με αυτήν την θετική εξέλιξη προκύπτει μια οικονομική και

κοινωνική συνέπεια. Η ανεργία και η εξωτερική μετανάστευση είναι δύο αρνητικές πτυχές που αμαυρώνουν την οικονομική αυτή ανάρρηση και εμποδίζουν την περαιτέρω άνοδο.

Το πραγματικό Α.Ε.Π.(ακαθάριστο εγχώριο προϊόν είναι η συνολική αξία σε χρηματικές μονάδες των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα) ακολούθησε το μέσο όρο της Ε.Ε. κατά την περίοδο 1991-1996 αλλά αμέσως μετά στην περίοδο 1996-2002 αυξήθηκε με ρυθμούς +3,8%, δηλαδή σημαντικά άνω του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το 2003 η μεγέθυνση της Ελλάδας ανήλθε σε 4,7%, το 2004 σταθεροποιήθηκε στο +4,2% ενώ 2005-2006 αναμένεται κάποια πτωτική τάση για το Α.Ε.Π. Οι βασικοί παράγοντες που συντέλεσαν στη θεαματική ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας είναι αρχικά τα δημοσιονομικά μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας, η μεγάλη έντασης κατασκευαστική και γενικότερα οικονομική δραστηριότητα γύρω από τη διεξαγωγή των ολυμπιακών αγώνων, ο τομέας υπηρεσιών και ιδιαίτερα της ναυτιλίας και του τουρισμού, ο τομέας των κατασκευών και λιγότερο της βιομηχανίας.

Η επίδοση της Ελλάδας στον τομέα των ξένων άμεσων επενδύσεων είναι πολύ ασθενής. Το 2003 οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις αντιπροσώπευαν το 0,1% του Α.Ε.Π. αλλά ο δείκτης αυτός δεν αντικατοπτρίζει την λειτουργία πολλών ξένων επιχειρήσεων στην

Ελλάδα και τα εμπορικά σήματα των προηγούμενων Ελλήνων ιδιοκτητών.

Την ίδια περίοδο η Ελλάδα εμφανίστηκε ως φορέας επενδύσεων σε άλλες χώρες του εξωτερικού κυρίως στους τομείς τηλεπικοινωνιών, τραπεζικών υπηρεσιών, της μεταλλουργικής βιομηχανίας και της βιομηχανίας τροφίμων.

Ο γεωργικός τομέας συρρικνώνεται με 7% συμμετοχή στο Α.Ε.Π. και 13% ποσοστό απασχόλησης το 2004. Τώρα όσον αφορά την βιομηχανία το μερίδιό της στο Α.Ε.Π. παραμένει σταθερό και στο ίδιο ποσοστό στην απασχόληση το 2004, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται άνομη ως «έντασης εργασίας» βασιζόμενη σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας στις οποίες η ποιότητα, design και καινοτομία των παραγόμενων αγαθών παραμένει χαμηλή. Γι' αυτό και η ελληνική οικονομία είναι πάντα ευπαθής σε πιέσεις όπως αυτές που δημιουργεί η αναθεώρηση της κοινής αγροτικοπολιτικής, η απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας κλπ. Ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα και ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις ενώ μια ομάδα επιχειρήσεων εμφανίζει ένα υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας και καθαρά σημάδια δυναμικών συμπεριφορών στις νέες συνθήκες της αγοράς.

Τώρα σε σχέση με την αγορά εργασίας θα πρέπει να σημειωθεί πως η ανεργία που κορυφώθηκε το 2000 με 11,3% εμφάνισε μικρή αλλά

σταθερά πτωτική πορεία και δείχνει την τελευταία τριετία να σταθεροποιείται στα επίπεδα του 9,7% πάντα άνω του κοινοτικού μέσου όρου χωρίς όμως να αναμένεται περαιτέρω πτώση. Κύρια χαρακτηριστικά η υψηλή ανεργία στο γυναικείο πληθυσμό (14,2% το 2003) και ακόμη υψηλότερη στους νέους (26,3%). Σε σχέση με τα θέματα απασχόλησης θα πρέπει να υπογραμμιστούν δύο δεδομένα, η εισροή ξένου εργατικού δυναμικού στη χώρα και η αδήλωτη εργασία. Σε ότι αφορά την εισροή του ξένου εργατικού δυναμικού ο αριθμός τους αυξήθηκε από 120.000 το 1990 σε περίπου 700.000 το 2000. Ενώ αν συμπεριληφθεί και η παράνομη μετανάστευση ο συνολικός αριθμός εκτιμάται ότι ανέρχεται σε περίπου 1.100.000 άτομα. Έτσι με βάση τα προηγούμενα παρατηρούμε ότι πλέον στη χώρα μας, πολλές θέσεις εργασίας θα καλυφθούν από αυτούς τους οικονομικούς μετανάστες. Γενικότερα με αυτές τις τάσεις που επικρατούν το φαινόμενο αυτό θα παρουσιάσει αύξηση τα επόμενα χρόνια και θα πρέπει να υπάρξει μια καλή οργάνωση έτσι ώστε στη χώρα να προσελκύσουμε καλό και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό από το εξωτερικό ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της εγχώριας αγοράς εργασίας είτε στη βιομηχανία, είτε στην αγροτική οικονομία, είτε στην οικοδομή, κατασκευές κλπ.

Έτσι το μεγαλύτερο μέρος των απασχολούμενων συνεχίζει να απασχολείται είτε διατηρώντας την εργασία που είχε κατά το προηγούμενο χρόνο, είτε αλλάζοντας κλάδο/εργασία/θέση διατηρώντας

όμως με αυτόν τον τρόπο τη κατάσταση της απασχόλησης στην οποία βρίσκονταν, ενώ το υπόλοιπο εξέρχεται από την απασχόληση, δηλαδή μεταβάλλεται πλέον η κατάστασή του εμπίπτοντας στις κατηγορίες είτε των ανέργων είτε των μη ενεργών (εκροές).

Το έλλειμμα που δημιουργείται, στην απασχόληση λόγω αλλαγής κλάδου είτε λόγω μεταβολής της κατάστασής τους, αναπληρώνεται με την είσοδο σε θέσεις εργασίας από άτομα που τον προηγούμενο χρόνο είτε ήταν άνεργα είτε ανήκαν στο μη ενεργό πληθυσμό (εισροές).

Ίδια μορφή μετακίνησης δηλαδή εισροές και εκροές παρατηρούνται τόσο στους άνεργους όσο και στο μη ενεργό πληθυσμό, από και προς διαφορετικές κατευθύνσεις από αυτές της απασχόλησης. Οι άνεργοι από και προς τις καταστάσεις «απασχόλησης» και «μη ενεργού πληθυσμού» και οι μη ενεργοί από και προς τις καταστάσεις «απασχόλησης» και «ανεργίας».

Από την άλλη πλευρά τώρα, μέσα από την εξέταση των ροών απασχόλησης, ανεργίας και αεργίας αποτυπώνεται η διαδικασία μέσα από την οποία διαμορφώνεται η εικόνα της κατάστασης του πληθυσμού όπως τελικά την επεξεργαζόμαστε δηλαδή τα μεγέθη της απασχόλησης, της ανεργίας και του μη ενεργού πληθυσμού. Τα εν λόγω μεγέθη κατά τη διάρκεια του έτους δεν παραμένουν σταθερά αλλά υπόκεινται σε μεταβολές λόγω της συνεχούς μεταξύ τους κινητικότητας που τα χαρακτηρίζει την οποία ονομάζουμε «εισροή» ή «εκροή» αναλόγως

προς τη κατεύθυνση προς την οποία τα μεγέθη μεταβάλλονται, αποδεικνύει και τη μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις που επιδέχονται κατά τη διάρκεια του έτους διαμορφώνοντας πλέον το ένα το μέγεθος του άλλου.

Όσο αφορά την κατά κεφαλή παραγωγικότητα της εργασίας αυξήθηκε κατά 4% κατά το 2001 και 2002 ταχύτερα από το ευρωπαϊκό μέσο όρο ενώ μειώθηκε κατά το 2003 και το 2004. Η ανά ώρα παραγωγικότητα εργασίας έχει μειωθεί κατά τα τελευταία έτη και παραμένει η δεύτερη χαμηλότερη στην Ε.Ε. εξαιτίας των χαμηλών επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη, των χαμηλών βαθμών διάχυσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, του περιορισμένου ανταγωνισμού στις Υπηρεσίες Δικτύων, στην έλλειψη επιχειρηματικού δυναμικού εξαιτίας της πολυνομίας και του ασταθούς φορολογικού συστήματος.

Συγκεκριμένα τώρα η περιφέρεια Αττικής το έτος 2001 συγκεντρώνει το 42,39 των απασχολουμένων της χώρας στη βιομηχανία, το 30,92 στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού το στους διεθνείς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στη χώρα. Επίσης συγκεντρώνεται το 53,61%, 61%, 60% της απασχόλησης στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και στη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, το 48,25% των απασχολουμένων στις μεταφορές, τις αποθηκεύσεις, τις τηλεπικοινωνίες, το 43,04% στην υγεία και την κοινωνική μέριμνα και το 42% των εργαζομένων στην δημόσια διοίκηση

και άμυνα. Στην περιφέρεια της Αττικής συγκεντρώνεται το 39,80% (2002) της συνολικής απασχόλησης της χώρας, ενώ της αναλογεί το 36% των συνολικών επενδύσεων στη χώρα.

Συνοψίζοντας, η οικονομική άνοδος της Ελλάδας είναι εφικτή και σηματοδότησε την αρχή για μια περαιτέρω ανάπτυξη. Ωστόσο η άνοδος αυτή καταστρατηγείται λόγω διαφόρων ανασταλτικών παραγόντων όπως είναι η ανεργία. Αισιοδοξούμε λοιπόν η ίδια η πολιτεία ως κοινωνικός φορέας να συμβάλλει και να προσφέρει την αρωγή του με ουσιαστικό τρόπο προκειμένου να αντιμετωπιστούν και να ξεπεραστούν ταχύτατα τέτοιου είδους εμπόδια και να συνεχιστεί αυτή η ανοδική πορεία.

Πηγή: Δημ.Π. Διαμαντόπουλος, Λεξικό Βασικών Εννοιών,
www.kerdos.gr, Θ.Π. Λιανός, Γ.Κ. Χρήστου, Πολιτική οικονομία Γ' Λυκείου,
europa.eu/scadpluw/leg/el/cha/c10160htm, www.draseis-gynaikes.gr

4.6. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Από την αρχαία ήδη εποχή, η ανάγκη της επιβίωσης και μιας ποιοτικότερης ζωής, ανάγκασε το ανθρώπινο γένος να απασχοληθεί με τη γεωργία, την αλιεία και την κτηνοτροφία με αποτέλεσμα να ενταχθεί έτσι στο πρώτο επίπεδο της οικονομικής κλίμακας. Αντιθέτως, στη σύγχρονη εποχή, η κλίμακα αυτή έχει φθάσει στο ζενίθ της καθώς οι άνθρωποι, με

την εξελισσόμενη πάροδο των χρόνων, κατόρθωσαν να φτάσουν την οικονομία σε ένα αρκετά υψηλό στάδιο εφόσον η αναγκαιότητα πλέον

της εποχής τους οδήγησε να εγκαθιδρύσουν τις υπηρεσίες, το εμπόριο καθώς και τη βαριά βιομηχανία.

Λόγω του δημογραφικού προβλήματος αρχικά, μεγάλο και δύσκολο στη λύση του πρόβλημα, αποτελεί η υπερβολική διασπορά του αγροτικού πληθυσμού σε πολυάριθμους μικρούς οικισμούς. Οι οικισμοί αυτοί ξεπερνούν τις 11.000, πολλοί δε από αυτούς, που βρίσκονται σε μεγάλα υψόμετρα και με ελάχιστους κατοίκους δεν είναι βιώσιμοι. Υπάρχουν χωριά που κατοικούνται μόνο το καλοκαίρι και για λίγους μήνες. Το χειμώνα μένουν έρημα και ακατοίκητα. Ακόμα υπάρχουν οικισμοί ορεινοί, που η απόδοση της γης είναι μηδαμινή και άλλοι πόροι δεν υπάρχουν. Για να μην εγκαταλειφθούν λοιπόν όλοι αυτοί οι οικισμοί και για να μην ερημωθεί η ύπαιθρος με τις γνωστές συνέπειες κρίνεται σκόπιμη η επέμβαση της πολιτείας.

Η πολιτεία στην συνέχεια, κάνει προσπάθειες με κατεύθυνση στη δημιουργία κάπως πιο μεγάλων οικισμών, βιώσιμων, με βελτίωση της προσφοράς ορισμένων δημόσιων αγαθών, όπως η κατασκευή καινούργιων δρόμων και η βελτίωση των παλιών, ο ηλεκτροφωτισμός (όπου δεν υπάρχει), να γίνουν κατάλληλα αποχετευτικά έργα.

Ορισμένα Στατιστικά Δεδομένα τα οποία προκύπτουν από τη διαμόρφωση των Δημογραφικών Δεικτών σε σχέση με κάποιους κλάδους της οικονομίας είναι τα ακόλουθα.

Πηγή: www.notioaigaio.gr/2007-2001...

4.6.1. Στατιστικά στοιχεία και αναφορές για το σύνολο των απασχολουμένων (άνδρες-γυναίκες) σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας τα έτη 1993, 2004, 2005, 2006

Το σύνολο των απασχολουμένων σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας τα έτη 1993, 2004, 2005 και 2006 είναι αντίστοιχα 5014181 , 5980776 , 6058031 , 6179932

Πηγή: www.economist.gr

4.6.2. Αναφορά στο σύνολο

Σε σχέση με το σύνολο των απασχολουμένων σε όλους τους κλάδους παρατηρούμε ότι από το 1993 έως το 2006 υπάρχει σταδιακή αύξηση. Η αύξηση αυτή παρόλα τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από την μείωση του πληθυσμού προέρχεται αφ' ενός από την ένταξη των γυναικών σε όλους του κλάδους απασχόλησης, κάτι το οποίο δεν συνέβαινε στις προηγούμενες δεκαετίες και αφετέρου από την είσοδο των οικονομικών μεταναστών.

4.6.3. Στατιστικά στοιχεία για τα έτη 1993, 2004, 2005, 2006 αντίστοιχα στους παρακάτω κλάδους της οικονομίας.

4.6.3.1 ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ,ΘΗΡΑ, ΔΑΣΟΝΟΜΙΑ

775375	533493	530406	523014
--------	--------	--------	--------

4.6.3.2. ΜΕΤΑΠΟΙΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

578943	569672	560322	563218
--------	--------	--------	--------

4.6.3.3. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

261166	350111	367273	358526
--------	--------	--------	--------

4.6.3.4. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ

203163	279627	304111	300905
--------	--------	--------	--------

4.6.3.5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

200699	318208	312365	331069
--------	--------	--------	--------

4.6.3.6. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

154968	219012	220205	227786
--------	--------	--------	--------

4.6.3.7. ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

81206	112386	113050	115787
-------	--------	--------	--------

4.6.2.3.8. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

578443	748497	782136	789289
--------	--------	--------	--------

Πηγή: www.economist.gr

4.6.4. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ

4.6.4.1.ΓΕΩΡΓΙΑ,ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ,ΘΗΡΑ.ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ

Ως προς την εξέλιξη των απασχολουμένων στους αγροτικούς κλάδους της οικονομίας, παρατηρούμε ότι υπάρχει σταδιακή και αξιοσημείωτη

μείωση η οποία από το 1993 έως το 2006 ανέρχεται σε ποσοστό 32,50% περίπου. Αυτή η μείωση δείχνει την αλλαγή που έχει συντελεστεί και οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού αλλά και στη μετακίνησή του στα αστικά κέντρα όπως επίσης και στην απασχόλησή τους με άλλα σύγχρονα επαγγέλματα.

4.6.4.2.ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

Η απασχόληση στη μεταποίηση στις βιομηχανίες παρουσιάζει μια μικρή μείωση η οποία όμως δεν είναι σημαντική. Και εδώ μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι αυτό οφείλεται στην είσοδο σε αυτά τα επαγγέλματα των οικονομικών μεταναστών.

4.6.4.3.ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Οι κατασκευές με το πέρασμα των χρόνων παρουσιάζουν μια συνεχή και μεγάλη αύξηση. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην ζήτηση κατοικίας από την αυξημένη κίνηση του πληθυσμού από την ύπαιθρο στην πόλη. Καθώς και στην κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής. Η αύξηση αυτή από το 1993 έως το 2006 ανέρχεται σε ποσοστό 37% περίπου.

4.6.4.4.ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ

Από το 1993 έως το 2006 παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση στα ξενοδοχεία και εστιατόρια. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στο εκσυγχρονισμό και προοδευτισμό της ελληνικής κοινωνίας που έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση όλο και περισσότερων τουριστών σε αυτή.

Ο τουρισμός λοιπόν αυξάνεται και έτσι πραγματοποιείται μια ανοδική πορεία στα ξενοδοχεία και εστιατόρια που είναι κατά κόρον τουριστικές επιχειρήσεις. Η διαπίστωση αυτή αναμοχλεύεται στα ποσοστά αύξησης που παρατηρήθηκαν στις προαναφερθείσες χρονιές.

4.6.4.5.ΕΚΠΕΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με στοιχεία η εκπαίδευση είναι ένας παράγοντας που οφείλει να εκσυγχρονίζεται, να προοδεύει και να προωθεί τον νέο. Πράγματι αυτό παρατηρείται αν λάβουμε υπόψη τα στοιχεία των ποσοστών. Η εκπαίδευση σε σχέση με παλαιότερες εποχές έχει μεταβληθεί ανοδικά. Αυτό οφείλεται αρχικά στο γεγονός ότι η αστυφιλία ανάγκασε τα νέα παιδιά που προέρχονταν από αγροτικές περιοχές να απασχοληθούν με επαγγέλματα που χρειάζονται τον φορέα αυτό. Επιπλέον οι νέες συνθήκες της εποχής και η νοοτροπία των νέων χρόνων οδήγησε στην αύξηση αυτή. Ακόμα η οικονομική ευχέρεια καθοδήγησε τα νέα παιδιά προς τον δρόμο της εκπαίδευσης και όχι προς τις τεχνικές γνώσεις. Τέλος η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα της συγκέντρωσης των μεταναστών στις χειρωνακτικές εργασίες.

4.6.4.6.ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Είναι ευδιάκριτο πως ο τομέας της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας είναι παράγοντες που χρόνο με το χρόνο αυξάνονται υπερβολικά. Η εξειδίκευση τόσο στο τομέα της ιατρικής επιστήμης όσο και στην κοινωνική μέριμνα οδήγησε στην αύξηση αυτή. Επιπλέον,

ειδικότερα στο τομέα της υγείας, η ύπαρξη ιδιωτικών νοσοκομείων και κλινικών προώθησε τον ανταγωνισμό και τον εκσυγχρονισμό και αποτέλεσε με τη σειρά του αιτία ανόδου. Η κοινωνική μέριμνα στη συνέχεια αυξάνεται όλο και περισσότερο με την απασχόληση νέων υπαλλήλων που με την πάροδο του χρόνου γίνονται όλο και περισσότεροι και καλύπτουν όλο και περισσότερο τον τομέα αυτό. Τέλος ο γενικότερος νεωτερισμός οδήγησε στην αύξηση αυτή τόσο με τη δημιουργία νέων ιατρικών εργαλείων και μηχανημάτων όσο και την ύπαρξη προοδευτικών «εργαλείων» μέριμνας.

4.6.4.7.ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

Αν μελετήσουμε προσεκτικά τα ποσοστά από το 1993 έως το 2006 θα παρατηρήσουμε μια ανοδική πορεία στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η άνοδος αυτή οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι διάφορες επιχειρήσεις ακόμα και οι απλές οικογένειες απασχολούν τους οργανισμούς αυτούς με δάνεια που έπαιρναν προκειμένου να εφοδιαστούν με χρήματα για περαιτέρω αγορές ή για οικοδόμηση σπιτιών αντίστοιχα. Επιπλέον η όλο και περισσότερη συγκομιδή υπαλλήλων, οικονομικών φορέων και παραγόντων συντέλεσε στην αύξηση αυτή.

4.7.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλέγηκα είναι εμφανές πως η Ελλάδα ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία στην οποία αναφερόμαστε υποβλήθηκε στη διαδικασία μιας

πληθυσμιακής αυξομείωσης που σαφέστατα επηρέασε τα δεδομένα της εποχής. Η προαναφερθείσα χώρα, προσκείμενη στις προσταγές που επιβλήθηκαν στο κοινωνικό γίγνεσθαι εντέθηκε με τη σειρά της στο πλαίσιο των δημογραφικών αλλαγών και μετέβαλλε τον οικονομικό και κοινωνικό της κόσμο. Σε αντίθεση με τις προηγούμενες δεκαετίες αναμφίβολα την τελευταία δεκαετία ο Ελλαδικός χώρος πρωτοστάτησε σε ένα δημογραφικό χάσμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Απογραφές πληθυσμού γίνονταν από τα αρχαία χρόνια. Θυμηθείτε μια από τις πιο γνωστές απογραφές πληθυσμού του παρελθόντος: Στην Καινή Διαθήκη, αναφέρεται ότι ο Χριστός γεννήθηκε στη Ναζαρέτ, γιατί η Μαρία και ο Ιωσήφ πήγαν εκεί, στο μέρος που είχε γεννηθεί ο Ιωσήφ, για την απογραφή που είχε διαταχθεί από τους Ρωμαίους.

Στη χώρα μας την απογραφή πληθυσμού κάνει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας κάθε 10 χρόνια. Η τελευταία απογραφή έγινε το έτος 2001.

Οι στατιστικές που καταρτίζει η ΕΣΥΕ -μηνιαίες, τριμηνιαίες, ετήσιες, ανά 5ετία και ανά 10ετία- καλύπτουν όλους σχεδόν τους τομείς δραστηριότητας. Πληθυσμιακά στοιχεία (πληθυσμός κατά διάφορες διακρίσεις, φυσική κίνηση πληθυσμού –γάμοι - γεννήσεις - θάνατοι), στοιχεία απασχόλησης και ανεργίας, στοιχεία που αφορούν στην υγεία και στην κοινωνική ασφάλιση, την παιδεία, τη δικαιοσύνη, την παραγωγική διαδικασία, τα δημόσια οικονομικά, τις τιμές, το εθνικό εισόδημα και, τέλος, της πολιτιστικές δραστηριότητες, συνιστούν το βασικό υλικό από το οποίο προκύπτουν οι στατιστικοί πίνακες και οι διάφοροι δείκτες που καταρτίζει η ΕΣΥΕ, σε βραχυχρόνια και μακροχρόνια βάση.

Βασικός χρήστης των στατιστικών και δεικτών που καταρτίζει η ΕΣΥΕ είναι το Κράτος, που με βάση αυτά σχεδιάζει, υλοποιεί και παρακολουθεί τις πολιτικές του στους διάφορους τομείς. Ακολουθούν η Ευρωπαϊκή Ένωση που χρειάζεται τα επιμέρους στοιχεία των κρατών-μελών της για να συνθέσει τις ευρωπαϊκές στατιστικές, διεθνείς

οργανισμοί (ΟΗΕ, UNESCO, ΟΟΣΑ κ.ά), επιχειρηματικός κόσμος, επιστήμονες, μελετητές και αναλυτές, αλλά και απλοί πολίτες.»

(από το δικτυακό τόπο της Ε.Σ.Υ.Ε.)

5.2. ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ

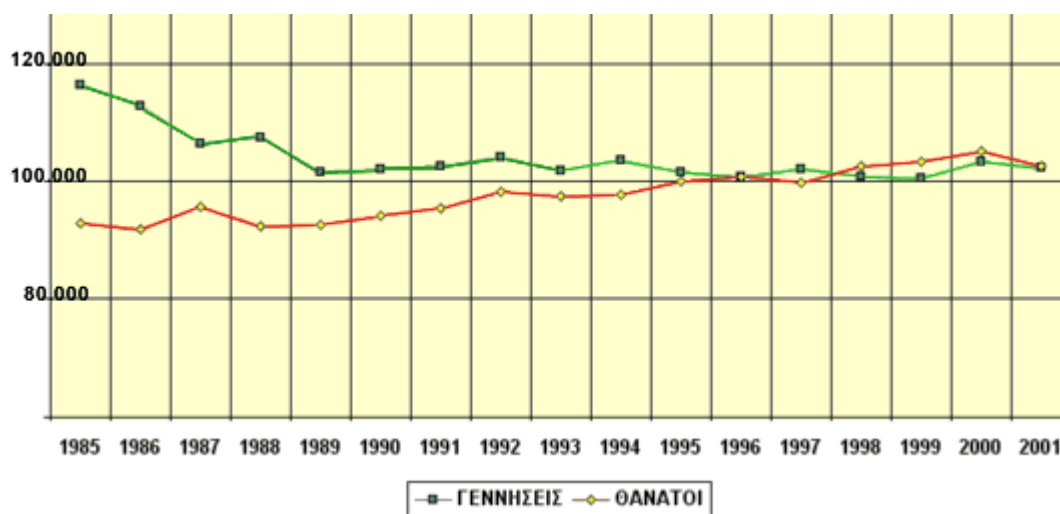
5.2.1.ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μεταβολή του πληθυσμού της χώρας μας από το 1951 μέχρι σήμερα. Σε αυτόν τον πίνακα μπορείτε να δείτε ότι από το 1951 ανά δεκαετία μέχρι και σήμερα υπάρχει μια συνεχής αλλά σταθερή αύξηση του πληθυσμού.

Πηγή: ΕΣΥΕ (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

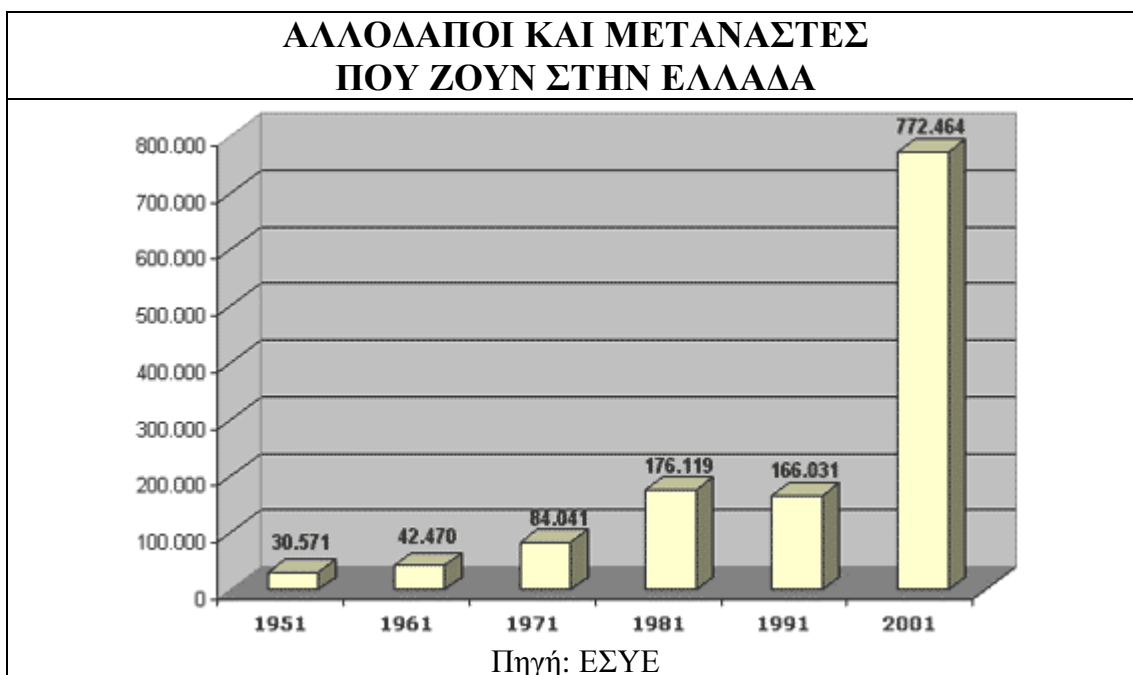
5.2.2. ΓΡΑΦΗΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ – ΘΑΝΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1985-2001

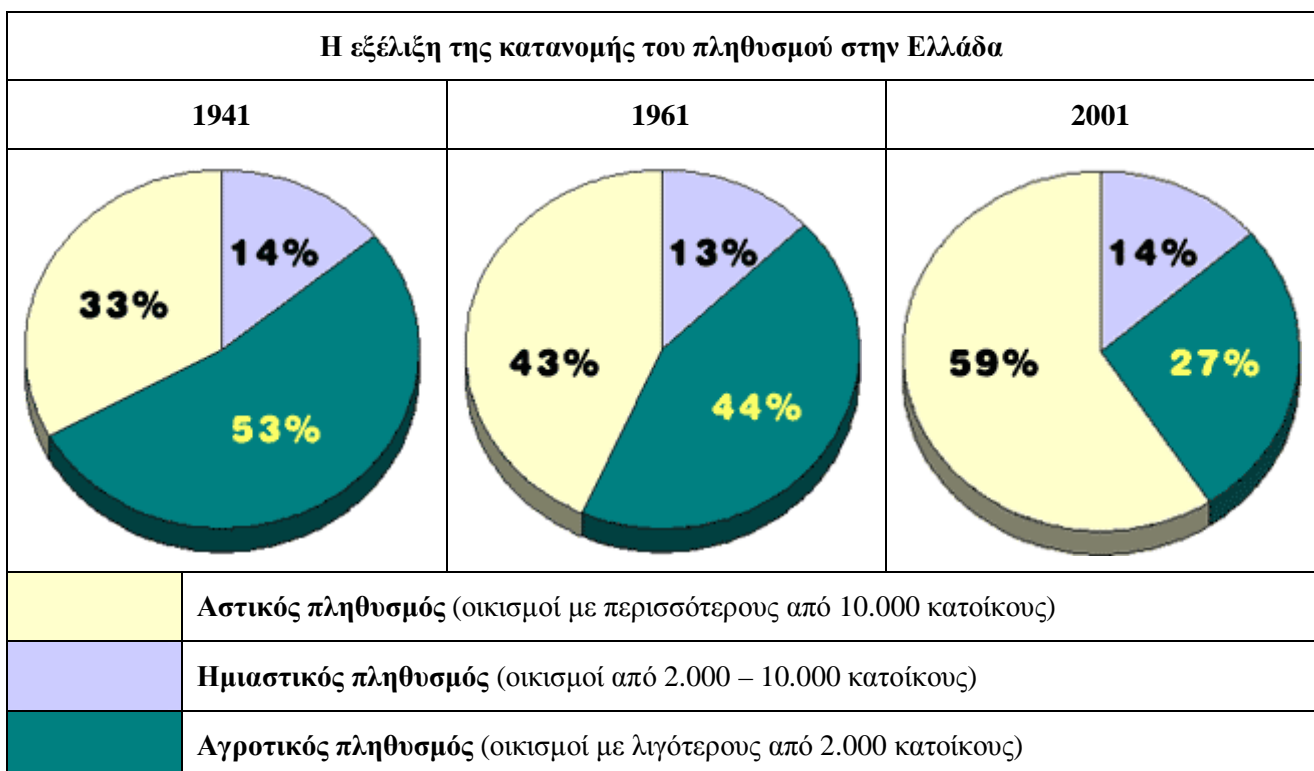
Πηγή: ΕΣΥΕ (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

Στο γράφημα που βλέπετε παρουσιάζονται οι γεννήσεις και οι θάνατοι στη χώρα μας για την περίοδο 1985 - 2001.

5.2.3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ - ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

5.2.4. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με βάση τον παραπάνω πίνακα είναι προφανές πως τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των ανθρώπων που μένουν σε πόλεις (αστικός πληθυσμός) έχει αυξηθεί σημαντικά. Το φαινόμενο αυτό ξεκίνησε μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου (1944) και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας. Πολλές είναι οι αιτίες που οδηγούν τον πληθυσμό της υπαίθρου (αγροτικός πληθυσμός) να μετακινείται στις πόλεις.

Οι δύσκολες συνθήκες ζωής στις ορεινές περιοχές εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους και των κλιματικών συνθηκών. Η βιομηχανική ανάπτυξη και η συγκέντρωση παραγωγικών μονάδων στις μεγαλουπόλεις, που πρόσφεραν μεγαλύτερες δυνατότητες απασχόλησης.

Η παραμέληση της υπαίθρου από το κράτος και οι ελλείψεις σε ζητήματα υποδομής, όπως το συγκοινωνιακό δίκτυο. Η μικρή απόδοση των καλλιεργειών και οι χαμηλές τιμές των προϊόντων που έχουν σαν αποτέλεσμα να μην εξασφαλίζουν οι αγρότες σταθερό εισόδημα. Η αναζήτηση καλύτερης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καλύτερων συνθηκών ζωής και μόρφωσης. Η έλξη που ασκούν οι πόλεις στους νέους σε σύγκριση με τη μονότονη και βαρετή ζωή του χωριού.

Όλες οι παραπάνω αιτίες αλλά και άλλες δυσκολίες ωθούν τους αγρότες να εγκαταλείπουν τα χωριά τους και να αναζητούν μια καλύτερη ζωή στις πόλεις. Το φαινόμενο αυτό λέγεται αστικοποίηση του πληθυσμού.

Από την άλλη πλευρά ο ημιαστικός πληθυσμός της Ελλάδας (οικισμοί με πληθυσμό από 2.000 – 10.000 κατοίκους) παραμένει σταθερός. Φαίνεται πως οι κάτοικοι των περιοχών αυτών καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες τους κι έτσι δεν εγκαταλείπουν τον τόπο τους.

Πηγή: e-γεωγραφία Αθανασιάδης, Κ. Ανδρικός Δ., <http://geogr.eduportal.gr>
Σαλονικίδης Γ., Τερζίδης Σ.

5.3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

5.3.1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Εκτός από την περιφέρεια της πρωτεύουσας, οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ελλάδας είναι: Ο νομός Θεσσαλονίκης, Κέρκυρας, Ηρακλείου, Αττικής (το υπόλοιπο), Λευκάδας και ο νομός Αχαΐας. Αντίθετα, οι πιο αραιοκατοικημένες περιοχές είναι οι νομοί Ευρυτανίας, Γρεβενών και Φωκίδας.

Το ποσοστό αύξησης του πληθυσμού το 61-71 ήταν 4,5%, στη δεκαετία του 1971-81 όμως με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής, η αύξηση ήταν 7,3% και η αύξηση αυτή του ποσοστού οφείλεται κυρίως στη μείωση της αποδημίας και στην αύξηση της παλιννόστησης. Κατά τη δεκαετία 1981-91 είχαμε αύξηση του πληθυσμού κατά 5.6% Τη δεκαετία 1971-81 ο πληθυσμός είχε μείωση μόνο σε 14 νομούς, ενώ το 1961-71 σε 43. Το 1961-71 ο πληθυσμός είχε αύξηση σε 6 νομούς, ενώ τη δεκαετία του 1971-81 παρουσίασε αύξηση σε 37 νομούς.

Η αύξηση του πληθυσμού της Ελλάδας ακολούθησε πάντοτε αργό ρυθμό. Σύμφωνα με τη γνώμη των δημογράφων, η πληθυσμιακή καθυστέρηση οφείλεται στην αθρόα, μαζική μετανάστευση, που άρχισε το 1950-55.

5.3.2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο αστικός πληθυσμός της Ελλάδας αυξάνεται αλματωδώς. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και στη δεκαετία που ακολούθησε, παρατηρήθηκε μια μεγάλη τάση φυγής από την επαρχία προς τα αστικά κέντρα. Πολλές και ποικίλες ήταν οι αιτίες, που έσπρωξαν τον πληθυσμό της υπαίθρου προς τα αστικά κέντρα. Χαρακτηριστικό είναι ότι ο αστικός πληθυσμός, δηλαδή αυτός που ζει σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους, αποτελούσε το 53% του συνολικού πληθυσμού. Και το πιο σπουδαίο και ανησυχητικό, είναι, ότι η αύξηση είναι συνεχής και ραγδαία. Ο ημιαστικός, όμως πληθυσμός, δηλαδή αυτός που διαμένει σε δήμους ή κοινότητες από 2.000 έως 10.000 κατοίκους και που αντιπροσωπεύει το 12% περίπου, παρέμεινε σχεδόν στάσιμος, δεν παρατηρήθηκε ουσιώδης μεταβολή. Ο ημιαστικός πληθυσμός, που το 1920 αντιπροσώπευε ποσοστό 15%, και μέσα σε τόσες μόρες και αλλαγές παρέμεινε σχεδόν σε μια 50ετία αμετάβλητος και βρίσκεται στο ίδιο περίπου ποσοστό.

Μεγάλη ελάττωση όμως παρουσίασε ο αγροτικός πληθυσμός. Το 1920 ο αγροτικός πληθυσμός αντιπροσώπευε τα 63%, το 1971 όμως έπεσε στα 35%. Αυτό δείχνει πως έγινε μεγάλη μετακίνηση του αγροτικού πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα, κάτι που είναι πλήγμα για την αγροτική μας οικονομία.

Οι 7 στους 10 Έλληνες ζουν στις πεδινές περιοχές: Πεδινός πληθυσμός είναι εκείνος που ζει σε οικισμούς - πόλεις και χωριά - χτισμένους σε επίπεδο έδαφος και σε υψόμετρο που δεν ξεπερνάει τα 800 μέτρα. Ημιορεινός πληθυσμός είναι εκείνος που ζει σε οικισμούς χτισμένους στις πλαγιές των ορεινών όγκων, αλλά και αυτός κάτω από τα

800 μέτρα. Ορεινός δε πληθυσμός είναι ο πληθυσμός που ζει στους οικισμούς, που είναι χτισμένοι σε υψόμετρο πάνω από τα 800 μέτρα.

5.4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

5.4.1. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1960-2001

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. ο πληθυσμός της Ελλάδας είχε την παρακάτω εξέλιξη.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1960	8.327.405
1961	8.397.050
1962	8.448.233
1963	8.479.625
1964	8.510.429
1965	8.550.333
1966	8.613.651
1967	8.716.441
1968	8.740.765
1969	8.772.764
1970	8.792.806
1971	8.831.036
1972	8.888.628
1973	8.929.086
1974	8.962.023
1975	9.046.542
1976	9.167.190
1981	9.707.000
1991	10.259.900
2001	10.939.771

5.4.2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Αναλυτικός πίνακας του πληθυσμού σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανά γεωγραφικό διαμέρισμα.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΣΤΕΡ. ΕΛΛΑΔΑ-ΕΥΒΟΙΑ	1.403.682
ΘΡΑΚΗ	355.571
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1.152.089
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	754.893
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	498.811
ΚΡΗΤΗ	601.159
ΗΠΕΙΡΟΣ	352.420
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2.414.266
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	3.192.606
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	214.274
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.939.771

Πηγή: **Live-Pedia.gr**

5.4.3. Οι 51 Νομοί της Ελλάδας + το Άγιον Όρος

Θέση	Νομός	Πληθυσμός	Πρωτεύουσα
1	Αττικής	3.894.573	Αθήνα
2	Θεσσαλονίκης	1.084.001	Θεσσαλονίκη
3	Αχαΐας	318.928	Πάτρα
4	Ηρακλείου	291.225	Ηράκλειο
5	Λάρισας	282.156	Λάρισα
6	Αιτωλοακαρνανίας	219.092	Μεσολόγγι
7	Ευβοίας	207.305	Χαλκίδα
8	Μαγνησίας	205.005	Βόλος
9	Σερρών	194.483	Σέρρες
10	Δωδεκανήσου	188.506	Ρόδος
11	Ηλείας	183.521	Πύργος
12	Φθιώτιδας	169.542	Λαμία

13	<u>Μεσσηνίας</u>	166.566	<u>Καλαμάτα</u>
14	<u>Ιωαννίνων</u>	161.027	<u>Ιωάννινα</u>
15	<u>Κοζάνης</u>	153.939	<u>Κοζάνη</u>
16	<u>Έβρου</u>	149.283	<u>Αλεξανδρούπολη</u>
17	<u>Χανίων</u>	148.450	<u>Χανιά</u>
18	<u>Κορινθίας</u>	144.527	<u>Κόρινθος</u>
19	<u>Πέλλας</u>	143.957	<u>Έδεσσα</u>
20	<u>Ημαθίας</u>	142.471	<u>Βέροια</u>
21	<u>Καβάλας</u>	141.499	<u>Καβάλα</u>
22	<u>Τρικάλων</u>	132.689	<u>Τρίκαλα</u>
23	<u>Πιερίας</u>	126.412	<u>Κατερίνη</u>
24	<u>Βοιωτίας</u>	123.913	<u>Λιβαδειά</u>
25	<u>Καρδίτσας</u>	120.265	<u>Καρδίτσα</u>
26	<u>Ροδόπης</u>	111.237	<u>Κομοτηνή</u>

27	Κέρκυρας	111.081	Κέρκυρα
28	Κυκλάδων	109.956	Ερμούπολη
29	Λέσβου	108.288	Μυτιλήνη
30	Ξάνθης	102.959	Ξάνθη
31	Αργολίδας	102.392	Ναύπλιο
32	Δράμας	102.184	Δράμα
33	Χαλκιδικής	96.849	Πολύγυρος
34	Λακωνίας	92.811	Σπάρτη
35	Αρκαδίας	91.326	Τρίπολη
36	Κιλκίς	86.424	Κιλκίς
37	Ρεθύμνης	78.957	Ρέθυμνο
38	Λασιθίου	75.736	Άγιος Νικόλαος
39	Άρτας	73.620	Άρτα
40	Πρέβεζας	58.144	Πρέβεζα

41	Φλώρινας	54.109	Φλώρινα
42	Καστοριάς	53.702	Καστοριά
43	Χίου	53.106	Χίος
44	Σάμου	43.841	Σάμος
45	Θεσπρωτίας	43.601	Ηγουμενίτσα
46	Ζακύνθου	38.883	Ζάκυνθος
47	Φωκίδας	37.866	Άμφισσα
48	Κεφαλληνίας	37.756	Αργοστόλι
49	Γρεβενών	32.567	Γρεβενά
50	Λευκάδας	21.888	Λευκάδα
51	Ευρυτανίας	19.518	Καρπενήσι
-	Άγιο Όρος	1.961	Καρυές
-	ΕΛΛΑΔΑ	10.934.097	

5.5. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

5.5.1. Πληθυσμός

Η τελευταία απογραφή (2001) κατέγραψε πληθυσμό 10.939.605 (προσωρινά στοιχεία), σημειώνοντας μια αύξηση 6,7% σε σχέση με τον αριθμό του 1991. Τα μεγαλύτερα πληθυσμιακά κέντρα είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, ο Βόλος, η Λάρισα και το Ηράκλειο. Αν και περισσότερο από το μισό του πληθυσμού έχει καταγραφεί ως αστικό, η αγροτική ζωή εξακολουθεί να έχει ισχυρή επιρροή. Ακόμα και στα πολύβουα μητροπολιτικά κέντρα, κυριαρχεί η αίσθηση της κοινότητας και οι οικογενειακοί δεσμοί. Η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού μιλά νέα ελληνικά, μια γλώσσα που έχει αλλάξει ελάχιστα από την κλασική περίοδο. Ορισμένες πολύ μικρές γλωσσικές μειονότητες μιλούν άλλες γλώσσες, όπως Ρωμανικά, Βλάχικα ή Τούρκικα.

Στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η Ελλάδα υποδέχτηκε επίσης έναν τεράστιο όγκο μεταναστών. Σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα νομιμοποίησης των μεταναστών που υλοποίησε το ελληνικό κράτος, σχεδόν 400.000 μετανάστες βρίσκονται στην τελική φάση της νομιμοποίησης. Ανάμεσα σε αυτούς: 240.000 είναι Αλβανοί, 25.000 Βούλγαροι, 17.000 Ρουμάνοι, 11.000 Πακιστανοί, 10.000 Ουκρανοί και 9.000 Πολωνοί.

5.5.2. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Απογραφή πληθυσμού 1991			Απογραφή πληθυσμού 2001		
	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	Σύνολο	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	Σύνολο
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	285.236	285.260	570.496	299.695	304.559	604.254
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	837.552	872.961	1.710.513	915.853	946.980	1.862.833
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	146.979	146.036	293.015	152.559	150.191	302.750
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	364.868	369.978	734.846	378.380	376.513	754.893
ΗΠΕΙΡΟΣ	169.414	170.314	339.728	175.952	176.468	352.420
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	95.493	98.241	193.734	106.809	107.465	214.274
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	354.264	353.423	707.687	375.663	366.756	742.419
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	293.332	288.948	582.280	311.131	297.524	608.655
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	308.929	298.499	607.428	323.217	309.738	632.955
ΑΤΤΙΚΗ	1.692.546	1.830.861	3.523.407	1.829.732	1.934.616	3.764.348
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	102.520	96.711	199.231	101.128	98.938	200.066
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	133.317	124.164	257.481	152.671	146.074	298.745
ΚΡΗΤΗ	270.958	269.096	540.054	303.870	297.289	601.159
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.055.408	5.204.492	10.259.900	5.426.660	5.513.111	10.939.771

5.5.3. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑ ΝΟΜΟ

	ΝΟΜΟΣ	Απογραφή πληθυσμού 1991			Απογραφή πληθυσμού 2001		
		ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	Σύνολο	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	Σύνολο
	ΣΥΝΟΛΟ	5.055.408	5.204.492	10.259.900	5.426.660	5.513.111	10.939.771
1	ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	113.817	114.363	228.180	112.706	110.579	223.285
2	ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	49.842	47.794	97.636	53.835	51.460	105.295

3	NOMOS ΑΡΚΑΔΙΑΣ	54.456	50.853	105.309	52.534	48.689	101.223
4	NOMOS ΑΡΤΗΣ	39.191	39.528	78.719	38.844	38.490	77.334
5	NOMOS ΑΧΑΙΑΣ	149.902	150.176	300.078	165.425	161.369	326.794
6	NOMOS ΒΟΙΩΤΙΑΣ	68.303	65.805	134.108	68.490	62.639	131.129
7	NOMOS ΓΡΕΒΕΝΩΝ	18.673	18.124	36.797	19.336	19.145	38.481
8	NOMOS ΔΡΑΜΑΣ	47.314	49.240	96.554	50.823	52.940	103.763
9	NOMOS ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	84.709	78.767	163.476	95.481	92.083	187.564
10	NOMOS ΕΒΡΟΥ	75.543	68.209	143.752	73.246	70.777	144.023
11	NOMOS ΕΥΒΟΙΑΣ	104.881	103.527	208.408	110.452	107.626	218.078
12	NOMOS ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	12.554	11.753	24.307	16.587	15.439	32.026
13	NOMOS ΖΑΚΥΝΘΟΥ	16.505	16.052	32.557	19.953	18.727	38.680
14	NOMOS ΗΛΕΙΑΣ	90.545	88.884	179.429	97.532	94.808	192.340
15	NOMOS ΗΜΑΘΙΑΣ	69.112	70.822	139.934	71.446	72.726	144.172
16	NOMOS ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	132.208	132.698	264.906	148.886	146.426	295.312
17	NOMOS ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	22.657	21.531	44.188	22.847	22.661	45.508
18	NOMOS ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	456.303	490.561	946.864	506.135	542.016	1.048.151
19	NOMOS ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	77.866	80.327	158.193	84.461	85.783	170.244
20	NOMOS ΚΑΒΑΛΑΣ	66.488	69.449	135.937	71.687	73.233	144.920
21	NOMOS ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	63.287	63.567	126.854	65.011	64.525	129.536
22	NOMOS ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	26.612	26.073	52.685	26.978	26.076	53.054
23	NOMOS ΚΕΡΚΥΡΑΣ	52.119	55.473	107.592	55.588	57.891	113.479

24	ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	16.330	16.144	32.474	19.878	19.701	39.579
25	ΝΟΜΟΣ ΚΙΑΚΙΣ	41.443	40.267	81.710	45.499	43.728	89.227
26	ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	75.026	75.360	150.386	78.306	78.158	156.464
27	ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	71.405	70.418	141.823	77.681	76.260	153.941
28	ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	48.608	45.397	94.005	57.190	53.991	111.181
29	ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	48.971	46.725	95.696	51.446	48.225	99.671
30	ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	134.396	136.216	270.612	140.066	137.907	277.973
31	ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	35.462	35.817	71.279	38.238	37.665	75.903
32	ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	54.095	50.987	105.082	52.946	52.248	105.194
33	ΝΟΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ	10.539	10.572	21.111	11.390	11.146	22.536
34	ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	97.551	100.883	198.434	103.325	104.511	207.836
35	ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	84.255	82.709	166.964	87.721	85.104	172.825
36	ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	45.108	45.955	91.063	50.057	50.953	101.010
37	ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΗΣ	69.266	69.495	138.761	72.587	71.753	144.340
38	ΝΟΜΟΣ ΠΙΠΕΡΙΑΣ	57.947	58.816	116.763	64.271	64.679	128.950
39	ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	29.700	28.928	58.628	29.800	29.534	59.334
40	ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	34.779	35.316	70.095	41.123	40.658	81.781
41	ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	50.783	52.407	103.190	53.882	56.656	110.538
42	ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	21.979	19.986	41.965	22.062	20.712	42.774
43	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	95.338	97.490	192.828	99.585	100.976	200.561
44	ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	69.634	69.312	138.946	69.978	69.570	139.548
45	ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	85.275	85.999	171.274	90.873	88.023	178.896

46	ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ	26.668	26.479	53.147	27.939	26.812	54.751
47	ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΟΣ	22.319	21.864	44.183	24.729	23.797	48.526
48	ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	48.143	45.510	93.653	56.330	51.102	107.432
49	ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	68.509	65.265	133.774	75.623	72.540	148.163
50	ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ	26.446	25.738	52.184	26.120	25.978	52.098
51	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	1.463.714	1.609.208	3.072.922	1.534.686	1.657.920	3.192.606
52	ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΥΠΟΛΟΙΠΟ)	228.832	221.653	450.485	295.046	276.696	571.742
Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία							

5.5.4. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ 1991-2001, ΚΑΤΑ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΝΟΜΟΣ	Απογραφή πληθυσμού 1991			Απογραφή πληθυσμού 2001			Ποσοστό μεταβολής 1991 - 2001		
	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΚΩΡΑΣ	5.055.408	5.204.492	10.259.900	5.426.660	5.513.111	10.939.771	7,3%	5,9%	6,6%
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	113.817	114.363	228.180	112.706	110.579	223.285	-1,0%	-3,3%	-2,1%
ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	49.842	47.794	97.636	53.835	51.460	105.295	8,0%	7,7%	7,8%
ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	54.456	50.853	105.309	52.534	48.689	101.223	-3,5%	-4,3%	-3,9%
ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΗΣ	39.191	39.528	78.719	38.844	38.490	77.334	-0,9%	-2,6%	-1,8%
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	149.902	150.176	300.078	165.425	161.369	326.794	10,4%	7,5%	8,9%
ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	68.303	65.805	134.108	68.490	62.639	131.129	0,3%	-4,8%	-2,2%
ΝΟΜΟΣ ΕΡΕΒΕΝΩΝ	18.673	18.124	36.797	19.336	19.145	38.481	3,6%	5,6%	4,6%
ΝΟΜΟΣ ΦΡΑΚΙΑΣ	47.314	49.240	96.554	50.823	52.940	103.763	7,4%	7,5%	7,5%
ΝΟΜΟΣ ΩΛΕΚΑΝΗΣ	84.709	78.767	163.476	95.481	92.083	187.564	12,7%	16,9%	14,7%

ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ	75.543	68.209	143.752	73.246	70.777	144.023	-3,0%	3,8%	0,2%
ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ	104.881	103.527	208.408	110.452	107.626	218.078	5,3%	4,0%	4,6%
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	12.554	11.753	24.307	16.587	15.439	32.026	32,1%	31,4%	31,8%
ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	16.505	16.052	32.557	19.953	18.727	38.680	20,9%	16,7%	18,8%
ΝΟΜΟΣ ΙΛΕΙΑΣ	90.545	88.884	179.429	97.532	94.808	192.340	7,7%	6,7%	7,2%
ΝΟΜΟΣ ΙΜΑΘΙΑΣ	69.112	70.822	139.934	71.446	72.726	144.172	3,4%	2,7%	3,0%
ΝΟΜΟΣ ΙΡΑΚΛΕΙΟΥ	132.208	132.698	264.906	148.886	146.426	295.312	12,6%	10,3%	11,5%
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	22.657	21.531	44.188	22.847	22.661	45.508	0,8%	5,2%	3,0%
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚ ΙΣ	456.303	490.561	946.864	506.135	542.016	1.048.151	10,9%	10,5%	10,7%
ΝΟΜΟΣ ΩΔΑΝΝΙΝΩΝ	77.866	80.327	158.193	84.461	85.783	170.244	8,5%	6,8%	7,6%
ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	66.488	69.449	135.937	71.687	73.233	144.920	7,8%	5,4%	6,6%
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	63.287	63.567	126.854	65.011	64.525	129.536	2,7%	1,5%	2,1%
ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	26.612	26.073	52.685	26.978	26.076	53.054	1,4%	0,0%	0,7%
ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	52.119	55.473	107.592	55.588	57.891	113.479	6,7%	4,4%	5,5%
ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙ ΑΣ	16.330	16.144	32.474	19.878	19.701	39.579	21,7%	22,0%	21,9%
ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ	41.443	40.267	81.710	45.499	43.728	89.227	9,8%	8,6%	9,2%
ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	75.026	75.360	150.386	78.306	78.158	156.464	4,4%	3,7%	4,0%
ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	71.405	70.418	141.823	77.681	76.260	153.941	8,8%	8,3%	8,5%
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	48.608	45.397	94.005	57.190	53.991	111.181	17,7%	18,9%	18,3%
ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	48.971	46.725	95.696	51.446	48.225	99.671	5,1%	3,2%	4,2%
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	134.396	136.216	270.612	140.066	137.907	277.973	4,2%	1,2%	2,7%
ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	35.462	35.817	71.279	38.238	37.665	75.903	7,8%	5,2%	6,5%
ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	54.095	50.987	105.082	52.946	52.248	105.194	-2,1%	2,5%	0,1%
ΝΟΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ	10.539	10.572	21.111	11.390	11.146	22.536	8,1%	5,4%	6,8%
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	97.551	100.883	198.434	103.325	104.511	207.836	5,9%	3,6%	4,7%
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	84.255	82.709	166.964	87.721	85.104	172.825	4,1%	2,9%	3,5%
ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	45.108	45.955	91.063	50.057	50.953	101.010	11,0%	10,9%	10,9%
ΝΟΜΟΣ ΙΕΛΛΗΣ	69.266	69.495	138.761	72.587	71.753	144.340	4,8%	3,2%	4,0%

ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙΑΣ	57.947	58.816	116.763	64.271	64.679	128.950	10,9%	10,0%	10,4%
ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	29.700	28.928	58.628	29.800	29.534	59.334	0,3%	2,1%	1,2%
ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	34.779	35.316	70.095	41.123	40.658	81.781	18,2%	15,1%	16,7%
ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	50.783	52.407	103.190	53.882	56.656	110.538	6,1%	8,1%	7,1%
ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	21.979	19.986	41.965	22.062	20.712	42.774	0,4%	3,6%	1,9%
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	95.338	97.490	192.828	99.585	100.976	200.561	4,5%	3,6%	4,0%
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	69.634	69.312	138.946	69.978	69.570	139.548	0,5%	0,4%	0,4%
ΝΟΜΟΣ ΘΡΑΚΙΑΣ	85.275	85.999	171.274	90.873	88.023	178.896	6,6%	2,4%	4,5%
ΝΟΜΟΣ ΔΑΦΝΙΝΗΣ	26.668	26.479	53.147	27.939	26.812	54.751	4,8%	1,3%	3,0%
ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΙΟΥ	22.319	21.864	44.183	24.729	23.797	48.526	10,8%	8,8%	9,8%
ΝΟΜΟΣ ΚΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	48.143	45.510	93.653	56.330	51.102	107.432	17,0%	12,3%	14,7%
ΝΟΜΟΣ ΚΑΝΙΩΝ	68.509	65.265	133.774	75.623	72.540	148.163	10,4%	11,1%	10,8%
ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ	26.446	25.738	52.184	26.120	25.978	52.098	-1,2%	0,9%	-0,2%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣ ΙΣ	1.463.714	1.609.208	3.072.922	1.534.686	1.657.920	3.192.606	4,8%	3,0%	3,9%
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΥΠΟΛΟΙΠΟ)	228.832	221.653	450.485	295.046	276.696	571.742	28,9%	24,8%	26,9%

**5.5.5.ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2001**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	1991	2001	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ 1991 - 2001
ΑΤΤΙΚΗ	986.436	633.082	-35.82%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	4.144.047	3.527.339	-14,88%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	4.607.965	3.531.437	-23.36%
ΔΥΤ.ΕΛΛΑΔΑ	3.745.189	2.802.156	-25.18%
ΙΟΝΙΟΙ	806.860	688.663	-14.65%
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.289.926	985.898	-23.57%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	4.994.150	4.770.417	-4.48%
ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2.318.828	2.201.741	-5.05%
ΚΕΝΤΡ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7.722.826	6.981.447	-9.60%
ΑΝ.ΜΑΚ.ΘΡΑΚΗ	4.204.477	3.885.180	-7.59%
Ν.ΑΙΓΑΙΟ	840.850	652.544	-22.39%
Β.ΑΙΓΑΙΟ	1.147.424	946.881	-17.48%
ΚΡΗΤΗ	3.200.579	2.564.454	-19.88%
ΣΥΝΟΛΟ	40.009.557	34.171.23	-14.59%

Με βάση τα στοιχεία του www.economics.gr παρατηρείται μια τάση μείωσης

του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1991-2001. Η μείωση αυτή προκύπτει για όλες τις περιφέρειες.

5.6 ΠΙΝΑΚΕΣ

Οι παραπάνω πίνακες μας δίνουν συνοπτικά πληροφορίες και αριθμητικά δεδομένα για τους νομούς της Ελλάδας που φορούν την έκταση, τον πληθυσμό, πυκνότητα του πληθυσμού, αριθμός επαρχιών, δήμων και κοινοτήτων, όπως και την θέση στην οποία βρίσκεται κάθε νομός σε σχέση με τους άλλους.

Περιφέρεια Αττικής

Η περιφέρεια Αττικής στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	<u>Στερεά Ελλάδα</u>
<u>Έκταση:</u>	3.808 <u>km²</u>
<u>Πληθυσμός:</u>	3.761.810 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	987,9 κάτοικοι/km ² Στοιχεία...
<u>Πρωτεύουσα:</u>	<u>Αθήνα</u>
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	http://www.athensattica.gr/ και http://www.attiki.gov.gr/

Νομαρχίες περιφέρειας Αττικής

[Αθηνών](#) | [Πειραιά](#) | [Ανατολικής Αττικής](#) | [Δυτικής Αττικής](#)

Νομός Θεσσαλονίκης Θεσσαλονίκη

Θέση του νομού Θεσσαλονίκης στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Περιφέρεια:

Κεντρική
Μακεδονία

Πρωτεύουσα:

Θεσσαλονίκη

Πληθυσμός:

1.057.825 κάτοικοι
([απογραφή](#) 2001)

Θέση: [2/51](#)

Έκταση:

3.683 **km²**
Θέση: [10/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού:

287,2 κάτοικοι/km²
Θέση: [2/51](#)

Αριθμός επαρχιών:

2

Αριθμός δήμων:

[45 αναλυτικά...](#)

Αριθμός κοινοτήτων:

- [αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος:

www.nath.gr

Νομός Αχαΐας Αχαΐα

Θέση του νομού Αχαΐας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Πελοπόννησος
Περιφέρεια:	Δυτική Ελλάδα
Πρωτεύουσα:	Πάτρα
Πληθυσμός:	322.789 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 3/51
Έκταση:	3.271 km² Θέση: 15/51
Πυκνότητα πληθυσμού:	98,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 5/51
Αριθμός επαρχιών:	3
Αριθμός δήμων:	21 αναλυτικά...
Αριθμός κοινοτήτων:	2 αναλυτικά...
Δικτυακός τόπος:	www.achaia.gr

Νομός Ηρακλείου Ηράκλειο

Θέση του νομού Ηρακλείου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Σχοιναράκη-Ηλιάκη Ευαγγελία](#)

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Κρήτη
<u>Περιφέρεια:</u>	Κρήτη
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ηράκλειο
<u>Πληθυσμός:</u>	292.489 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 4/51
<u>Έκταση:</u>	2.641 km² Θέση: 20/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	110,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 4/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	7
<u>Αριθμός δήμων:</u>	26 αναλυτικά...

Νομός Λάρισας Λάρισα

Θέση του νομού Λάρισας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Λουκάς Κατσαρός](#)

Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Θεσσαλία
Περιφέρεια:	Θεσσαλίας
Πρωτεύουσα:	Λάρισα
Πληθυσμός:	279.305 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 5/51
Έκταση:	5.381 km² Θέση: 2/51
Πυκνότητα πληθυσμού:	52,4 κάτοικοι/km ² Θέση: 23/51
Αριθμός επαρχιών:	5
Αριθμός δήμων:	28 αναλυτικά...
Αριθμός κοινοτήτων:	4 αναλυτικά...

Νομός Αιτωλοακαρνανίας Αιτωλία και Ακαρνανία

Θέση του νομού Αιτωλοακαρνανίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Ευθύμιος Σώκος](#)

Γεωγραφικό
διαμέρισμα:

[Στερεά Ελλάδα](#)

Περιφέρεια:

[Δυτική Ελλάδα](#)

Πρωτεύουσα:

[Μεσολόγγι](#)

Πληθυσμός:

224.429 κάτοικοι
([απογραφή](#) 2001)

Θέση: [6/51](#)

Έκταση:

5.447 [km²](#)
Θέση: [1/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού:

41,20 κάτοικοι/km²
Θέση: [36/51](#)

Αριθμός επαρχιών:

5

Αριθμός δήμων:

[29 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος:

www.aitoloakarnania.gr

Νομός Ευβοίας Εύβοια και Σκύρος

Θέση του νομού Ευβοίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Στερεά Ελλάδα
<u>Περιφέρεια:</u>	Στερεά Ελλάδα
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Χαλκίδα
<u>Πληθυσμός:</u>	215.136 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 7/51
<u>Έκταση:</u>	4.167 km² Θέση: 7/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	51,6 κάτοικοι/km ² Θέση: 24/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	3
<u>Αριθμός δήμων:</u>	25 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.naevias.gr

Νομός Μαγνησίας Μαγνησία, Αλόνησος, Σκιάθος, Σκόπελος

Θέση του νομού Μαγνησίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα: [Θεσσαλία](#), [Νησιά Αιγαίου πελάγους](#)

Περιφέρεια: [Θεσσαλία](#)

Πρωτεύουσα: [Βόλος](#)

Πληθυσμός: 206.955 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [8/51](#)

Έκταση: 2.636 [km²](#)
Θέση: [22/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού: 78,5 κάτοικοι/km²
Θέση: [9/51](#)

Αριθμός επαρχιών: 3

Αριθμός δήμων: [22 αναλυτικά...](#)

Αριθμός κοινοτήτων: [4 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος: www.magnesia.gr

Νομός Σερρών Σέρρες

Θέση του νομού Σερρών στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Κεντρική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Σέρρες
<u>Πληθυσμός:</u>	200.916 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 9/51
<u>Έκταση:</u>	3.968 km² Θέση: 8/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	50,6 κάτοικοι/km ² Θέση: 26/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	4
<u>Αριθμός δήμων:</u>	22 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	5 αναλυτικά...

Δικτυακός τόπος: www.naserron.gr

Νομός Δωδεκανήσου Δωδεκάνησα

Θέση του νομού Δωδεκανήσου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Νότιο Αιγαίο
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ρόδος
<u>Πληθυσμός:</u>	190.071 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Έκταση:</u>	2.714 km² Θέση: 19/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	70,0 κάτοικοι/km ² Θέση: 11/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	25 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	http://www.nad.gr/

Νομός Ηλείας Ηλεία

Θέση του νομού Ηλείας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Πελοπόννησος
<u>Περιφέρεια:</u>	Δυτική Ελλάδα
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Πύργος
<u>Πληθυσμός:</u>	193.288 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 10/51
<u>Έκταση:</u>	2.618 km² Θέση: 23/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	73,8 κάτοικοι/km ² Θέση: 10/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	2
<u>Αριθμός δήμων:</u>	22 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.nailias.gr

Νομός Φθιώτιδας Φθιώτιδα

Θέση του νομού Φθιώτιδας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα: [Στερεά Ελλάδα](#)

Περιφέρεια: [Στερεά Ελλάδα](#)

Πρωτεύουσα: [Λαμία](#)

Πληθυσμός: 178.771 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [12/51](#)

Έκταση: 4.441 [km²](#)
Θέση: [4/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού: 40,3 κάτοικοι/km²
Θέση: [38/51](#)

Αριθμός επαρχιών: 2

Αριθμός δήμων: [23 αναλυτικά...](#)

Αριθμός κοινοτήτων: [2 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος: www.fthiotida.gr

Νομός Μεσσηνίας Μεσσηνία

Θέση του νομού Μεσσηνίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Πελοπόννησος
<u>Περιφέρεια:</u>	Πελοπόννησος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Καλαμάτα
<u>Πληθυσμός:</u>	176.876 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 13/51
<u>Έκταση:</u>	2.991 km² Θέση: 16/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	59,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 16/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	4
<u>Αριθμός δήμων:</u>	29 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.messinia.gr

Νομός Ιωαννίνων Ιωάννινα

Θέση του νομού Ιωαννίνων στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Ήπειρος
<u>Περιφέρεια:</u>	Ήπειρος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ιωάννινα
<u>Πληθυσμός:</u>	170.239 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 14/51
<u>Έκταση:</u>	4.990 km² Θέση: 3/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	34,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 42/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	4
<u>Αριθμός δήμων:</u>	28 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	13 αναλυτικά...

Νομός Κοζάνης Κοζάνη

Θέση του νομού Κοζάνης στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Δυτική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Κοζάνη
<u>Πληθυσμός:</u>	155.324 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 15/51
<u>Έκταση:</u>	3.516 km² Θέση: 12/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	44,2 κάτοικοι/km ² Θέση: 31/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	3
<u>Αριθμός δήμων:</u>	16 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	3 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.kozani.gr

Νομός Έβρου Έβρος (Θράκη), Σαμοθράκη

Θέση του νομού Έβρου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Θράκη , Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Αλεξανδρούπολη
<u>Πληθυσμός:</u>	149.354 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 18/51
<u>Έκταση:</u>	4.242 km² Θέση: 6/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	35,2 κάτοικοι/km ² Θέση: 41/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	5
<u>Αριθμός δήμων:</u>	13 αναλυτικά...

Νομός Χανίων Χανιά

Θέση του νομού Χανίων στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Κρήτη
<u>Περιφέρεια:</u>	Κρήτη
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Χανιά
<u>Πληθυσμός:</u>	150.387 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Έκταση:</u>	2.376 km² Θέση: 28/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	63,3 κάτοικοι/km ² Θέση: 14/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	5
<u>Αριθμός δήμων:</u>	23 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...

Νομός Κορινθίας Κορινθία

Θέση του νομού Κορινθίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Πελοπόννησος
<u>Περιφέρεια:</u>	Πελοπόννησος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Κόρινθος
<u>Πληθυσμός:</u>	154.624 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 16/51
<u>Έκταση:</u>	2.290 km² Θέση: 30/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	67,5 κάτοικοι/km ² Θέση: 13/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	15 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.nakorinthias.gr

Νομός Πέλλας Πέλλα

Θέση του νομού Πέλλας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Κεντρική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Έδεσσα
<u>Πληθυσμός:</u>	145.797 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 19/51
<u>Έκταση:</u>	2.506 km² Θέση: 27/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	58,2 κάτοικοι/km ² Θέση: 18/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	3
<u>Αριθμός δήμων:</u>	11 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.pella.gr

Νομός Ημαθίας Ημαθία

Θέση του νομού Ημαθίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Κεντρική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Βέροια
<u>Πληθυσμός:</u>	143.618 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 21/51
<u>Έκταση:</u>	1.701 km² Θέση: 40/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	84,4 κάτοικοι/km ² Θέση: 8/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	2
<u>Αριθμός δήμων:</u>	12 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.imathia.gr

Νομός Καβάλας Καβάλα, Θάσος

Θέση του νομού Καβάλας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό
διαμέρισμα:

[Μακεδονία](#), [Νησιά
Αιγαίου πελάγους](#)

Περιφέρεια:

[Ανατολική Μακεδονία
και Θράκη](#)

Πρωτεύουσα:

[Καβάλα](#)

Πληθυσμός:

145.054 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [20/51](#)

Έκταση:

2.111 [km²](#)
Θέση: [34/51](#)

Πυκνότητα
πληθυσμού:

68,7 κάτοικοι/km²
Θέση: [12/51](#)

Αριθμός επαρχιών:

3

Αριθμός δήμων:

[11 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος:

[N. Καβάλας](#)

Νομός Τρικάλων Τρίκαλα

Θέση του νομού Τρικάλων στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Θεσσαλία
<u>Περιφέρεια:</u>	Θεσσαλία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Τρίκαλα
<u>Πληθυσμός:</u>	138.047 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 22/51
<u>Έκταση:</u>	3.384 km² Θέση: 14/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	40,8 κάτοικοι/km ² Θέση: 37/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	23 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	3 αναλυτικά...
<u>Ταχυδρομικοί κώδικες:</u>	42X XX
<u>Τηλεφωνικοί κωδικοί:</u>	243X
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.trikala.gr

Νομός Πιερίας Πιερία

Θέση του νομού Πιερίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Κεντρική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Κατερίνη
<u>Πληθυσμός:</u>	129.846 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 24/51
<u>Έκταση:</u>	1.516 km² Θέση: 42/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	85,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 7/51

Δικτυακός τόπος: www.pieria.gr

Νομός Βοιωτίας Βοιωτία

Θέση του νομού Βοιωτίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Περγαντάς Κλέαρχος](#)

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Στερεά Ελλάδα
<u>Περιφέρεια:</u>	Στερεά Ελλάδα
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Λιβαδειά
<u>Πληθυσμός:</u>	131.085 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 23/51
<u>Έκταση:</u>	2.952 km² Θέση: 17/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	44,4 κάτοικοι/km ² Θέση: 30/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	2
<u>Αριθμός δήμων:</u>	18 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...

Δικτυακός τόπος: <http://www.viotia.gr/>

Νομός Καρδίτσας Καρδίτσα

Θέση του νομού Καρδίτσας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Θεσσαλία
<u>Περιφέρεια:</u>	Θεσσαλία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Καρδίτσα
<u>Πληθυσμός:</u>	129.541 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 25/51
<u>Έκταση:</u>	2.636 km² Θέση: 21/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	49,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 27/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	20 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...

Νομός Ροδόπης Ροδόπη

Θέση του νομού Ροδόπης στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό
διαμέρισμα:

[Θράκη](#)

Περιφέρεια: [Ανατολική Μακεδονία και Θράκη](#)

Πρωτεύουσα:

[Κομοτηνή](#)

Πληθυσμός:

110.828 κάτοικοι
([απογραφή](#) 2001)

Θέση: [28/51](#)

Έκταση:

2.543 [km²](#)

Θέση: [25/51](#)

Πυκνότητα
πληθυσμού:

43,6 κάτοικοι/km²

Θέση: [34/51](#)

Αριθμός
επαρχιών:

2

Αριθμός
δήμων:

[12 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός
τόπος:

<http://www.ndiamrodopis.gr/euro/>

Νομός Κέρκυρας Κέρκυρα, Παξοί, Οθωνοί

Θέση του νομού Κέρκυρας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Επάνησα
<u>Περιφέρεια:</u>	Ιόνια νησιά
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Κέρκυρα
<u>Πληθυσμός:</u>	111.975 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 27/51
<u>Έκταση:</u>	641 km² Θέση: 49/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	174,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 3/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	13 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	3 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	[1]

Νομός Κυκλάδων Κυκλάδες

Θέση του νομού Κυκλάδων στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Νότιο Αιγαίο
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ερμούπολη
<u>Πληθυσμός:</u>	112.615 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 26/51
<u>Έκταση:</u>	2.572 km² Θέση: 24/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	43,8 κάτοικοι/km ² Θέση: 32/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	20 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	11 αναλυτικά...

Νομός Λέσβου Λέσβος, Λήμνος, Άγιος Ευστράτιος

Θέση του νομού Λέσβου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Βόρειο Αιγαίο
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Μυτιλήνη
<u>Πληθυσμός:</u>	109.118 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 29/51
<u>Έκταση:</u>	2.154 km² Θέση: 32/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	50,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 25/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	17 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	http://www.lesvos.gr/

Νομός Ξάνθης Ξάνθη

Θέση του νομού Ξάνθης στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

[Γεωγραφικό
διαμέρισμα:](#)

[Θράκη](#)

[Περιφέρεια:](#)

[Ανατολική Μακεδονία
και Θράκη](#)

[Πρωτεύουσα:](#)

[Ξάνθη](#)

[Πληθυσμός:](#)

101.856 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [34/51](#)

[Έκταση:](#)

1.793 [km²](#)
Θέση: [38/51](#)

[Πυκνότητα
πληθυσμού:](#)

56,8 κάτοικοι/km²
Θέση: [20/51](#)

[Αριθμός επαρχιών:](#)

2

[Αριθμός δήμων:](#)

[7 αναλυτικά...](#)

[Αριθμός κοινοτήτων:](#)

[3 αναλυτικά...](#)

Νομός Αργολίδας Αργολίδα

Θέση του νομού Αργολίδας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Σωτηρόπουλος Βασίλειος](#)

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Πελοπόννησος
<u>Περιφέρεια:</u>	Πελοπόννησος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ναύπλιο
<u>Πληθυσμός:</u>	105.770 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 30/51
<u>Έκταση:</u>	2.154 km² Θέση: 31/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	49,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 28/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	3
<u>Αριθμός δήμων:</u>	14 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...

Δικτυακός τόπος: www.argolida.gr

Νομός Δράμας Δράμα

Θέση του νομού Δράμας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό
διαμέρισμα:

[Μακεδονία](#)

Περιφέρεια:

[Ανατολική Μακεδονία και
Θράκη](#)

Πρωτεύουσα:

[Δράμα](#)

Πληθυσμός:

103.975 κάτοικοι
([απογραφή](#) 2001)

Θέση: [32/51](#)

Έκταση:

3.468 [km²](#)
Θέση: [13/51](#)

Πυκνότητα
πληθυσμού:

30,0 κάτοικοι/km²
Θέση: [45/51](#)

Αριθμός δήμων:

[8 αναλυτικά...](#)

Αριθμός κοινοτήτων:

[1 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος:

<http://www.drama.gr>

Νομός Χαλκιδικής Χαλκιδική

Θέση του νομού Χαλκιδικής στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό
διαμέρισμα:

[Μακεδονία](#)

Περιφέρεια:

[Κεντρική Μακεδονία](#)

Πρωτεύουσα:

[Πολύγυρος](#)

Πληθυσμός:

104.894 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [31/51](#)

Έκταση:

2.918 [km²](#)
Θέση: [18/51](#)

Πυκνότητα
πληθυσμού:

35,9 κάτοικοι/km²
Θέση: [39/51](#)

Αριθμός δήμων:

[14 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος:

<http://www.halkidiki.gov.gr>

Νομός Λακωνίας Λακωνία

Θέση του νομού Λακωνίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Πελοπόννησος
Περιφέρεια:	Πελοπόννησος
Πρωτεύουσα:	Σπάρτη
Πληθυσμός:	99.637 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 35/51
Έκταση:	3.636 km² Θέση: 11/51
Πυκνότητα πληθυσμού:	27,4 κάτοικοι/km ² Θέση: 47/51
Αριθμός επαρχιών:	4
Αριθμός δήμων:	20 αναλυτικά...
Αριθμός κοινοτήτων:	2 αναλυτικά...
Δικτυακός τόπος:	www.lakonia.gr

Νομός Αρκαδίας Αρκαδία

Θέση του νομού Αρκαδίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Κωνσταντόπουλος Δημήτριος](#)

Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Πελοπόννησος
Περιφέρεια:	Πελοπόννησος
Πρωτεύουσα:	Τρίπολη
Πληθυσμός:	102.035 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 33/51
Έκταση:	4.419 km² Θέση: 5/51
Πυκνότητα πληθυσμού:	23,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 48/51
Αριθμός επαρχιών:	4
Αριθμός δήμων:	22 αναλυτικά...
Αριθμός κοινοτήτων:	1 αναλυτικά...

[Δικτυακός τόπος:](#) www.arcadia.gr

Νομός Κιλκίς Κιλκίς

Θέση του νομού Κιλκίς στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Νομάρχης: [Μπαλάσκας Ευάγγελος](#)

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Κεντρική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Κιλκίς
<u>Πληθυσμός:</u>	89.056 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 36/51
<u>Έκταση:</u>	2.519 km² Θέση: 26/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	35,4 κάτοικοι/km ² Θέση: 40/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	2
<u>Αριθμός δήμων:</u>	11 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.kilkis.gr

Νομός Ρεθύμνης Ρέθυμνο

Θέση του νομού Ρεθύμνης στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Κρήτη
<u>Περιφέρεια:</u>	Κρήτη
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Ρέθυμνο
<u>Πληθυσμός:</u>	81.936 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 37/51
<u>Έκταση:</u>	1.496 km² Θέση: 44/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	54,8 κάτοικοι/km ² Θέση: 22/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	4
<u>Αριθμός δήμων:</u>	11 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.rethymnon.gr

Νομός Λασιθίου Λασιθι

Θέση του νομού Λασιθίου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Κρήτη
<u>Περιφέρεια:</u>	Κρήτη
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Άγιος Νικόλαος Λασιθίου
<u>Πληθυσμός:</u>	76.319 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 39/51
<u>Έκταση:</u>	1.823 km² Θέση: 37/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	41,9 κάτοικοι/km ² Θέση: 35/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	4
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...

Νομός Άρτας Άρτα

Θέση του νομού Άρτας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Ήπειρος
<u>Περιφέρεια:</u>	Ήπειρος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Άρτα
<u>Πληθυσμός:</u>	78.134 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 38/51
<u>Έκταση:</u>	1.662 km² Θέση: 41/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	47,0 κάτοικοι/km ² Θέση: 29/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	13 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	3 αναλυτικά...

Νομός Πρέβεζας Πρέβεζα

Θέση του νομού Πρέβεζας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Ήπειρος
<u>Περιφέρεια:</u>	Ήπειρος
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Πρέβεζα
<u>Πληθυσμός:</u>	59.356 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Έκταση:</u>	1.036 km² Θέση: 40/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	57,3 κάτοικοι/km ² Θέση: 19/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.preveza.gr

Νομός Φλώρινας Φλώρινα

Θέση του νομού Φλώρινας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Δυτική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Φλώρινα
<u>Πληθυσμός:</u>	54.768 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 41/51
<u>Έκταση:</u>	1.924 km² Θέση: 35/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	28,5 κάτοικοι/km ² Θέση: 46/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	4 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.florina.gr

Νομός Καστοριάς Καστοριά

Θέση του νομού Καστοριάς στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Δυτική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Καστοριά
<u>Πληθυσμός:</u>	53.483 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Έκταση:</u>	1.720 km² Θέση: 39/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	31,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 43/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	12 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	3 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.kastoria.gr

Νομός Χίου Χίος, Οινούσσες, Ψαρά

Θέση του νομού Χίου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Βόρειο Αιγαίο
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Χίος
<u>Πληθυσμός:</u>	53.408 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 43/51
<u>Έκταση:</u>	904 km² Θέση: 46/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	59,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 17/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	10 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.chios.gr

Νομός Σάμου Σάμος, Ικαρία, Φούρνοι

Θέση του νομού Σάμου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Νησιά Αιγαίου πελάγους
<u>Περιφέρεια:</u>	Βόρειο Αιγαίο
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Βαθύ
<u>Πληθυσμός:</u>	43.595 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 46/51
<u>Έκταση:</u>	778 km² Θέση: 48/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	56,0 κάτοικοι/km ² Θέση: 21/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Ταχυδρομικοί κώδικες:</u>	83* **
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.samos.gr

Νομός Θεσπρωτίας Θεσπρωτία

Θέση του νομού Θεσπρωτίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

[Γεωγραφικό
διαμέρισμα:](#)

[Ήπειρος](#)

[Περιφέρεια:](#)

[Ήπειρος](#)

[Πρωτεύουσα:](#)

[Ηγουμενίτσα](#)

[Πληθυσμός:](#)

46.091 κάτοικοι
([απογραφή](#) 2001)

Θέση: [45/51](#)

[Έκταση:](#)

1.515 [km²](#)
Θέση: [43/51](#)

[Πυκνότητα
πληθυσμού:](#)

30,4 κάτοικοι/km²
Θέση: [44/51](#)

[Αριθμός επαρχιών:](#)

4

[Αριθμός δήμων:](#)

[8 αναλυτικά...](#)

[Αριθμός κοινοτήτων:](#)

[2 αναλυτικά...](#)

[Δικτυακός τόπος:](#)

[Portal για τον
N.Θεσπρωτίας](#)

Νομός Ζακύνθου Ζάκυνθος

Θέση του νομού Ζακύνθου στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Επύρεια
Περιφέρεια:	Ιόνια νησιά
Πρωτεύουσα:	Ζάκυνθος
Πληθυσμός:	39.015 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 48/51
Έκταση:	406 km² Θέση: 50/51
Πυκνότητα πληθυσμού:	96,1 κάτοικοι/km ² Θέση: 6/51
Αριθμός δήμων:	6 αναλυτικά...

Νομός Φωκίδας Φωκίδα

Θέση του νομού Φωκίδας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα: [Στερεά Ελλάδα](#)

Περιφέρεια: [Στερεά Ελλάδα](#)

Πρωτεύουσα: [Άμφισσα](#)

Πληθυσμός: 48.284 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [44/51](#)

Έκταση: 2.120 **km²**
Θέση: [33/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού: 22,8 κάτοικοι/km²
Θέση: [49/51](#)

Αριθμός επαρχιών: 2

Αριθμός δήμων: [12 αναλυτικά...](#)

Δικτυακός τόπος: www.fokida.gr

Νομός Κεφαλληνίας Κεφαλλονιά, Ιθάκη

Θέση του νομού Κεφαλληνίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Επτάνησα
<u>Περιφέρεια:</u>	Ιόνια νησιά
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Αργοστόλι
<u>Πληθυσμός:</u>	39.488 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 47/51
<u>Έκταση:</u>	904 km² Θέση: 47/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	43,7 κάτοικοι/km ² Θέση: 33/51
<u>Αριθμός επαρχιών:</u>	3
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	1 αναλυτικά...

Νομός Γρεβενών Γρεβενά

Θέση του νομού Γρεβενών στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Μακεδονία
<u>Περιφέρεια:</u>	Δυτική Μακεδονία
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Γρεβενά
<u>Πληθυσμός:</u>	37.947 κάτοικοι (απογραφή 2001)
<u>Έκταση:</u>	2.291 km² Θέση: 29/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	16,6 κάτοικοι/km ² Θέση: 51/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	8 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	7 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.nagrevena.gr

Νομός Λευκάδας Λευκάδα

Θέση του νομού Λευκάδας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

<u>Γεωγραφικό διαμέρισμα:</u>	Επάνησα
<u>Περιφέρεια:</u>	Ιόνια νησιά
<u>Πρωτεύουσα:</u>	Λευκάδα
<u>Πληθυσμός:</u>	22.506 κάτοικοι (απογραφή 2001)
	Θέση: 51/51
<u>Έκταση:</u>	356 km² Θέση: 51/51
<u>Πυκνότητα πληθυσμού:</u>	63,2 κάτοικοι/km ² Θέση: 15/51
<u>Αριθμός δήμων:</u>	6 αναλυτικά...
<u>Αριθμός κοινοτήτων:</u>	2 αναλυτικά...
<u>Δικτυακός τόπος:</u>	www.lefkada.gr

Νομός Ευρυτανίας Ευρυτανία

Θέση του νομού Ευρυτανίας στον χάρτη της [Ελλάδας](#).

Γεωγραφικό διαμέρισμα: [Στερεά Ελλάδα](#)

Περιφέρεια: [Στερεά Ελλάδα](#)

Πρωτεύουσα: [Καρπενήσι](#)

Πληθυσμός: 32.053 κάτοικοι
([απογραφή 2001](#))

Θέση: [50/51](#)

Έκταση: 1.869 **km²**
Θέση: [36/51](#)

Πυκνότητα πληθυσμού: 17,1 κάτοικοι/km²
Θέση: [50/51](#)

Δικτυακός τόπος: www.evrytania.gr

Άγιο Όρος
Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία Αγίου
Όρους

<u>Πρωτεύουσα</u>	<u>Καρυές</u>
<u>Πληθυσμός</u>	2.262 (2001)
<u>Έκταση</u>	336 χμ ²
<u>Πυκνότητα πληθυσμού</u>	6,73/χμ ²

Ελληνική Δημοκρατία

Σημαία της Ελλάδας

Εθνόσημο της Ελλάδας

Εθνικό σύνθημα: *Ελευθερία ή Θάνατος*

Εθνικός ύμνος: *"Ύμνος εις την Ελευθερίαν"*

Πρωτεύουσα

(και μεγαλύτερη πόλη)

Αθήνα

38.01.36N

23.44.00E

Επίσημες γλώσσες

Ελληνική

Πολίτευμα

Πρόεδρος της Δημοκρατίας
Πρωθυπουργός

Προεδρευόμενη
Κοινοβουλευτική
Δημοκρατία
Κάρολος
Παπούλιας
Κωνσταντίνος
Καραμανλής

Ανεξαρτησία

- Κηρύχθηκε
- Αναγνωρίστηκε

**25 Μαρτίου,
1821
1828**

Εκταση

131.940 km²
(94η)

Νερό (%)

%0,86

Πληθυσμός

- Εκτίμηση 2007
- Απογραφή 2001
- Πυκνότητα

11.170.957 ⁱⁿ
(72η)
10.964.020
83,1 κάτ./km²
(87η)

Α.Ε.Π.

- Ολικό
- Κατά κεφαλή

Εκτίμηση 2006
\$305,595 δις.
(37η)
\$33.004 (19η)

Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης
(2005)

0,926 (24η) –
υψηλή

Νόμισμα

Ευρώ
(€ EUR)

Ζώνη ώρας

- Θερινή ώρα

(UTC+2)
(UTC+3)

Internet TLD

.gr

Κωδικός κλήσης

+30

5.7. ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Πληθυσμός: 10.964.020 (απογραφή 2001). Υπολογίζεται ότι περισσότεροι από τέσσερα (4) εκατομμύρια Έλληνες ζουν στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων των άνω των δύο (2) εκατομμυρίων στην Αμερική.
- Κατανομή ανά φύλο: άνδρες 49,49% - γυναίκες 50,51% (2001). Πληθυσμός/περιοχή: Αστικές: 58,80% - Ημιαστικές: 12,80% - Αγροτικές: 28,40%.
- Περιοχή/τετρ.μέτρα: 131.957. Πυκνότητα: 82,9 κάτοικοι ανά τετραγωνικό μέτρο (2001).
- Ποσοστό γεννήσεων: 9,6 ανά 1000 κατοίκους (1999). Μέσος όρος ζωής: Άνδρες 74,60 χρόνια (1990), Γυναίκες 79,40 χρόνια (1990).
- Πρωτεύουσα: Αθήνα (3.192.606 κάτοικοι – 2001).

5.7.1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Year	1991	2001
Αθήνα	3.072.866	3.192.606
Θεσσαλονίκη	749.048	788.551
Πάτρα	170.452	191.508
Ηράκλειο	126.907	150.434
Βόλος	116.031	122.458
Λάρισα	112.777	124.376
Χανιά	72.092	78.589
Ιωάννινα	68.072	77.349
Χαλκίδα	62.837	62.854
Καβάλα	56.571	63.774
Αγρίνιο	52.896	58.618

(Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, Αποτελέσματα Απογραφής 2001, Αθήνα 2001)

5.8. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Είναι πασιφανές κατόπιν εργασιακού απολογισμού πως η Ελλάδα ως Ευρωπαϊκή χώρα με χιλιετηρίδες πολιτισμού λαμβάνει κρατούσα θέση στον γεωγραφικό χώρο. Το γεγονός αυτό ενισχύεται και από έναν ακόμη παράγοντα, που είναι τα προϊόντα που προκύπτουν από τους νομούς και τα γεωγραφικά της διαμερίσματα. Προικισμένη λοιπόν η χώρα αυτή με τα χαρακτηριστικά αυτά, ενέπνευσε εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊκό χώρο και φυσικά έγινε υπολογίσιμη δύναμη. Πέραν λοιπόν από την ισχυρή γεωγραφική της υπόσταση καταξιώθηκε αναντίλεκτα ως ισχυρό τμήμα του παγκόσμιου πολιτισμού.

Αναμφίβολα, η Ελλάδα κάνοντας μια σύντομη αναδρομή στο παρελθόν, διαβλέπουμε πως ταλαιπωρήθηκε από πολέμους, μεταναστεύσεις και άλλες συγκυρίες, οι οποίες επηρέασαν σαφώς την

πληθυσμιακή της κλίμακα. Ωστόσο ανιχνεύοντας τις εξελίξεις του πληθυσμού της, ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία, αναμοχλεύουμε τα εξής συμπεράσματα. Διαπιστώνουμε λοιπόν πως όσον αφορά αφ' ενός τις περιφέρειες της παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση, ενώ όσον αφορά τους νομούς της διακρίθηκαν από πληθυσμιακές αυξομειώσεις. Τέλος τα πληθυσμιακά δρώμενα στις πόλεις την ίδια περίοδο χαρακτηρίζονται από μεγάλες διαφορές.

Εν συνεχεία ο ελλαδικός χώρος κυρίως την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα εισήχθη μέσα σε μια δημογραφική αστάθεια την οποία φυσικά προξένησαν τομείς. Η αστυφιλία, η απασχόληση, η γήρανση και η υπογεννητικότητα είναι οι παράγοντες αυτοί οι οποίοι κλόνισαν την υπάρχουσα πληθυσμιακή κατάσταση. Οι κοινωνικές αυτές συγκυρίες αναδείχθηκαν στην Ελληνική χώρα και την κατέστησαν συνεργό της δημογραφικής αυξομείωσης. Εύλογα λοιπόν απορρέει πως η ταραγμένη πληθυσμιακά υφιστάμενη κατάσταση όχι μόνο επηρέασε την γενικότερη κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, αλλά την υποχρέωσε και σε μια ταραγμένη δημογραφική συνέπεια.

Επιπλέον κατόπιν μελέτης πινάκων και γραφημάτων, διαπιστώνουμε ότι στην διάρκεια των ετών υπάρχει μια συνεχής σταθερή αύξηση του πληθυσμού. Η αύξηση αυτή αρχικά είναι προϊόν της εισαγωγής μεταναστών στον ελληνικό χώρο. Η άνοδος αυτή κυρίως διατηρήθηκε και μάλιστα ήταν ραγδαία στον αστικό τομέα, ενώ παρατηρήθηκε σταδιακή πτώση στον ημιαστικό και μεγάλη ελάττωση στον αγροτικό τομέα. Έτσι σύμφωνα με την τελευταία απογραφή διακρίνουμε μεγάλη αύξηση και συγκεκριμένα 6,7% σε σχέση με το 1991 γεγονός που υποδεικνύει και την μείωση της συσσώρευσης των μειονοτήτων στην Ελλάδα.

Συνοψίζοντας όλες αυτές οι διαπιστώσεις προέρχονται από την εκτίμηση όχι μόνο διαγραμμάτων και πινάκων αλλά και μέσω

στατιστικών στοιχείων απογραφών και πληροφοριών που μας επιδραμιλεύουν το υλικό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ* ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ 1991 - 2001, ΚΑΤΑ Υ.Π.Α. ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Υ.Π.Α.	Απογραφή πληθυσμού 1991			Απογραφή πληθυσμού 2001			Ποσοστό μεταβολής 1991 - 2001		
	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	285.236	285.260	570.496	299.695	304.559	604.254	5,1%	6,8%	5,9%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	837.552	872.961	1.710.513	915.853	946.980	1.862.833	9,3%	8,5%	8,9%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	146.979	146.036	293.015	152.559	150.191	302.750	3,8%	2,8%	3,3%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	364.868	369.978	734.846	378.380	376.513	754.893	3,7%	1,8%	2,7%
ΗΠΕΙΡΟΣ	169.414	170.314	339.728	175.952	176.468	352.420	3,9%	3,6%	3,7%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	95.493	98.241	193.734	106.809	107.465	214.274	11,9%	9,4%	10,6%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	354.264	353.423	707.687	375.663	366.756	742.419	6,0%	3,8%	4,9%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	293.332	288.948	582.280	311.131	297.524	608.655	6,1%	3,0%	4,5%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	308.929	298.499	607.428	323.217	309.738	632.955	4,6%	3,8%	4,2%
ΑΤΤΙΚΗ	1.692.546	1.830.861	3.523.407	1.829.732	1.934.616	3.764.348	8,1%	5,7%	6,8%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	102.520	96.711	199.231	101.128	98.938	200.066	-1,4%	2,3%	0,4%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	133.317	124.164	257.481	152.671	146.074	298.745	14,5%	17,6%	16,0%
ΚΡΗΤΗ	270.958	269.096	540.054	303.870	297.289	601.159	12,1%	10,5%	11,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.055.408	5.204.492	10.259.900	5.426.660	5.513.111	10.939.771	7,3%	5,9%	6,6%

Πηγή:Ε.ΣΥΕ..

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Δημ.Π.Διαμαντόπουλος,Λεξικό Βασικών Εννοιών
- Θ.Π.Λιανός,Γ.Κ.Χρήστου,Πολιτική οικονομία Γ΄Λυκείου
- Βιβλίο Γεωγραφίας β΄γυμνασίου
- Εγκυκλοπέδια ‘ΥΔΡΙΑ’,βιβλίο Γεωγραφίας β΄γυμνασίου
- Η καταγραφή στοιχείων του ελληνικού πληθυσμού , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
- Η ταυτότητα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
- Στοιχεία περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
- Στοιχεία περιφέρειας Ηπείρου , “Έπιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής προβολής της περιφέρειας Ηπείρου”
- Στοιχεία περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος , Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
- Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος) , Αποτελέσματα απογραφής , Αθήνα 2001 ,
- Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου , Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Κρήτης 2000-2006

Δικτυακοί ιστότοποι

- <http://www.ankas.gr/index.php?Language=&articleId=65>
- <http://www.draseis-gynaikes.gr>
- <http://www.egeonet.gr>
- <http://el.wikipedia.org>
- <http://www.economist.gr>
- <http://www.enet.gr>
- <http://geogr.eduportal.gr>
- <http://www.kalami.net>
- <http://www.keta.gr>
- <http://www.keta-ionion.gr>
- <http://www.kerdos.gr>
- <http://live-Pedia.gr>
- <http://www.greekretail.gr>
- <http://www.notioaigaio.gr>
- <http://www.draseis.gr>
- http://www.medregio.org/links/greek_regions/kentriki_macedonia_el.htm
- http://www.medregio.org/links/greek_regions/thessallia_el.html
- <http://www.roe.gr>
- http://www.ogeeka_dimitra.org.gr
- <http://www.ypes.gr>
- <http://www.stereaellada.gr/perifereia>
- http://www.medregio.org/links/greek_regions/peloponissos_el.html

- <http://www.athens24.gr>
- <http://www.northaegean.gr>
- <http://www.vorioaigaio.gov.gr/contents.asp?id=127>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Aitoloakarnanias/genika.htm>
- <http://vivllivad.voi.sch.gr/GREEK/VIOTIA/toponym/toponymia/vioti N.htm>
- <http://www.tedkdrama.gr/ota.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Dodekanisou/genika.htm>
- <http://culture.thrace.info/?p=211>
- <http://www.patrides.com/octob02/malkid4.htm>
- <http://www.servitoros.gr/population/population.php/28/>
- http://www.evrytania.gr/1st_convent/1o_syn_C2.htm
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Zakinthos/genika.htm>
- <http://5dim-pyrgou.ilei.sch.gr/ilia.html>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hmathias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Hrakliou/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Thesprotia/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Ioanninon/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kavalas/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kastorias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kerkiras/Kerkira.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kefalonias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kilkis/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kozanis/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Korinthias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Kikladon/genika.htm>

- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lakonias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lasithiou/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lesbos/genikastoiceia.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Lefkada/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Magnisias/genika.htm>
- <http://culture.thrace.info/?p=211>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Pellas/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Pierias/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Prevezas/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Rethimno/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Rodopis/genikastoiceia.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Samou/genikastoiceia.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Serron/genika%20stoiceia.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/trikala/genikastoiceia.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Fthiotidas/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Florinas/genika.htm>
- <http://geocities.com/roulalytra/fokida.htm?20075>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Xanion/genika.htm>
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Xios/genikastoiceia.htm>
- http://www.nada.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=208&Itemid=209